Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1312. Riedel Henryk Karol, Doręczone dzieło o materjałach budowniczych i o zasadach układania budowniczych w Berlinie 1801 z woli rządu przetłumaczone przez Józefa Sadkowskiego... 1810 w Warszawie.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

№ 35.

Doręczne Dzieło o Materyałach Budowniczych i o Zasadach

Układania budowniczych Anszlagow stosownie do niektorych Prowincyow Pruskich.

dla początkowych Budowniczych i dla Milosnikow Budownictwa

przez

Henryka Karola Riedel Króla Pruskiego taynego Nadkomisyi Mistrza Budowniczego

z Rysunkiem

w Berlinie 1801.

z woli Rządu

Przetłomaczone przez Józefa Sudkowskiego

D. 10 Marca 1810, w Warszawie.

ad Nr 35.

Przedmowa Autora.

Chociaż mamy iuż wiele dzieł a między temi nie mało szacownych które w sobie zawieraią budownicze Anszlagi, i chociaż znayduią się Taxy robot i materyałów, w stanach Królestwa Pruskiego, które razem wzięte mogą dostatecznie nauczyć początkowych Budowniczych układania doskonałe Anszlagów; lecz gdy zważemy, że te zrzodła pożyteczne tu i owdzie są rozrzucone, i chociaż onych użyć, potrzeba ie wprzód zbierać, z tych gdy ieden iuż zastarzałe, w teraźniejszych nie mogą być użyte czasach, gdy zaś inne nie ukończone

zostały, dziełko te za nadto w tey materyi, uważa„
ne nie będzie.

Moim zamiarem w tey pracy było, początkowym Budowniczym pokazać sposób, podług prawdziwych i doświadczeniem stwierdzonych zasad, obrachowa„ nia potrzebnych do budowy materyałów, i podług tego obrachunku okazania im sposobu ułożenia porządnego Anszlagu, tak iż by mógł być przyzwo„ icie Zwierzchności podanym.

Więcey w tey materyi pisać zaprzestał bym, lecz po„ mnąc, że dla początkowych piszę Budowniczych, i tych sobie wystawiam, jako nie dosyć znaiących bieg Interessów, umysłiłem przydać Formularz, w Antreprizę maiący bydź podany Budowy, tudzież Formularz Protokułu rewizyinego Budowy ukończo„ ney. Do tego aby moim Czytelnikom dać miarę, podług którey mogliby porownywać, żądane w Prowincyach

robot zapłaty, umyśliłem onychże uwiadomić o cenie robot iaka teraz w Berlinie iest zwyczayna, ostrzegaiąc aby ta Cena nie była uważaną za przepisaną Taxę: z tąd tedy wynikłyby niektóre dodatki. Coś więcey pisać, albo się rozszerzać nad Cenę w każdey Prowincyi zwyczayną, nie pozwala częścią ten krótki zbiór a częścią było by trudna a nawet wcale nie podobna oznaczyć pewną Cenę w każdey Prowincyi, ponieważ w niektórych Miastach wiele materyałów do Spekulacyi handlowy należą, i dla tego są raz tańsze drugi raz droższe, zapłata zaś rzemieślników stosować się zwykła do ceny pierwszych do życia potrzeb. Skoro iest wiadomo, że nad morzem wschodnim położone Miasta Królestwa Pruskiego naywięcey sprowadzaią im potrzebne wapno dachówkę gips i: t: d: z Holandyi, tedy temu co powiedzia, tem wątpić nie można, ani to nikogo dziwić nie powinno, że nad tem morzem, i winnych wielkich handlowych Miastach rzemieślnicy

Czyli w głownych rzeczach do mego doszedłem zamiaru? podaw to pod sąd mego czytelnika, prosząc aby w przypadku omyłki, lub błędów przeciw nauce czyha, przebaczyć mi raczył.

Autor.

Tu następuią w Oryginale, nazwiska Pronumerantow, pod Alfabetem, na siedmu kartach zistem umieszczone charakterem, które dla skrocenia Dzieła opuszczaią się.

Treść

Rozdział pierwszy

O drzewie na budowę i do użytku.

Zawiera w sobie

na karcie

A Budulcowe drzewo - - - - - - - - - - - 1.

B Drzewo użytkowe - - - - - - - - - - - 5.

Taxy drzewa

iako to

I Elektoratu, i Marchionatu - - - 11.

II Xięstwa Magdeburskiego i Hrabstwa Mansfeld - - - - - - - - 15.

III, IV, V Xięstwa Halberstadt, Prowincyow Westfalskich i Xięstwa Ostfryzyi taxy bratnie. 18.

VI Xięstwa Baireut i Anszpach - - - 22.

VII Nowego Marchionatu - - - - 24.

VIII. Pomeranij - - - - - - - - 27.

IX Dystryktu nad Notecią i Bydgoskiego Departamentu - - - - - 30.

na karcie

X Prus zachodnich - - - - - - - 34.

XI Prus wschodnich - - - - - - - 42.

XII Żmudzkich Litewskich Borow - - - - 45.

XIII Litewskiego Kamerdepartamentu - 50.

Drzewa opałowego. Miara.

I Xięstwa Magdeburskiego i Hrabstwa Mansfeld - - - - - - - - - - 58.

II Xięstwa Halberstadt - - - - - - 62.

III Borow Marchionatu - - - - - 66.

IV Miary podług których opałowe drzewo w borach, i na składach ułożone być ma. 68.

Rozdział drugi

Materyał kamienny

Karta

Kawiera w sobie

A: Piastrowe kamienie - - - - - - - - 70.

Cena roboty kamieniarza - - - - - 73.

Kamienie do młynów - - - - - - 77

Taxa Kamieni w Baireuth - - - 79.

B: Warstwy kamienne - - - - - - - 81.

C: Polowe kamienie - - - - - - - - 84.

D: Cegła - - - - - - - - - - 86

Karta

E. Czemsówka - - - - - - - - - - - - 91.
F. Flizy - - - - - - - - - - - - - 92.
G. Kilinber - - - - - - - - - - - - 92.
H. Mudniarska cegła - - - - - - - 93.
J. Dachówka - - - - - - - - - - - 93.
K. Holenderka - - - - - - - - - - 94.
L. Gąsiory - - - - - - - - - - - - 95.

Rozdział trzeci.

O wapnie - - - - - - - - - - - - 98.

Rozdział czwarty.

O piasku - - - - - - - - - - - - 108.

Rozdział piąty

O glinie - - - - - - - - - - - - 111.

Rozdział szosty.

O słomie i trzcinie - - - - - - - 116.
Obrachunek dachu z gliniany
dachówki. - - - - - - - - - - - 118.

Rozdział siódmy.

O gipsie - - - - - - - - - - - - 124

Rozdział osmy — Karta

O Drucie — — — — — — — — — 127.

Rozdział dziewiąty.

O Gwoździach — — — — — — — 129.

Rozdział dziesiąty.

O Ołowiu — — — — — — — 136.

Rozdział iedenasty

O Szkle — — — — — — — — — 138.

Rozdział dwunasty

O pobielaney i czarney blasze — — — — 141.

Rozdział trzynasty

O Miedzi — — — — — — — 143.
Ansztay garca do palenia wodki — — — 144.

Rozdział czternasty.

O Żelazie
1 Żelazo sztabowe — — — — — — — 147
2 Żelaza odlewane — — — — — — 151

Rejestr wszystkich Rzemieślnikow i Artystow potrzebnych przy budowie mieyskiey

Karta

i wieyskiey — — — — — — — 153.

Schema Anszlagu — — — — — — 155.

Obrachunek potrzebnych materyałow do ro„
botij mularskiey gdy dom ma być stawiany — 164.

Schema Kontraktu Antreprenora budowy
rzeczonego domu. — — — — — — 235.

Protokół rewizyiny przy odbieraniu tegoż
domu — — — — — — — — 235.

Opisanie teraznieyszey Zapłaty Robotni„
kom w Berlinie. — — Karta.

1 Mularska robota — — — — — 250.

2 Kamieniarska robota — — — — 73

3 Bukarska robota — — — — 261.

4 Cieślska robota — — — — — 261.

5 Pilarska robota — — — — — 8.

6 Lepki robota — — — — — 266.

7 Stolarska robota — — — — — 266.

8 Mosarska robota — — — — — 274.

9 Szklarska robota — — — — — 283.

10 Kowalska robota — — — — — 287.

11 Gozdziarska robota — — — — 287.

12 Kollarska robota — — — — — 288.

Karta.

13 Ludwisarska robota — — — — — — 290
14 Garncarska robota — — — — — 291.
15 Łupkowe i ołowiane nakrycie dachów — — 293.
16 Blacharska robota — — — — — 296.
17 Studniarska robota — — — — 297.
18 Bednarska robota — — — — 299
19 Pokostowa robota — — — — — 301.
20 Tokarska robota — — — — 302
21 Dzwonow lanie — — — — — 302.
22 Powroznikow robota — — — — — 303.
23 Sitkawek robota — — — — — 304.
24 Wywozki i spławu zapłata — — — 312.

Rozdział pierwszy.

O Drzewie do Budowy i do użytku.

A) Drzewo do budowy.

Zwykle na cztery iest podzielone Klasy, z których każda podług gatunku Budynku, iego przeznaczenia, wielkości i szerokości, bywa użytą.

1ma Klassa extra gruby buduie 48 do 50 stop długi a 12 cali gruby, w cienkim końcu.

2da Klassa. Ordynaryiny gruby budulec 45 stop długi, a 10 do 11 cali w cienkim koncu szeroki.

3cia Klassa. Średni budulec 40 stop długi a 8 do 9 cali w cienkim koncu gruby.

4ta Klassa. Mały budulec 36 stop długi a 7 cali w cienkim koncu (*)

ad 1) W ordynaryinych ekonomicznych budynkach rzadko bywa użyte.

Lecz takiego używa się do mostów, do szluzów na upusty i na słupy w pogródkach, do dwoch ostatnich tępy iest użyte drzewa Dębowego.

ad 2) Na budynki bywa używane całe albo rznięte drzewo; pierwszego użyć można na belki, kiedy budynek iest 40 stop albo więcey szeroki, daley na podciągi, podwaliny, ieżeli dom iest o dwoch piętrach także na podciągi i stęple w spichrzach, osobliwie na pierwszym piętrze, a potem na wszelakie belki.

(*) W następuiących rewidowanych Taxach Borowych, miara gatunków drzewa dla każdey Prowincyi dokładnie oznaczoną będzie.

Tamże iest dobrze kiedy do wielkich i wysokich budynków, na słupy narożne bierze się drzewo całkowite.

Oprocz tego wiele wychodzi tego gatunku drzewa na wodne budownictwo, ktore tu opisywac nie wypada. (*)

W drugim zas przypadku używa się, a) połowiczne
b) krzyżulcowe
i c.) na Taty

do Słomianych, i z trzeiny Dachów porzniętę.

Z podzielonego drzewa stawiaią Wiązania, ocapy słupy, belbalki, ryglę, i przyciśi, tak w domach panskich iako tez włościan o iednym piętrze.

Na Murlaty, słupki, dymniki, podkładki, krokwia ramy, wiązanie stolca i ryglę używamy krzyżulco,

(*) Wiadomości dokładne wodnego budownictwa znayduią się w dziełach Celewcina.

wego drzewa.

Ponieważ nie zawsze w borach nie można dosta„ teczny zapas grubego Drzewa, tedy bierze się miasto grubego, ordynaryiny lub srzedni, a mia„ sto krzyżulca zpomnionego gatunku, użyć można mniego budulcowego.

ad 3) Bywa potrzebowane nie rznięte w Domach 30 do 36 stop na belki, ryszpy, sztyhbelki, na słupy, na wieżzania, i na rumy do kapow kom„ nowych. Przeciwnie zaś krokwie, kiełbelki, rygle, i t. d. z pod srednigo drzewa, Anszlagiem ozna„ czone być maią. Jeżeli zas Budynek iest mniey„ szy nad 30 stop tedy można go

ad 4) Na krokwie i rygle użyć.

Na laty do Dachów z słomy i z trzciny

Anszlagiem bywa oznaczone duże drzewo 34 do 36 stop długie podług zyskowniejszego użycia tat

a takowe drzewo wyda 24 sztuk Łat.

Jeszcze należy do Rubryki drzewa na budowe.

1,o Murszałe Drzewo, które psuć się zaczyna i które„ rego rozeń iuż gorąc nie bywa używane do Bu„ dowy. Można go w Anszlagu umieścić podobneyże długości i grubości iak srzedni budulec to iest 40 stop długie, 8 do 10 cali grube, na łaty do słomianych dachow, i na strychulce w sciankach watowych, i wylepianych, 10 stop w dłuż murszałego Drzewa wydaią kopę łasek, a cała sztuka drzewa wydaie 4 kopy, albo rachować można na pręt kwadrato„ wy 1 Sztukę drzewa. Na kwadratowy pręt strychul„ cow do sciany wylepiomy rachuie się $\frac{1}{2}$ sztuki mur„ szałego Drzewa.

2) Żerdzie wcale nie mogą być anszlagowane.

3) Okrąglaki, i sztandary do rusztowania.

Pierwsze bywaią tylko w tych okolicach anszła„

gowane i asygnowane, gdzie w borach nadto znaydui się młodego drzewa. K. Anszlagu wyrażone być ma 24 stop długie 4 cale w cienkim koncu grube, i tak aby iedna sztuka dwie wydała taty na dach słomiany lub z trzciny, zaś na drabiny włościanie każdego czasu okrąglaków dostać mogą.

Standary do rusztowania przy budowlach królewskich nie bywaią przyięte w Anszlagu, ponieważ Mularzom za rusztowanie wyznacza się nadgroda. Poddani maiący prawo do Borow królewskich mogą mieć drzewo murszeie na strychulce, ieżeli w borach brakuie, wyrosłego, także taty i okrąglaki, ieżeli w borze nie znayduie się grube i przerosłe drzewo, i takowe w Anszlagu być mogą umieszczone.

Uwagi. W Xięstwach Frankonskich Drzewo podług następuiących Klasów iest podzielone.

Na całofurowe, 60 stop długie

Na polfurowe, 45 do 50 stop długie, i

Na ~~krokowe~~ 36 do 40 stop długie i

Na balowe 12 stop długie 15 cali w wierzchu grube.

B: Drzewo użytkowe.

Jest albo iuż porznięte, i na przedaż ułożone bale, deski, łaty do anszlagowania, albo takowe muszą być w przód porznięte, a potem w Anszlagu bywaią wyrażone.

Kloce do rznięcia.

Zwyczaynie anszlaguią się Kloce podług porządku drzewa, 24 stopy długie 12. 15 do 16 cali grube, przecież przytra-fia się w borach Kolowskich, że przy biciu klafter, spuszcza-ią drzewa które by na deski 12 i 18 łokciowe użyć można. Długość bali i deseki 12 18 albo 24 stop koniecznie wyno-si powinna częścią dla obrachunku bali na mosty, częścią dla pokładu na belkach w budynkach.

Żadnego sosnowego Kloca nie można.

4 calowych balów, 3 sztuki
3 calowych balów 4 ——
2½ calowych —— 5 ——
2 calowych —— 6 ——
1½ calowych deseki 8 ——
1¼ calowych —— 9 ——
1 calowych —— 10
i 30 łat.

$1\frac{3}{4}$ cale szerokich, i $1\frac{1}{2}$ cale grubych.

Jeżeli zaś wypadną mniejsze kloce, iak się często w niektórych borach przytrafia, na 12 do 13 cale, będy można mieć z iednego kloca:

4 calowych bali 2 sztuki, i 1 $\frac{1}{2}$ calowy bal

3 calowych — 3 — i 1 $\frac{1}{2}$ calową deskę

2 calowych — 5 — i 1 $\frac{3}{4}$ calową deskę.

$1\frac{1}{2}$ calowych deseк 7 sztuk

$\frac{3}{4}$ calowych — 8. —

1 calowych — 9 —

Łat — 24.

W czasie kiedy kloce zupełnie 16 cali lub więcey — miały grubości w wierzchu, i takowe w borach koro, hewskich znaydowały się, można było śmiało każdy bal albo deskę na 24 □ stopy, podać i rachować. Lecz w teraźniejszym czasie, kiedy iż kloce są daleko cieńsze, najlepiey będzie deski 20 a maywyżey 21 □ stop rachować, do tego podział beleк oznaczy czyli 20 albo 21 stop przyiąć będzie można, toż samo zachowuie

się przy obrachunku Lat na dachy

1½ calowe deski są pół-szpuntowemi.

1¾ calowe deski są cało-szpuntowe.

Lecz teraz odrzucono powyższą nazwiska różnicę i 1½ calowe deski nazwano powszechnie szpuntowemi deskami, temi wykładaią się podłogi, i sciany.

¾ calowe deski (Dyle) nazywaią się stolarskie Dyle które służą do stolarskiey roboty.

1 calowe deski służą na pobicie kopuł i na pótapy.

Balów używa się na wschody, na podłogę w stayniach, i na żłoby, iednakże podług urządzenia 18go Września 1798 wydawanie drzewa na żłoby i na podłogi do stajen iest zabronione.

Zapłata roboty pilarskiey, za porznięcie wspomnionego drzewa.

Na tartaku płaci się za 1 sznit kloca 24 stop długiego 2 grosze, oprocz tego 2 grosze od każdego kloca; ieżeli ieden kloc ma być porznięty na 1½ calowe dyle tedy wypadnie 9 sznitow, które rachuiąc po dwa grosze uczynią — — — — 18 groszy.

od całego kloca — — — — — 2 —

czyni 20 groszy (*)

(*) W niektorych Prowincyach ta cena teraz iest podwyższoną.

Uwaga. Jeden bok z kloca otrzymuie zawsze tracz.
Porznięcie iednego kloca na laty kosztuie ieden talar 8 do 12 groszy.
Za porznięcie kloca na bale albo deski ręczną piłą na rusztowaniu, następnie płacić się zwykło.
Za ieden szmit 4 calowych bali 5 gro: za stopę 1½ feniga, a za tolwiec 5 feniga.
Za ieden szmit 3 calowych bali, 4 Gro: za stopę, 2 feniga, za tolwiec 4 feniga.
Za ieden szmit desek, 3 gro: za stopę, 1½ feniga, za tolwiec 3 feniga.
Za laty z iednego kloca talar 1. Gro: 18 do dwóch talarów.
Uwaga. Im mniey szmitów w kloca znayduie się tym więcey płacić się zwykło za stopę w dlaz ponieważ dźwiganie kloca na rusztowaniu iest toż samo, na grube albo na cienkie sztuki porzniętego.
W Prusiech i Liturie, piłarzom płacić się na sztuki.

Za bal 3 calowy	14	groszy pruskich
Za bal 2 calowy	12	— — — —
Za 1½ calową, i 1¼ calową deskę	10	— — — —
Za 1 Latę	4	— — — —
Za stopę krzyżulca	1	— — — —

Za przerznięcie na połowę kloca od stopy 9 fenigów.

W Frankonskich Xięstwach zapłata pilarzom iest następuiąca.

Za 3 calowy bal	6	krayczerów.
Za 2 calowy bal	4	— — —
Za 3 calowy	3	— — — —
Za deskę	2	— — — —
Za Łatę	1	— — — —

(3 calowych bałów używaią na wschody, i na futra do drzwi).

Ta cena iest odmienna w Marchionacie Brandeburgskim, ponieważ nie wiele mamy pilarzów, tak dalece że musiano im płacić od stopy po 6 i 8 fenigów, dla tego też lokalność i okoliczności stanowią cenę.

Tu przytaczam przykład dla obrachunku drzewa z porzniętych kłocow.

Na dubeltowe wrota do stodoły 12 stop wysokie i 12 stop szerokie, potrzeba — — 288 stop kwadratowych

Na drzwi 6 stop wysokie
4 stopy szerokie — — — — 24 — — — —

Na 200 stop w dłuż czemsowych deseck — — — — — — 200 — — —

Na 2 szczyty — — — 112 — — —

Na 2 okapy pod szczytami 72. — — —

696 stop kwadratowy

Albo 34 sztuk $\frac{3}{4}$ calowych deszki, sztuka po 20 □ stop, a na kloc 9 sztuk rachuiąc, wynosi.

4 Kloce po 24 stopy długie 13 do 15 cali grube.

Uwagi: Ponieważ robiąc wrota urzynki wypadaią, tedy nie iest za mało 20 stop kwadratowych na iedne deski. Poprzeczne listwy do tego nie należą.

Użytkowe drzewo na browarne i gospodarskie stalki, iako to: na wozy, brony, pługi, sanki, i: t: d: bierze się dębina, buczyna, brzezina, olszyna, i leszczyna na obręcze i hordy, tatkowe drzewo, na folwarkach i Królewskich Aręndach, na fury bywa podawane.

W niektórych okolicach Generalni Dzierzawcy miasto drzewa na stalki in natura, dostaią gotowe pieniędze. Dla tym więtszey wygody przy ułożeniu Anszlaga uznałem za rzecz potrzebną podać naynowszą i zrewidowaną taxę drzewa; przecież aby tego dzieła nadto nie powiększyć, wyciągnąłem tylko głowne, i naywięcey używane gatunki Drzewa.

Nazwiska gatunków Drzewa.

W Elektoracie i Marchionacie Brandeburgskim podług rewidowaney Taxy de dato w Berlinie 5go Lipca 1792.

Talary	Srebr. Groszy	Fenigi

A.) Dębowe do budowy.

	Talary	Srebr. gro.	Fenigow
1 Kloc 24 stopy długi 13 do 15 cali w wierzchu gruby — — — — —	5.		
Tego powiększa się cena podług przybywaiących liczby calow grubości, w wierzchu na każdy cal po Groszy 12.			
Jeżeli kloc iest krotszy, za każdą stopę odciąga się groszy 5.			
1 Podwalina 24 stop długa 9 do 10 cali w wierzchu gruba — — — — —	4.		
i za każdą stopę powiększaiącą długość wypada Gr. 4			
1 Dąb na słupy i wygle 24 stopy długi 11 cali w wierzchu gruby — — — —	4.		
1 Dąb na słupy i wygle 30 stop długi 11 cali w wierzchu gruby — — — —	5.		
1 Palowy dąb 24 stop długi, 10 do 11 cali w wierzchu gruby — — — — —	4.		
Cena powiększa się 5 groszy za każdą wdłuż stopę.			
1 Słup do parkanu 11 stop długi —	1.		
d. d. 10 — — — — —		20.	
ditto ditto 8 —		16.	
Przy 12 calowey grubości, każda stopa przybywaiąca wdłuż rachuie się 2 Grosze.			

	Salary	Srebr. Gro.	Fenigow.
1 Skopa dębowych kołków do płotu z drzewa opa: towego, 6 stop długich 2½ cali grubych w kwa: drat — — — — — — — — —	1.	12.	
Każda przybywaiąca albo ubywaiąca stopa, ra„ chuie się po 10 groszy na kopę.			
B. Sosnowe Drzewo.			
1 Wał sosnowy 24 stop długi 21 cali w wierzchu gruby — — — — — — — — —	6.		
1 Wał 36 stop długi, 21 cali w wierzchu — —	10.	18.	
1 Sosnowy kloc do rznięcia 24 stop długi 13 cali w wierzchu gruby — — — — —	2.		
za każdy cal powiększaiący się grubości przy„ bywa 2 grosze na calu.			
1 Sosnowy kloc 20 stop długi 13 cali w wierzchu gruby — — — — — — — —	1.	14.	
Od 24 stop przybywa za każdą stopę groszy 2. Fenigow 6, ieżeli iest krotszy nad 20 stop tedy odciąga się za każdą stopę 3 grosze.			
Wierzch od 24 stopowego kloca — — —	—	1.	
1 Sztulka extra grubego budulcu 46 do 48 stop dłu„ gości 12 cali w wierzchu gruba na przedaż w kraiu	5.		
1 Sztulka grubego budulcu 40 do 46 stop długa, 10 do 11 cali w wierzchu maiąca — —	3.		

	Tal.	S.	G. Fenigów
Wierzch od extra grubego budulca — —			6.
1 Sztuka średniego budulca 36 do 40 stop długa 8 cali w wierzchu — — —	1.		21.
Odtegoż wierzch — — — — —			4
1 Sztuka małego budulca 36 stop długa, 6. cali w wierzchu gruba — — — —	1.		6.
od tego wierzch — — — — —			2.
1 Sztuka nadpsutego, trzymaiąca długość i grubość zdrowego drzewa połową taniey płacona bywa			
1 Sztuka balowego drzewa 30 stop długa ieżeli iest 8 cali — — — — —			18.
a ieżeli 5 cali w wierzchu gruba — —			16.
1 Okrąglak na łaty 24 stop długi 3 cale w wierzchu			10.
1 mniejszy okrąglak — — — — —			6.
1 kopa tykow do chmielu — — — —	2.		
1 — tyczkow do grochu — — —			12
1 — palikow do drzewa fruktowego. — —	2.		12.
1 — kołkow do wina — — — —			18
1 — Faszynów 1 stopę grubych, 12 stop długich	1.		8.
1 — Kołkow faszynowych 3 stopy długich każda stopa przybywaiącey długości rachuie się po 6 fenigów.			

	Talary	Srebr: grosy	Ferig:
1 Sura chrostu (a.) 4ma Konna — — —		8.	
(b.) parokonna — — —		6.	
1 Kopa witek faszynowych — — —		6.	

Uwaga. Do każdego talara zapłaty za drzewo podług powyższey Taxy, 3 Gr: pieniężnego, oprocz tego od dęba na budowę lub statki 2 gr: na wsadzenie młodego, zatem od Sosniny 3 gr: od Dębiny zas 5 gr: do talera dopłaca się.

W Xięstwie Magdeburgskim i Hrabstwie Mansfeld de Dato Berlin 16 Lipca 1792.

Nazwiska podziałów borowych.	Nazwiska Drzewa	Talary	Srebr: grosy	Ferig:
1. Altenplatow	1 Sztuka sosnowego Kloca do rznięcia	2.	2.	
	1 Sztuka sosnowego Budulca — —	2.		
	1 Sztuka srzedniego — — — —	1.	8.	
	1 Sztuka małego — — — —	1.	—	
2. Heide Previz	1 Sztuka sosnowego grubego Budulca	2.	16.	
	1 — — srzedniego — —	1	8	
	małego — —		21.	4.
3. Egeln.	1. Kubiczna stopa sosnowego na statki		6	8.
4. Loburg czyli Kwistic.	1 Kubiczna stopa mniejszego gatunku dębiny do budowy i na statki. — —		1.	8.

Nazwiska podziałów borowych.	Nazwiska Drzewa.	Palcy	Grubości	Seni gów
	1 Sztuka podwójna albo dwóch słupowy Kloc	3.	8	
	1 Sztuka sosnowego grubego budulcu.	1.	12.	
5 Miedzebor, czyli Barforbe.	1 Sztuka sosnowa cembrawiny — —		22.	
	1 Kubiczna stopa dębowego budulcu — —		3	
6 Guisen	1 Kubiczna stopa drzewa na statki —		3.	
	1 Kubiczna stopa Budulcu — — —		2.	
7 Biederich.	1 Kubiczna stopa budulcu na statki		4.	
8 Kolbye	1 Sosnowy Kloc do rznięcia od 24 stop.	2.		
	1 Sztuka grubego sosnowego budulcu wraz z wierzchem.	2.	12.	
		3	—	
		3	12	
		3	16.	
		4.	—	
	1 Sztuka srzedniego Budulcu — —	1.	12	
	1 Sztuka małego budulcu — — —	1.		
	1 Żerdź — — — — —		16.	
	1 Okrągłaki na łaty — — — —		6.	
9 Jerychow	1 Kubiczna stopa drzewa na statki — —		8	
	1 — — — budulcu — — —		4	
10 Cyrar	a) podług całkowitey opłaty.			
	1 Sztuka sosnowego Wału 24 stop długa,	4		

Nazwiska podziałów borowych.	Nazwiska Drzewa	Talary	Srebro gro:	Fenigow.
1 Cyran	21 do 24 cali w wierzchu gruba — — —	8		
	1 Sztuka na Wał 36 stop długi 21 do 24 cali gruby.	12.		
	1 Kloc do rznięcia 24 łokci długi 12 do 14 cali w wierzchu gruby — — — —	4.		
	1 Kloc 12 łokci długi 13 do 15 cali gruby w wierzchu — — — — —	2.		
	1 Sztuka sosnowego grubego budulcu 46 stop długości 12 cali w wierzchu — —	2.	4.	
	1 Sztuka srzednigo sosnowego budulcu 36 do 40 stop długiego, 8 do 9 cali grubego w cienkim końcu	1.	16.	
	1 Sztuka małego sosnowego budulcu 36 stop długości 6 do 7 cali w cienkim końcu — —	1.	2.	
	1 Bal 30 stop długi 5 do 6 cali w cienkim końcu 6.) podług nie zupełnej opłaty na Tartaku w Magdeburgu - Forth.	—	12.	
	1 Sosnowy kloc do rznięcia 24 łokci długi —	3		
	1 Sosnowy kloc do rznięcia 12 łokci długi	1.	22.	

Uwaga. Kloce 16 i 18 łokciowe tak iak sosnowy budulec są potrzebne.

III.

W Xięstwie Halberstadt, do tąd tylko Taxa drzewa opałowego ustanowiona, D: 24 Grudnia 1799.

IV

Westfalskie prowincye nie maią ieszcze Taxy drzewa na budowę.

V

W Xięstwie Ostfryzyi drzewa do królewskiey budowy dostawienie, minus licitanti iest zostawione, i te wolno sprowadzić z kąd się spodoba. Toż samo tyczy się innych Materyałów, i zapłat robotników; tem końcem znaydują się Protokuły z wyszczególnionemi materyałami wydrukowane, w które na naznaczonym terminie, tylko nazwisko mniey żądaiącego bywa wpisane.

VI.

W Xięstwie Baireuth, Ober i Unterland podług tymczasowey dochodów borowych Taxy.

Taxy Roku 1797, twarde, i miękie kloce, budulec drzewo na stałki i zerdzie inclusive gaiowe i kwitowe opłaty, oddawane i obrachowane być ma.

	Frankoneskie Złt	kwas carz.
1) A: Sosnowe drzewo.		
1) Walowe, korytowe, na rynny, i na balowe drzewo, podług kostkowey miary, za stopę kubiczną — —	—	6.
2) Nadfurowe drzewo podobnież — — — —	—	6
Lecz gdy poddani okażą urzędowe zaświadczenia że koniecznie do ich budynków nad furowego całkowitego drzewa potrzebuią, tedy takowe drzewo, inne		

	Rth	Kray. car.
diate na Leszniczowskie assygnacye, mediate na poprzedni specyalny rozkaz Krolewskiey Iamery wydawane bywa; sztuka 17 do 18 cali sredniey a 65 stop dlugosci po — — — —	5	4.
3) 1 Furowe drzewo 15 do 16 cali srzedniey 60 stop dlugosci — — — — — — —	4	8.
4) 1 Polfurowe drzewo 13 do 14 cali spodniey sredniey 52 stop dlugosci — — — — — — —	2	19.
5) Kloce na rury spodniey sredniey 11 do 12 cali 42 stop dlugie — — — — — — —	1.	44.
6) Krokwiowe spodniey sredniey 10 do 11 cali, 45 stop dlugie — — —	1.	26.
7.) Polkrokwiowe 8.-9. cali 40 stop. dlugie.	—	56.
Jeżeli drzewo iest dluższe nad ustanowioną miarę, tedy dluższego drzewa nad powyżey ustanowioną rewie płaci się każda stopa.		
a) Nadfurowego — — —		2.
b) Całofurowego — — —		1½
c) Polfurowego — — —		1
d) Na rury drzewa — — —		¾
e) Krokwiowego — — —		¾
f) Polkrokwiowego — — —		½
8) Kloce od 6 do 21 stop dlugie za kubiczną stopę —		6.
9) Studniowe rury 8 do 12 cali sredniey 14 stop dlugie, sztuka —		36.
10) 1 Sztandar do rusztowania 6 cali dolney sredniey 30 stop dlugi —		28.
11) Okraglak 4 do 5 calów dolney sredniey 24 stopy dlugi		16.
12) Żerdź na drabinę albo na palik 3 do 4 cali dolney		

	Franktowskie	Kro
	Zł.	corygl
średnicy, 20 stop długa — — — —		10.
B) Świerkowe i jodłowe Drzewo.		
1) Wałowe na rynny, koryta, i bałowe drzewo.		
Za kubiczną stopę — — — —		5.
2) Nadfurowe drzewo podobnież — — —		5.
Pod kondycyą wyżey N.º 2 wyrażoną sztuka drzewa 17 do 16 cali dolney średnicy, 68 stop długa przedaie się za — — — — — — —	4.	16.
3) Całofurowy kloc 15 do 16 dolney średnicy 60 stop długi	3.	4.
4) Półfurowy kloc 13 do 14 cali dolney średnicy 50 stop długi	1.	54.
5) Kloc na rynny 11 do 12 cali dolney średnicy 45 stop długi	1.	32.
6) Drzewo krokwiowe 10 cali dolney średnicy, 45 stop długie	1.	16.
7) Półkrokwiowe 8 do 9 cali dolney średnicy 40 stop długie		44.
Jeżeli nad ustanowioną długość drzewo oddawane bywa, tedy każda przybywaiąca stopa płaci się		
a) Nadfurowego drzewa — —		2.
b) Całofurowego — — — —		1½
c) Półfurowego — — — —		1.
d) Drzewo na rury — — —		¾
e) Krokwiowego — — — —		¾
f) Półkrokwiowego — — — —		½
8) Kloc od 6 do 21 stop za kubiczną stopę — — —		5.
9) Krzyżulec — — — — — —		4
10) Żerdź obręczowa albo na tałę 5 do 6 cali gruba 30 stop długa — — — — — —		24.
11) Okrąglak 4 do 5 cali gruby, 24 stopy długi — —		14.

	Frankonskie	Zlote	Krayc.
12) Żerdź na drabinę albo na palikki 3 do 4 cali grubą 24 stop długą — — — — — —			10.
13) Chopa Żerdzi do chmielu 2½ do 3 cali u dołu grubych, 20 do 26 stop długich.			
1ma Klassa — — —		2.	36.
2da Klassa — —		2	12
3cia Klassa — — —		1.	18

W Xięstwie Anszpach drzewo w borach Xiążęcych następującym sposobem bywa sprzedawane, to iest Obwód drzewa od 10 do 11 stop zwykł być wymierzanym.

1) 1½ furowy Kloc ma w pnia obwodu 5 stop 5 cali
10 stop długi, 4 stopy 9 cali Obwodu
20 — — 4 — 4 — —
30 — — 4 — 1 — —
40 — — 3 — 9 — —
50 — — 3 — 5 — —
60 — — 3 — 1

2) Nadfurowy Kloc 5 stop obwodu
10 stop długi 4 stop 1 cal obwodu
20 — — 3 — 10 — —

30 — — 3 — 6 — —

40 — — 3 — 3.

50 — — 3 — — — —

60 — — 2 — 8 — —

3) Jednofurowy kloc w pnia 4 stopy 4 cale.

10 stop długi 3 stopy, 9 cali w spodu.

20 — — 3 — 8 — —

30 — — 3 — 5 — —

40 — — 3 — 2. — —

50 — — 2 — 11 — —

60 — — 2 — 5 — —

4) Półfurowy kloc w pnia 3 Stopy, 6 cali.

10 stop długi 3 stopy, 3 cale w pnia

20 — — 3 — 1 — —

30 — — 2 — 10 — —

40 — — 2 — 5 — —

50 — — 2. — 2 — —

5. Sztuka drzewa w pnia 2 stopy 9 cali

10 stop długa 2 stopy 3 cale w pnia

20 — — 2 — 3 — —

30 — — 2 — 1 — —

40 — — 1 — 11. — —

W swoim czasie wyjdą taxy przyzwoite dla tego Xięstwa

	Nowa Taxa			
	Wyższa Pomerania		Niższa Pomerania	
	Talary	Szyg.	Talary	s. Gr.
Nadpsuty kloc podług gatunku z talary do —	2	12.	2	8.
Uschła zerdź na podkładkę nad stawidłami		6		6.
Kopa tyczek do chmielu uschłych.	2	12	2	12.
Kopa tyczek do grochu podobnychże — —	1.	8	1	
Kopa uschłych palików do drzewek —	4		3.	
Rozne gatunki drzewa.				
Olszowy drążek — — — —		4		3.
Sto sztuk leszczyny na obręcze do wielkich beczek — — — — —	2	12	2	—
Sto sztuk brzeziny do tegoż użytku —	3		2	12.
Sto sztuk leszczyny do przycirów — —	1.	4	1.	
Sto sztuk brzeziny do tegoż użytku	1	12.	1	6.
— — Obręczow laskowych do fasów	1.			16
Obręczow brzozowych do fasów	1.	4	1.	
Obręczow laskowych do beczek		18	—	12
brzozowych —	1			18
wierzbowych — —		12		10
Kopa laskowych prętow do delkowki		10		8
Kopa wiciow wierzbowych — — —		4		3.
— Faszynow 6 stop długich 1 stopę grubych	1	8	1	
Kopa kołkow do Faszyn. — —		12		10

IX

W dystrykcie Noteckim i w Bydgoskim Departamencie podług nowo potwierdzonej taxy de dato w Bydgoszczy

24 Grudnia 1788, gatunki drzewa sprzedaią się.

	Taxa pierwszy Klassy		Drugiey Klassy	
	Tal. zł	Gro	Tal. zł	Gro.
A) Dębina				
Dębina aż do 10 cali w kwadrat sprzedaie się na stopy kubiczne po — — —		4		4.
Ordynaryiny dąb na piasty 18 do 20 stop długi 7 do 9 cali w końcu gruby —	1	8	1	4
B) Sosnowe drzewo.				
Standart do młyna 18 do 20 stop długi 20 do 30 cali grubości pnia — —	4.	16	4	16.
Wiszący Wał do młyna 30 stop długi 27 do 28 cali w wierzchu gruby, nie obrobiony	4		4.	
Podobnyż Wał 26 do 27 stop długi podobney grubości — — — — —	3	16	3	16.
Ordynaryina Szmiga 64 do 65 stop długa 14 cali wysoka 12 cali szeroka wzdłuż obrabiana — — — —	3	12	3.	12.
Ordynaryiny Wał do młyna stoiącego albo pływaiącego 24 stopy długi 27 do 28 cali w wierzchu gruby nie obrobiony. —	3		3.	
Belka do Młyna 18 do 19 stop długa 20 do 22 cali w kwadrat	2.	16.	2.	16.

	Taxa pierwszy Klassy		Taxa drugiey Klassy	
	Tala	S. Gro.	Tala	S. Gro.
Belka gruba 48 do 50 stop długa 15 do 16 cali w wierszchu, na sprzedaż kraiową — — — — —	2	4	2	4
Wał do cewia 18 do 19 stop długi 20 do 22 cali w wierszchu — — —	1	16	1	6
Sztuka extra grubego budulcu 48 stop długiego 14 cali w wierszchu — —	1	12	1	2
Sztuka podobnaż budulcu 48 stop długa 13 cali w wierszchu — — —	1	8	1	8
Sztuka grubego budulcu albo podwalina 42 do 46 stop długa 12 cali w wierszchu	1	4	1	1
Sztuka innieyszego budulcu 32 — 36 stop długa 12 cali w wierszchu — —	1	2	1	—
Ordynaryiny kloc do porznięcia 24 stop długi, 13 do 15 cali w wierszchu —	1		1	

	Taxa			
	Pierwszy Klassy		drugiey Klassy	
	Złotych	Sgro	Złotych	Sgro
Sztuka srzedniego budulcu 36 do 40 stop długa 9 do 10 cali w wierszchu — —		20		16.
Podobnaż sztuka 30 — 32 stop długa 9 cali gruba — — — —		16	—	12
Sztuka małego budulcu, 30 do 35 stop długa 6 — 7 cali w wierszchu gruba — —		12.		8.
Sztuka uschłego albo od wiatru wywróconego drzewa 18 do 24 stop długa, 5 do 6 cali gruba		6		6.
Żerdź na łaty, Łupane od pnia 30 stop długa 3 do 4 cali w wierszchu — —		5		4.
Podobnaż na jedne łatę, uschła 20 — 22 stop długa 2 cali gruba w wierszchu — —		3		3
Kopa żerdzi do chmielu uschłych —	1	12	1	12
Kopa uschłych tyczek do grochu —		9		9
Murszałe drzewo bez wierszchołku i gałęzi idną klaftrę w sobie zawierające	—	12	—	12.
Tegoż drzewa taxa podwyższa się w miarę grubości.				

Taxa

	Pierwszy Klassy		drugiey Klassy	
	Sol.	Gr.	Sol.	Gr.
C) Leszczyna i wierzbina				
Kopa laseck do dekowki		4		4
Kopa faszynow		8		8
fura 4 konna chrostu		3		3.
Kopa witek		3		3

Uwaga. Od każdego talara zapłaty podług powyższey taxy, płacić należy 3 grosze pieniężnego, oprocz tego płacić potrzeba od dębiny na posadzenie młodego drzewa 2 grosze, a zatem do talara za drzewo sosnowe Gr: 3 za drzewo dębowe Gro: 5 dopłaca się.

X

W Zachodnich Prusach podług nowo zrewidowaney taxy w Berlinie D. 26 Czerwca 1800. Gatunki drzewa exclusive pieńkowe i od sadzenia będą sprzedane.

Gatunki Drzewa

A. Dębina

1 Sztuka dębiny na sztendar do młyna na Wał do młyna i do folowania dla Bednarza na bale i podwaliny, na stopę kubiczną będzie sprzedane stopa kubiczna za 1 Dąb na tłuczek do stępy i na piasty 24 stopy długi 10–11 cali w kwadrat

Podobrzeży od 7 do 8 cali gruby.

Nazwiska wrębow	1.			2.			3.			4.			5.			6.			7.		
Taxa Drzewa	Sala:	Gros:	Denigi	Salar	Groszy	Denigi	Salary	Gros:	Denigi	Salary	Gros:	Denigi	Salary	Gros:	Denigi	Salary	Gros:	Denigi	Salary	Gros:	Denigi
Nospitz, Gutek Neuhoff, Athum Weishoff Bahlerck Starlin Carlhaus Lupinow Mirchau Needen Culmsee i Solkemit)																					
Strausberg i Libau exclusive wrębu № 3																					
Gurozinow Drewenz Lautenburshi bor. Sewierzk Jachow Szatow Janowo i Schöneck.																					
Pilobbowitenburg Wiblau Kiedorder i Wald, Jen Buchowitz Bodden Bonnwald, Rottstadt Lautrowit i Ester		17.			12	9							6.			6			11.	6	25.
Hinterwald Offier, Loda Stargard Boodzicho, wo, Vischau Schwetz Schlochau i Gutsch.	2	75		1.	80					3			9	2	4	9.	1	37.	97		19
Bebrent i Parchow	1	80		1.	37	9				7	5		—	1	37			85			19
Montau																					

spostrzeżenia

za stopę kubiczną.

Konty — nuacya

B) Sosnowe i Jodłowe drzewo

Nazwiska Wrębów i Taxa Drzewa.	1			2			3			4			5			6			7			Spostrzeżenia
	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	Sa:	gro:	fe:	
1 Sztuka Walewego drzewa na czoło 24 stopy długa 24 cali gruba —							4	45												19		
1 Sztuka podobna, goz 24 do 30 stop długa 20 do 24 cali gruba — —	4	4	9	4	22	9	4	22	9	8	45	—	4	60	—	4	22	9	—	19		
1 Kloc 30 stop długi 16 - 18 cali gruby	2	75	—	1	80	—	2	18	—	4	22	9	2	18	—	1	80	—	—	11	6	
ditto 24 stop długi 13 do 15 cali gruby w Schönecke	1	80	—	1	45	—	1	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1 Gruba belka 40 do 42 stop długa 12 do 16 cali gruba cal: 37 gro: 9 fen: za każdy cal przybywający grubości	2	75	—	2	37	9	2	54	9	2	75	—	1	45	—	1	37	9	—	7	9	Nota: W Montanerskim Okręgu nie znayduie się sosnowe drzewo, lecz dębowe podług podanej ceny na kubiczne stopy sprzedaie się.
1 Podobnaż 36 stop długa 12 cali gruba	2	37	9	1	80	—	2	18	—	4	22	9	2	37	9	1	80	—	—	7	9	
										3	30	—	1	80	—	1	45	—	—	7	9	

Konty-macya.

Nazwiska Wrębow i Taxa Drzewa

Podobnaż 30 do 32 stop długa 12 cali gruba	1 Tal.	1 Gro:	1 Fe	2 Tal.	2 Gro:	2 Fen:	3 Talary	3 Gro:	3 Fen:		4 Tal:	4 Gro:	4 Fe	5 Talary	5 Gro:	5 Fenig	6 Tal:	6 Gro:	6 Fen:	7 Talary	7 Gro:	7 Fen:	Spostrzezenia
	1	80	–	1	45	–	1	60	–		2	75	–	1	45	–	1	22	9	–	4	9	
1 Sztuka grubego budulcu 30 stop długa 10 cali gruba	1	45	–	–	84	–	1	22	9		2	75	–	1	45	–	1	6	–	–	5	–	
w Schöneli							1	45															
1 Sztuka szczególnego budulcu 30 stop długa 9 do 10 cali gruba	–	84	–	–	67	9	–	75			1	80	–	–	67	9	–	97	9	–	4		
w Schöneli								84															
1 Sztuka małego budulcu 30 stop długa 7 cali gruba		67	9	–	45	–	–	60	–			84	–	–	45	–	–	45	–	–	2	–	
1 Sztuka na tupanie ziewozi	–	45	–	–	22	9	–	22	9		–	45	–	–	30	–	–	22	9	–	–	–	
1 Zeroz na taly tupanie	–	22	9											–		–							
w Karthaus		25	–	–	12	9	–	12	9			22	9		15			12	9				
w Schöneli								15	–														
w Schlochau															10								
1 Obrągla tala i inne obrąglaki		12	9		6	–	–	6	–		–	12	9	–	7	9		6	–	–	–	–	

Nazwiska Wrębów kontynuacya i Taxa Drzewa.

	1 Fol.	1 Gro.	1 Den.	2 Fol.	2 Gro.	2 Den.	3 Fol.	3 Gro.	3 Den.		4 Fol.	4 Gro.	4 Den.	5 Fol.	5 Gro.	5 Den.	6 Fol.	6 Gro.	6 Den.	7 Fol.	7 Gro.	7 Den.	Spostrzeżenia
1 Kopa tyczow do Młynu	3	50	–	2	18	–	2	18	–		4	22	9	2	18	–	2	18	–	–	–	–	
1 Kopa tyczek do gwoch	1	45	–		67	9		67	9		1	45	–	–	67	9	–	67	9	–	–	–	
C) Leszczyna i Dirzbina.																							
1 Kopa lasek do dołowli 3 Kopy na furę	–	18	–	–	15	–	–	–	–		–	30	–	–	15	–	–	15	–	–	–	–	
1 Kopa faszynow	–	67	9	–	45	–	–	–	–		–	67	9		45	–	–	45	–	2	7	9	
1 Fura chrostu	–	67	9	–	30	–	–	45	–		–	67	9	–	30	–	–	30	–	–	–	–	
1 Kopa witkow	–	18	–	–	12	9	–	–	–		–	18	–	–	15	–	–	12	9	–	–	–	

	Pierwsza Klassa		Druga Klassa		Trzecia Klassa	
	Talar:	Sro:	Ta:	Sro:	Ta.	Sro:
16 do 18 Cali gruby w wierszchu	2	60	2	30	2	—
Podobnyj 24 stop długi 13 do 15 cali gruby w wierszchu	2	—	1	60	1	30
Gruba belka 42 stop długa 12 cali grub	2	—	1	60	1	30
Tahaz 36 stop długa 12 cali gruba	1	60	1	45	1	15
Tahaz 30 do 32 stop długa 12 cali gruba	1	45	1	30	1	—
Sztuka budulcu 36 stop długa 10 cali gruba	1	30	1	15	1	—
Sztuka srzedniego budulcu 30 stop długa 9 cali gruba	—	75	—	60	—	45
Sztuka małego Budulcu czyli na krokwie 30 stop długa 4 do 8 cali gruba		45	—	30	—	24
Sztuka uschłego albo wywrocznego drzewa do tupania 30 stop długa 4 cali gruba		30	—	24	—	18
Podobnaz na taty tupane i okrągłe 30 stop długa 3 cali gruba		15	—	12	—	10
Tura kołkow do Płotu		30	—	24	—	18

	Pierwsza Klassa		druga Klassa		trzecia Klassa	
	sola	gro:	sola	gro:	sola	gro:
Kopa laseek do dekowki	—	15	—	12	—	10
Kopa Faszyn — —		60	—	45	—	30
Fura chrostu do płotu —	—	15	—	12	—	10
Kopa wiciow czyli witek —		12	—	8	—	6
Fura wyrodowanego chrostu		12	—	8	—	6

Klassyfikacya Borow w Prusach wschodnich i Warmii stosownie do nowey Taxy dochodow borowych.

Pierwsza Klassa.

Blandau	
Firantz	Perwesau
Druckier.	Pöplen
Fritzen	Pr. Eylau
Fuchsberg	Prositen
Gauleder	Sternberg
Gadstädt	Thurwangen
Graten	Wandlacken
Klein Schönau	Wargienen
Leipsen	Warnicken
Mansfeld	Wermten
Modellen	Altchristburg
Nermonien	Mały las w Olbrzyku
Neuhausen	Altenstein.

Druga Klassa

Nosriwoda
Mehlsack
Pösel

Trzecia Klassa

Corpellen
Osterode
Puppen
Allenstein

XII

Następuie zrewidowana Taxa drzewa dla 13 Kamlandzkich Litewskich borow do data w Berlinie 26 Lipca 1800.

A) Dębowe drzewo

	Pierwsza Klassa			Druga Klassa		
	Tal.	Gr.	Sf.	Tal.	Gr.	Sf.
Sztuka dębiny która grubsza iest nad 10 cali w wierzchu tak bywa przedana iak wszystkie grube sztuki i na iaką kolwiek potrzebę. Za stopę kubiczną — — —		15			12	
Stąpor albo dąb na piasty 24 stop długi 10 cali w kwadrat. — — —	2	60	—	2	12	—
Podobnego gatunku 24 stopy długi 7 do 9 cali gruby.	2			1	60	

B) Sosnowe i Jodłowe drzewo.

XI

W Prusach wschodnich i w Warmij gatunki drzewa sprzedaią się podług taxy D: 25 Września 1787.

A.) Dębina	Pierwsza Klassa		Druga Klassa		Trzecia Klassa	
	Talary	Grosze	Tala.	Grosz.	Talar.	Grosze
Sztuka dębiny na Standar, Wał do mitynu lub do folusza na kaźnie, przyczy, na stałki bednarskie na bale i podwaliny, przedane bywa na stopy kubiczne po. — —		12	—	10	—	9
Na stępor i na piasty 24 stopy długa 10 cali w kwadrat.	2	—	1	60	1	30
Sztuka dębiny teyże długości 7 do 9 cali gruba	1	60	1	30	1	—
B.) Sosnowe i Jodłowe drzewo.						
Wał, sztandar, na Łodź 24 do 30 stop długi 20 do 24 cali gruby w zrzewszu	6	—	5	—	4	—
Kloc od 30 stop długi						

	Pierwsza Klassa			Druga Klassa		
	Złot.	Gro.	Po.	Zł.	Gro.	Po.
Sztuka na Wał, na Szlandar do miłyna i na Łodź 24 do 30 stop długa 20 do 24 cali gruba — — —	6			6		
Kłoc od 30 stop długi 16 do 18 cali gruby	4			3	45	
Tegoż gatunku mniejszey 30 stop długi 13 – 15 cali w wierzchu gruby —	2	60		2	30	
Tegoż gatunku 24 stop długi 13 do 15 cali gruby — — — —	2	30		2		
Tegoż gatunku 24 stop długi 12 do 13 cali gruby — — —	1	60		2	30	
Belka 40 do 42 stop długa 12 cali gruba w wierzchu — — —	2	60		2	30	
Tegoż gatunku 36 stop długa 12 cali gruba — — — —	2	30		2		
Tegoż gatunku mniejsza 30 do 32 stop długa 12 cali w wierzchu gruba	2			1	60	
Tegoż gatunku 26 do 28 stop długa 12 cali gruba — — — —	1	60		1	45	
Tegoż gatunku 24 do 25 stop długa 10 cali gruba — — — —	1	45		1	30	
Sztuka Bedulca 36 stop długa 10 cali gruba — — —	1	60		1	45	

	Pierwsza Klasa			Druga Klasa		
	Tala	Sro:	Fe:	Tala	Sro:	Fe:
Sztuka Budulcu 36 stop długa 9 cali gruba — — —	1	30		1	15	
Sztuka srzednigo Budulcu 30 do 32 stop długa 9 cali gruba —	1				82	9
Tegoż gatunku 24 do 26 stop długa 9 cali gruba — — —		82	9		75	
Tegoż gatunku 20 do 22 stop długa 9 cali gruba — — — —		75	—	—	67	9
Sztuka małego Budulcu 36 stop długa 7 do 8 cali gruba — —	1				75	
Tegoż gatunku mniejsza 30 stop długa 7 do 8 cali gruba — —		75	—	—	60	
Tegoż gatunku 24 stop długa 7 do 8 cali gruba — — —		60			45	
Żerdź albo powąz 30 stop długi 4 cale gruby — — —		45			37	9
Tegoż gatunku 24 do 25 stop długi 4 cale gruby — — —		37	9	—	30	
Tegoż gatunku 20 do 22 stop długi 4 cale — — —		30	—	—	22	9
Żerdź na Łaty 30 stop długa 3 cale grub.		22	9	—	18	—
Tegoż gatunku 24 do 25 stop długa 3 cale gruba — — —		18			15	
Tegoż gatunku 20 do 22 stop długa 3 cale						

	Pierwsza Klasa			Druga Klasa		
	Sz.	Cal.	Sze.	Cala	Sto.	Sze.
gruba		15			12	
Okrągłe Lata 24 do 25 stop długa		15			12	
2½ do 3 cali gruba — — —						
Chochła rybacka 18 do 20 stop długa 1½ cala gruba — — —		9	—	—	7	9
Kopa rybackich kołków — —	3	—	—	2	60	—
Kopa tyczków do grochu — —	1	30		1	—	—
C.) Leszczyna i Wierzbina						
Kopa laseek do dekowki — —		18	—	—	15	
Kopa Faszyn wierzbowych —		67	9		60	
~~Ka~~ Faszyn olszowych — —		45			37	9
Fura chrostu wierzbowego i laskowego		22	9		18	
Fura chrostu olszowego — —		18	—	—	15	
Kopa wicioi — — — —		15	—	—	12	—

Klassyfikacya 13 Borów Dystryktu Nadleśniczego, sięgających się do powyżej podanej taxy drzewa

Pierwsza Klassa

1 Blandau
2 Crantz i Weisch-kitten
3 Fritzen
4 Moritten
5 a Neuhausen

6 Perwisan 9 Nemonien
7 Wargienen 10 Leipen.
8 Marniehen

Druga Klassa

11 Drasien 13 Sternberg.
12 Poppelen

Uwaga. Oprocz ustanowionej Taxy drzewa, dopłaca się do każdego talera gr: 12 za pienkowe, a od dębiny dopłaca się do kassy lesnej oprocz tego 4 gr: 9 fen: na sadzenie młodego drzewa. Borowi zaś dostaią od wszelakiego drzewa po Gr: 4 a od Olchowego drzewa po G: 16 wyznaczonych.

Sztuka podobnego gatunku 16 stop długa 17 do 18 cali gruba — — — —
Tegoż gatunku 32 stop długa 13 do 14 cali gruba
Tegoż gatunku 16 stop długa 13 do 14 cali gruba
Sztuka Budulcu 46 stop długa 11 do 12 cali gruba — — — — — —
Sztuka średniego budulcu 36 do 40 stop długa 8 do 9 cali gruba — — — —
Sztuka małego budulcu 36 stop długa 5 do 6 cali gruba — — — — —
Żerdź 30 stop długa 4 do 5 cali gruba — —
Żerdź na Tupane łaty 30 stop długa 3 do 4 cali gruba — — — — — —
Żerdź na okrągłą łatę 24 do 30 stop długa 2 cale gruba — — — — — —
Murszate drzewo które około Ochtla drzewa wydać może na opał. — — — —
Takież które wydać może trzy ćwierci Ochtla
Takież które pół Ochtla wydaie — —
Takież które ćwierć Ochtla wyda — —
Ochtel drzewa na opał trzymający 360 stop Rubrozu

Pierwsza Klassa			Druga Klassa			Trzecia Klassa			Czwarta Klassa		
Ta:	Gro:	Fe:	Ta:	Gro:	Fe:	Tal:	Gro:	Fe:	Talar	Gros	Fenig
			—	75	—	—	60	—	—	45.	—
1	—	—	1.	60	—	1	30		1.	—	—
2	—										
	60	—	—	50	—	—	40	—	—	30.	—
2	60		2	15	—	1.	60	—	1.	30.	—
1	30	—	1	7	9		75	—	—	60.	—
—	60	—	—	48	—	—	37	9	—	30.	—
—	30	—	—	24	—	—	18	—	—	15	
	12	—	—	10	—	—	8	—	—	6	—
	10	—	—	8	—	—	6	—	—	4.	
1.	15		1.	22	9	1	—	—	—	67	9
1	12.	—	—	85	—	—	67	9	—	51	—
	67	9	—	57	—	—	45	—	—	34	—
	34	—	—	29	—	—	22	9	—	17.	—
9	12		1	40	—	1	38	—	1	6.	—

C.) Lipowe i topolowe Drzewo.

Kopa żerdzi topolowych do chmielu — —

Kopa laseck do dekowki

D.) Brzezina i Olszyna

1 Kopa faszyn z błot torfowych —

E.) Leszczyna i Wierzbina

Kopa obręczy do kadzi — — —

— — do Beczek — — —

Kopa laseck do dekowki — — —

Kopa Faszyn — — — — —

Kopa wiciów — — — — —

Fura chrostu — — — — —

Pierwsza Klassa			Druga Klassa			Trzecia Klassa			Czwarta Klassa		
Ta:	Gro:	Fe:	Ta:	Gro:	Fe	Ta:	Gro:	Fe:	Ta:	Gro:	Fen:
1	45		1	30	—	1	15	—	1	—	—
—	18		—	15	—	—	12	—	—	9	
1	—		—	75	—	—	60	—	—	45	
	30		—	24	—	—	18	—	—	15	
	24		—	18	—	—	15	—	—	12	
	6		—	6	—	—	6	—	—	6	—
1	—		—	75	—	—	60	—	—	75	
	3		—	3	—	—	3	—	—	3	—
	24		—	21	—	—	18	—	—	15	—

Uwaga. Do każdego talera opłaty drzewa podług powyższey taxy, dopłaca się piensnowe Gr: 12 i 4 gro: dla borowych, lecz do Dębiny dopłaca się ieszcze gr: 7 fe: 9 do każdego talera na posadzenie młodego drzewa

Klassyfikacya

Pierwsza Klassa

Tzalkinnera — Usupóner

Uschballen — Pabbeln

Nellienen	Warnen
Schnecken	Nassaven
Skallischken	Ibenhorst
Ostrawischken	Kloosehen
Dinglken	Trappönen
Schorellen	Grondowken
Vallvellen	Lötzen

Druga Klassa.

Barannen	Bodschwinglken
Barokken	Bogonnen.

Trzecia Klassa.

Nikolaitten	Crutlinen

Czwarta Klassa.

Alt Johannsburg	New Johansburg

Uwaga Autora

Cena drzewa w okolicach Insterburga, Tylży i Memla bardzo się podniosła, od czasu zamknięcia granic moskiewskich

1. Achtel drzewa opałowego od $1\frac{799}{800}$ kosztował w zimie Talerów 40. Budulcowego drzewa wcale nie można było dostać.

Za 1 stopę 11 calowego drzewa okrągłego płacono 18 Gr: Prus: Za stopę koronnego drzewa w Memlu płacono 30 Gro:

Dla Prowincyow nowo nabytych przez podział Polski iakoto dla Południowych i nowych wschodnich Prus w których znaydują się Departament Warszawski, Poznański Kaliski Płocki i Białostocki, dopiero w czasie gdy Bory pomierzone zostaną, rewidowane taxy ułożone będą, tym czasem poki to nie nastąpi proszę być cierpliwym

Uwaga Tłomacza.

Iuż ten pomiar Borów ze strony Prusaków nie nastąpi, bez kiedy go Polacy uskuteznią czas okaże — Gniiące po borach stosy drzewa. Sposob rąbania onego bez rozniey na przestałe i dorastaiące — Drogość i niedostatek drzewa po Miastach z braku składow tak zysnowych skarbowi, są dostateczne pobudki które Rząd nakłonić mogą do urządzenia tak ważnego Przedmiotu.

Opołowe Drzewo

W Królewskich borach Xięstwa Meyneburskiego i Hrabstwa Mansfeld.

Nazwisko Amtu	Nazwisko boru		Laftra Szerokość	Laftra Wysokość	Malter Długość	Malter Szerokość	Malter Wysokość	Ilość kubiczna Stopy kubiczne
1 Aschen — —	Aschen i Schöran — —		—	—	33 3/4	3	3	33.
	tylko —		—	—	3	3	3	27
2 Altempleiteben — —	Dębina i Sosnina — —		6	6	—	—	—	126.
	Drzewo z pnia, tylko.		6	6	—	—	—	103
3 Alvensleben — —	a Alvensleben — —	5/6	5 5/6	5 5/6	—	—	—	198 107/216.
	b Habgeriekt — —		6	6	—	—	—	180
4 Ampfurth Schermelke	i Wanzleben — — —		6	6	—	—	—	180 stop robotniczych
5 Calbe — — — —	Lüderitz — — — —		—	—	3 2/3	3	3	33 Reńskie
	Drzewo z pnia, tylko. —		—	—	3	3	3	27
6 Egeln — — —	— — — — —		—	—	5 1/24	3 4/24	2 4/24	37 1947/8824 stop robolniczych
7 Gibichenstein	a Heide — — —	1/2	6	6	—	—	—	126.
	b. Gutenberg — —	1/4	6	6	—	—	—	144
	c Lobechin —	1/2	6	6	—	—	—	90.
	d Bollberg — — —	3/4	6	6	—	—	—	99
	e Radewall — — —	3/4	6	6	—	—	—	117.
8 Gottesgnaden	Lüderitz — — —		—	—	3	3	3	27 Reńskich

Nazwisko Amtu	Nazwisko Boru	Klaftra Stopy	Klaftra Szerokość	Klaftra Wysokość	Matter Stopy	Matter Szerokość	Matter Wysokość	Ilość Kubiczna Stopy Kubiczne
9 Helffta					$3\frac{1}{2}$	3	$3\frac{1}{2}$	$26\frac{3}{4}$ Stop Prenskich
10 Hillersleben		6	6	6				180
11 Jerichow		$3\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$				$105\frac{7}{8}$
12 Loburg		4	6	6				144 stop robotniczych
13 Mollerwoigtey	a) Biederitz	$4\frac{1}{2}$	6	6				162
	mniejsze drzewo	$2\frac{1}{2}$	6	6				90
	b) Güsen	$3\frac{1}{2}$	6	6				126
14 Petersberg		4	6	6				144
15 Rosenburg		4	6	6				144
16 Rothenburg					4	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	49
17 Schöneberch	a) Schöneberch	3	$5\frac{3}{4}$	$5\frac{3}{4}$				$99\frac{3}{16}$ stop Prenskich
	b: Grunebery	3	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$				$99\frac{3}{16}$
	mniejsze drzewo	$\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{4}$	$5\frac{1}{4}$				$41\frac{11}{32}$
18 Sommerschenburg }		$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$				$166\frac{3}{8}$
19 Ummendorff }								
20 Wolmirstedt	a Wolmirstedt	$4\frac{1}{2}$	6	6				162
	b Colbitz	5	6	6				180
21 Ziesar		5	6	6				180
22 Kloster Mansfeld	a) Siebigerode				$3\frac{5}{12}$	$3\frac{5}{12}$	$3\frac{5}{12}$	$39\frac{1529}{1728}$
	b) Winnmelrode				$3\frac{5}{12}$	$3\frac{5}{12}$	$3\frac{5}{12}$	$39\frac{1529}{1728}$
23 Holzzelbe					$3\frac{1}{16}$	$2\frac{23}{35}$	$3\frac{1}{16}$	$34\frac{1}{8}$

w Księstwie Halberstadt.

Nazwisko Amtu	Nazwisko Boru	Malter Długość		Szerokość		Wysokość		Ilość Kubicznych		Długość	Grubość	Wiązki Stosunek wiązek do miary Malter zwanej, podług kubicznej ilości Na 1 Malter rachuje się dobrego drzewa wiązek	
		S	C	S	C	S	C	Stopy	Cale	S	C		
Amt Westerhausen	Thalski Bor	4	2	2	2	4	2	37	1064	5	1	—	1½
Amt Stöhlenberg	Stöhlenberski bor	4	2	2	2	4	2	37	1064	5	1	—	1½
Amt Derenburg	Derenburgski bor	6	—	1	6	3	6	31	864	4	1	—	1½
Amt Stolberlingenburg	Stolberlingenburgski												1½
Hornburg i Wilpero	bor. a) Drzewo	8	—	2	—	6	—	96	—	5	1	—	
de	b) Jerdzie	11	—	3	—	6	—	198	—	—	—		2
Amt Schlaustadt	Dingelstadt i Majowey bor	6	—	3	—	4		72	—	4	1	—	
Amt Oschersleben	Hornhauser albo Brandsleber Bor	6	—	3	—	4	—	72	—	4	1	—	
Amt Gröningen i Cohlstadt	Wręb Hakel	5	6	2	6	3	6	48	216	4	1	—	1½
Amt Schorf	Hordorf wręb	6	—	3	—	3	—	54	—	4	1	—	2
Amt Gemsleben i Konradsburg	Ermsleben wręb	4	6	2	9	5	6	68	108	4	1	—	3
Amt Weserlingen	Weserling wręb	5	—	5	—	5	—	125	—	4	1	a) buczyna b) dębina	4½ — 3

Nazwisko Aruntu	Nazwisko boru	Malter: Długość S	Malter: Długość C	Malter: Szerokość S	Malter: Szerokość C	Malter: Wysokość S	Malter: Wysokość C	Ilość Kubicznych stóp	Ilość Kubicznych cali	Długość S	Grubość C	Wiązki: Stosunek wiązek do miary Malter zwanej podług kubicznej ilości. Na 1 malter trzeba się dobrego drzewa Wiązek - Kopy
Amt Hasserode a Krabstwie Hohenstein	Hasserode bor	4	–	2	3	4	3	36	–	5	1	– 1.
Amt Glettenberg	Glettenberg wręb	5	–	4	–	4	–	80	–	5	1	a. buczyny 2 b. Strzechulcu 1½
Amt Wolfleben Gudersleben i Reinthalleben	Ellrich wręb	5	–	4	–	4	–	80	–	4	½	a. buczyny 3¾ b.) Strzechulcu 2½
Amt Lohra Münchelohra i Dietenborn	Lohra i Dietenborn bor	5	–	4	–	4	–	80	–	5	1	a) buczyny 2 b.) Strzechulcu 1⅓
Amt Bennecknstein	Bennecknstein i Köhnhoff bor	4	–	4	–	4	–	64	–	–	–	w tem miejscu, nie wiążą się wiązki, lecz gałęzie pozostają na zbiorowie

W Borach III Altmark

Nazwisko Amtu	Nazwisko Boru	Malter Bliższe	Malter Średnie	Malter Dalsze	Głosé Rubiczna	Uwagi
		Stopy	Stopy	Stopy	Stop Rubicznych	
1 Arendsée	Arendsée					
2 Burgstall — — —	Burgstall Malpfuhl					Miar Malter zwanych, nie ustawiaią w borach Altmarku, gdzie tylko drzewa na wiązki nie rąbią.
3 Diesdorf — —	Diesdorf Letzlingen					
4 Neuendorf — — —	Neuendorf Ollersburg	5	6	6	180	
5 Salzwedel — —	Salzwedel Grünaue					
6 Tangermünde —	Weisewarthe Auersburg					

IV

Miary podług których drzewo opałowe ma bydź układane, w borach i na składach Królestwa Pruskiego, a mianowicie w następujących Miastach, oraz stosunek tychże miar do Berlińskiego sążnia (Klafter)

Nazwiska Miast	Nazwisko urzędnych tamże drzewa opałowego	Miera w sobie zawiera			Ilość na Flok	Stosunek do Berlińskiego sążnia (Klafter)
		Długość	Szerokość	Wysokość		
		Stóp	Stóp	Stóp	Stóp	
1 Berlin	Klafter	8	9	3	486	
2 Szczecin	Faden	7½	7	3	136½	3 5/9 Faden
		7½	7	3½	150¼	3 1/20 Faden
3 Frankfort nad Odrą	Klafter	6	6	3	108	4½ Klafter
4 Wrocław	Ochtel	9	8	5	360	1⅓ Ochtel
		9	8	7	504	24/25 Ochtel
5 Magdeburg	Klafter	6	6	4	144	3⅔ Klafter
6 w Halli	Klafter	5½	5½	3⅓	110 11/12	4½ Klafter
7 w Altmarck	Malter	6	6	5	180	2 7/10 Malter

wszystkie te nazwiska tyle znaczą co w nas sążeń

Drugi Rozdział

Materyał Kamienny

A. Kamienie piaskowe

rachują się na stopy kubiczne.

Oprocz Frankonskich Xięstw, mamy tylko piaskowe, go kamienia kopalnie w Magdeburskim pod Amtem Sommerschönburg w Amfurt Schernow i w Ummendorf w oprocz tego w Dystrykcie Saali, pod Amtem i pod Rothenburgiem

W Prusiech Południowych, w Kaliskim Departamencie odkryto wprawdzie kamień piaskowy przy Morystawie i Kiesen niedaleko Konina nad Wartą i ten w Roku 1795, 96, i 97, częścią za ugodę, częścią przez górników na dnie ugodzonych obrabiano; lecz gdy nie znaleziono w tey robocie zysku, zaniechano dalsze onego obrabianie.

Na koniec kopalnia iest nie wielka, i tylko iak wiel„
kie gniazdo może bydz uważaney. Iednakże w tych oko„
licach znaydaią się inne wielkie pokłady kamienia
piaskowego

Kamienie piaskowe czyli bryły. Xięstwo Magdeburgskie
i Hrabstwo Mansfeld, dostarcza dla wszystkich innych
Prowincyow, za kontraktem dziedzicznym zawartym
z Familią Leithold.

Wspomnieni dziedzice są.

a) Wdowa zmarłego Leithold, teraznieysza Pani
Konsyliarzowa budowniczą Unger
b) Cztery Rodzenstwa Leithold
1 Porucznik Inżynierow Karol Leithold
2 Porucznik Husarow Regimentu, Schulca Gott„
fried Leithold
3 Kapitanowa von Rangow z Leitholdow.
4 Nadkonsyliarzowa Budowniczą Moser z Leitholdow
Do matki należy połowa kopalni a do dzieci druga
połowa

Kamienie przedaią na kubiczną stopę
Kamien od 1 stopy do 20 $\frac{11}{12}$ kosztuie Gr: 11 każda stopa
Kamien od 1 stopy, do 30 $\frac{11}{12}$ kosztuie Gr: 12 każda stopa

Kamien od 1 stopy do 40 11/12 kosztuie G: 13 każda stopa
G: tak powiększaiąca się sztuka od 10 do 10 stop iednem
groszem więcey płacona bywa w Berlinie.
Gdy tedy n: p: 5000 stop kamieni kupuią i gdy nie
znaydują się sztuki ktoreby więcey trzymały nad
20 11/12 stop kubicznych, tedy tylko płacą za każdą
stopę po Gr: 11. Jezeli zaś znaydują się sztuki ktore
30 stop trzymaią w tedy zakazdy przybywaiący dzie„
sięciu stop, podług ceny 1 Grosz dopłacasię
Podwyższenie ceny za przybywaiącą miarę sztuki
z tąd pochodzi że z większym kamieniem więcey iest
do czynienia, i że wywozka większego kamienia
więcey kosztuie. Podniesiona cena iest dla Miasta
Berlina wyznaczona. Jezeli te kamienie do dalszych
okolic są przeznaczone, z Berlina transport aż
na mieysce potrzeba rachować osobno.
Kubiczna Sztuka kamienia waży 100 funtow, z tąd łatwo
obrachować można transport do innych mieysc, wie„
dząc o tem że na statek na Elbie zwykle 600 do 700
a na statek na Odrze 350 do 400 cetnarow ładować mo„
Kamienie co do ich trwałości są rozmaite, nie ktore są
pełne porow przez ktore jak przez sito woda przeciko„
dzi, Rothenburgskie czyli czerwone kamienie
są naylepsze, i maią z białemi na składzie iedna„

kową cenę. W Saxonii w Pirnie znayduie się naylepszy, i można go do ognia iako to do Piecow w żelaznych i szklanych hutach z pożytkiem użyć. Lecz do Kraju nie wolno go sprowadzać, tylko za otrzymaniem pozwolenia, kosztuie stopa kubiczna G: 9 i nic się nie dopłaca do większych kamieni.

Zapłata kamieniarzowi iest następuiąca.

	Sala:	Gro:	Seni:
Zwyczayna robota, za stopę kubiczną białego kamienia — — —		3	
czerwonego twardszego —	—	4	6
Zwyczayna robota wschodow od II stopy	—	3	—
Wschody z gzemzem od II stopy — — —	—	3	—
Gzemsu przy wschodach w dłuż na stopę 6 cali wysokiego kosztuie 5 do — — podług twardości kamienia		6.	
Okrągłego gzemsu w wschodow stopa 7 do —	—	8.	
Kwadratowa stopa zaokrąglonych wschodow	—	4	6
Kwadratowa stopa legarow 5 cali grubych —	—	2	9
Kwadratowa stopa wypukłych i wklęsłych filungow — — —		4	6

	Tala:	Gros:	Denj:
Kwadratowa stopa Legarow z twardego kamienia i za szlifowanie 5½ do		6	
Kwadratowa stopa legarow na Polest przy wschodach		3	
Kwadratowa stopa szpuntowey roboty		4	6
Kwadratowa stopa gładkiey listwy przy wschodach		4	
Kwadratowa stopa wypukłey albo wklęsłey listwy 4 do		5	
Kwadratowa stopa wklęsłych albo wyrabianych filunyow		6	
Kwadratowa stopa gładkiey oprawy okien		2	9
Kwadratowa stopa oprawy okien wyrabianych 3 do		3	6
Kwadratowa stopa oprawy okien wklęsłey albo wypukłey kosztuie ⅔ więcey			
Kwadratowa stopa dobrych legarow przy gzemsie architrawu, i innych gzemsow w prostey linij 3 do		3	6
Kwadratowa stopa centralney szpuntowey roboty 4½ do		5	6

Uwaga: powyższa cena iest za robotę okrągłego kamienia, takowa przy robocie z czerwonego kamienia ¼ do ⅓ powiększa się

	Tal:	Gro:	Fen:
Stopa w dłuż nad architrawem gzemsu ra„			
chuje się podług wysokości, każdy cal po $1\frac{1}{2}$			
groszy, po $2\frac{1}{2}$ gr: i po 3 gr: a zatem stopa			
w wyż po g: $4\frac{1}{2}$ wynosi za cal — — —	—	18	
Kiedy 1 cal kosztuie 2 g: stopa wynosi —	1.		
3 g: stopa uczyni	1	6	
i tak daley.			
Wierzchnie pokłady Architrawu tak iak			
Fryż płaci się kwadratowa stopa po — —		2	9
Ordynaryjne głowne gzemzy są tyże ceny			
co i gzemzy Architrawu, iżeli te grubych			
podkładów nie maią, iżeli z grubszemi pod„			
kładami, tedy większa oneyo szerokość (~~po„~~			
~~dług~~ nad $2\frac{1}{2}$ stopy) odłącznie po 3 Gr: za ~~#~~ stopę			
dopłacać należy. Okrągłego i wydrążonego			
gzemzu stopa w dłuż $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ podwyższa się.			
Głowne gzemsy z modylonami, dwa razy ty„			
le $2\frac{1}{2}$ drożey kosztuią, 12 cali wysokości sto„			
pa w dłuż płaci się, rachuiąc cal po g: 4 po	2		
Modylon korynthski za wyrobienie, (~~takrzeci~~	3	12.	
tylko liści, kosztuie 16 Gr: 1 Tałer do —	1.	12.	

	Tal.	Groszy	Fen.
Za Konsol do Balkonu podług iego gru„			
bości i wyrabiania ozdoby z twardego lub			
miękiego kamienia kosztuie 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 do	20	—	—
Uwaga. Jeżeli gzemsy i konsole są z twar„			
dego czerwonego kamienia, tedy nad poda„			
ną cenę zapłata podwyższa się 1/2 do 3			
Kwadratowa stopa gładkiey kolumny z gła„			
dzeniem kosztuie 80, 10 do — —		12	
podług ich wielkości dyametru, a zatem			
od mniyszych więcey. Lecz przy robocie			
wielkich kolumn które z wielu sztuk czyli			
podkładów są złożone dopłaca się po Gr: 3			
od stopy kwadratowy			
Kwadratowa stopa żłobkowaty kolumny ko„			
sztuie po 16 do 18 Gro: Podkłady osobno są			
rachowane, Przekładanie kamieni płaci			
się na stopę kubiczną po 1. 1/2 i po — —		2	
Uwaga			
Chociażby gładkiey i wyrabianey roboty i			
inne nazwiska wypadły, tedy każda robo„			
ta ma się ściągać do podaney ceny i in„			
ney iey oznaczoney roboty podług poprze„			
dnich zasad n: p: Okna, Listwa z gzem„			

sem, i Plinta z spodnim gzemsem, gładka tych sztuk robota na kwadratową stopę, gzemsy zaś podług ich wysokości i bogatszey ozdoby, bywają cenione.

O kamieniach do młynów które Królewski Nadgorniczy Departament w Sübekerode wytamywać każe, i które tu pod nazwiskiem Mansfeldowskich kamieni na składzie przy Magazynie żelaznym i przy ziemnoalizmym Moście znaydują się na sprzedanie; umyśliłem następuiące umieścić doniesienie z którego dowiedzieć się można o ilości kubicznej ich wadze i o ich cenie, uważaiąc że na stałki służące do ładowania onych, kilka groszy więcey niżeli się w doniesieniu znaydnie, dopłacać należy.

Nazwisko Kamieni	w Szerokości Stóp	Grubość	zawiera stóp kubicznych	waży Centnarów	Cena w Berlinie	
	Cale	Cale			Tal.	Gro.
A) Kamienie do Wiatraków.						
Mansfeldskie, 1 Cały — — —	54	24	$32\frac{3}{4}$	54	31.	—
1 Przedni —	54	18	$23\frac{3}{4}$	30	23	6
1 Spodni — —	54	12	$15\frac{2}{3}$	22	15	12.

Nazwisko Kamieni	Długość Średnica	Grubość	Szerokość Wysokość	Ciężar Cetnarów	Cena w Berlinie	
	Cal	Cal			Tal:	Sgr:
Mazkie, 1 Caly — —	54	24	$31\frac{3}{4}$	44	81	20
1 Szredni —	54	18	$23\frac{3}{4}$	20	63	9
1 Spodni — —	54	12	$15\frac{2}{3}$	22	44	10
2) Wysokie do wodnych mlynow						
Mansfeldskie 1 caly — —	48	24	25	32	27	—
1 Szredni —	48	18	$18\frac{3}{4}$	22	20	6
1 Spodni — —	48	12	$12\frac{1}{2}$	16	13	12
Mazkie — 1 caly — —	48	24	$25\frac{1}{2}$	32	67	18
1 Szredni —	48	18	$18\frac{3}{4}$	22	52	17
1 Spodni — —	48	12	$12\frac{1}{2}$	16	37	16
3.) Nishie do wodnych mlynow						
Mansfeldskie — 1 caly — —	42	24	19	26	22	—
1 Szredni —	42	18	$14\frac{1}{2}$	18	16	18
1 Spodni — —	42	12	$9\frac{1}{2}$	13	11	
Mazkie 1 caly	42	24	19	26	52	16
1 Szredni —	42	18	$14\frac{1}{2}$	18	40	9
1 Spodni — —	42	12	$9\frac{1}{2}$	13	29	14

Także znaydują się uwiadomienia o kamieniach do Młynow, w Dziele Frederika Holschens o dokładnych Anszlagach budowniczych w Berlinie 1777 pag: 16 gdzie oraz Faktorye w Churmark Neumark i Pomeranij są podane; lecz tych nie przytaczam dla tego że niemasz pewności czyli też Faktorye ieszcze znaydują się i ieżeli iakie względem Kamieni ceny nie zaszły odmiany.

Pińskiego Kamienia bez osobnego pozwolenia sprowadzać nie wolno. Używaią go za granicą do suchego mielenia. Ponieważ tu w kraju (oprocz Francuzkich piekarzy) mokre zboże mielą, tedy bez niego obyść się można, a do tego tak iest drogi, że sprowadzenie iego było by ze szkodą.

w Bairreuth.

Kamienie bywaią przedawane następuiącym sposobem.

Nazwisko gatunkow Kamieni	z wywozem		bez wozu	
	Frankoniskich		Frankoniskich	
Gumiella Saxa	Złto	Kreuzer	Złto	Kreuzer
1 Kwadratowy ma bydź 2½ stopy długi i 1 stopę w kwadrat		10	—	5

Nazwisko gatunkow kamieni	z wywozką		bez wywozki	
	Frankow Zł	Kr:	Frankow Zł	Kro:
Gurnicka Taxa.				
1. Szeroki pułtoraczny 2½ stop długi 16 cali w kwadrat — — —		20.		10.
1. poiedynczą cembrowina 2½ stop długa 1 stopę szeroka, a 6 cali gruba — — — —		8.10	—	4-5
1 podwoyna cembrowina 2½ stop długa 2 stopy szeroka 6 cali gruba	—	20	—	10
1 Klaftra kamieni na bruk 6 stop w kwadrat, 3 stopy wysoka — — —	34		1.1	12.
1 Stopa w dłuż kamienia do oprawy drzwi i okien — —		4-8	—	4-6
Wielkie sztuki pięknych kamieni płacą się na stopę kubiczną, od 1 do 20 stop kosztuie każda stopa po kraycarow 6.				
od 20 do 30 stop po 9 kraycarow stopa				

Nazwisko gatunkow kamieni	z wywozką		bez wywozki	
	Złotych	Kr.	Złotych	Kr.
Gurniczka Saxa				
Wielkie sztuki pięknych kamieni od 30 do 40 kubicznych stop, płacą się po 12 kraycarow stopa.				
Od 40, 50 do 100 kubicznych stop po 15 kraycarow. Wywozka osobno opłaca się.				
Jeden Cetnar Lehsteinskich Lupkow czarnych na dachy — — —	1.	24.	—	—
Jeden cetnar Lehsteinskich Lupkow w gorach, z zapłatą za ładowanie i wagę. — —				27.
B: Łamane kamienie.				
Uważać należy iako pozostałe okruchy od kamieni w gorach łamanych, ieżkie się znaydują w Halberstadt, te rachują się na pręty i na pręty, robota z nich murarska opłacaną bywa.				

Nayznaczniejsza iest kopalnia kamieni w Rüdersdorf i tameczne wapienne kamienie w odległych krajach są znaiome dla tego że oprocz tych nie wiele innych w Prusiech znaydaie się. Można tych kamieni dla ich płaskiey formy do fundamentow z pożytkiem użyć, tylko potrzeba się wystrzegać użycia ich nad ziemią, nad wodą i blisko przy ogniu, ponieważ na mrozie rozsypu, ią się a w ogniu pękaią. W koniecznej potrzebie, można i do tych robot użyć niebieskiego Walke zwanego, ponieważ ten mniey iest wapienny

Kopalnia utrzymuie się krolewskim kosztem i ma swą własną miarę. Ktora się pram nazywa. Taki pram ma w sobie 300 stop kubicznych i waży 224 cetnary 64 funty, z tego mieć można murow 1½ prętu. Układaią go zwyczaynie po pół pramu od 150 stop kubicznych 10 stop w dłuż 5 stop wszerz 3 stopy wysoko.

Pram tych kamieni kosztuie w Berlinie, ieżeli iak zwykle bywa, krol za wtawieniem się Rzadu i Policyi, partykularnym kosztow nie podarui.

	Wielkich kamieni pram			Małych kamieni pram		
1. Zapłata Gurniłom i transport w górach za Assygnacyą bez litery nie się nie sprzedaie	4	21	–	3	15	9
2. Wodą transport do Berlina	4	13	–	3	13	
Summa	9	10	–	7	4	9

Jeżeli wartość kamieni w górach opłaca się tedy te na miysce kosztuią: Wielkie 4 talarow 4 Gro: ordynaryine 6 talerow 14 Gr: 6 fen:

Jeżeli statek z kamieniami przechodzi przez sluzę w Berlinie, bez wolnego pasu, tedy od statku płacić należy taler 1 Gr: 9 sluzowego, przy innych sluzach płaci się tylko Gr: 4, zatem na dwoch w tey drodze znayduiących się sluzach Gr: 8. Cło w Köpenik wynosi za statek 22 Gr: 6 fen: zatem od prammu po 3 Gr:. Opłata od miary i inne wydatki wynoszą około 2 Gr: od prammu.

Gdy wypadnie anszlag czynić fundamentow które pod ziemią zostaią, i gdy można mieć kamienie wapienne taniey, niżeli polowe, tedy rachuie się kubiczna ilość fundamentu. i na każdy 1½ pręta wychodzi 1 pram kamieni wapiennych.

Zatem do 50 prętow fundamentu potrzeba 37½.

Pramow kamieni wapiennych.

W Xięstwie Baireuth znaydwie się 32 rozmaitych gatunkow Marmoru; dla tego w wielu tamecznych okolicach, osobliwie w Gorach Fichtel, tamnego marmoru na domy używaią. Blisko miasta Hof znaydwią się kopalnie niebieskiego i czarnego marmoru, i tamże widzieć można mury w około miast, domy i kościoły z tego gatunku kamieni wystawione.

C.) Polowe Kamienie

bywaią potrzebowane, na fundamenta, do brukowania grobli i ulic i na cembrowanie, także będąc prochem lub żelaznemi klinami rozbite, służyć mogą na domy chomornicze, tylko na domy mieszkalne potrzeba się chronić ich użycia ponieważ ich wilgoć iest zdrowiu szkodliwa. Rachuią się na pręty, w Prusiech i Litwie na Sekstle i Fury.

Pręt na 144 stop kubicznych.

Achtel na 1½ pręta to iest 12 stop długi 6 stop szeroki i 3 stopy wysoki albo 216 stop kubicznych.

Anszlagiem podaie się na 3 pręty muru 4 pręty kamienie, lecz że te tylko nastroszone bywaią tedy lepiey iest na 2 pręty muru 3 pręty kamieni rachowaie. Kubiczna stopa kamieni waży 163 funty. Gdyby wypadło na fury robić Anszlag tedy należy 24 parokonne albo 18 czterokonne zaciężne fury na 1 pręt rachowac, ponieważ doświadczenie uczy że na iedne parokonną furę 6, na czterokonną 8 stop kubicznych kamieni wziąść można, przecież to tylko w tych okolicach uważa się gdzie się znaydu„ią małe konie i drogi piaszczyste. Jeżeli fur do„stawiaią Amtmane, albo parafianie do Xięzych bu„dowli bezpłatnie, tedy rachować potrzeba od zbiera„nia i kopania kamieni, po 16 Gr. od pręta. Jeżeli zaś one kupić wypadnie w tenczas odległość cenę stanowi.

W Berlinie kamienie do bruku podaią się na kuny 1 Kum iest 8 stop długi 1 stopę cali 6 szeroki 1 stopę 4 cale głęboki, zawiera w sobie 16 stop kubicznych i kosztuie G. 20. Na pręt kwadratowy bruku około 8 cali wysokiego inclusive poboczne i srodkowe kamienie $\frac{2}{3}$ pręta czyli 96 stop kubicznych, gdzie zaś rachuią na kuny i dekle, tych wychodzi 6 na pręt, iednakże rachować się zwykło

kummow podług powyższey miary 4. Fur uważać potrze,
ba 10 – 12 albo przy większym sprzężaiu 16 na ieden
pręt kwadratowy.

4.) Cegła.

ma bydź podług Publicandum 5 Lipca 1793. cali 11½ dłu,
ga 5½ cali szeroka a 2½ cali wysoka, i takiey rachuie się
sztuki 8 na kubiczną stopę albo 1152 na pręt. Podług
podobnegoż Publikandum, mniey sza forma być ma
9½ cali długa 4½ cali szeroka 2⅝ cali gruba, którego to
gatunku wychodzi 14 sztuk na kubiczną stopę a 2016 na pręt.
Zaś srzednego gatunku podług Publicandum 16 Czerwca
1798 w Berlinie ustanowionego, ma bydź cegła 10 cali
długa, 4⅝ szeroka 2½ cali wysoka, tey wychodzi na stopę
kubiczną sztuk 9 albo 1296 na pręt. Jeżeli przy budo,
wie wiele cegły kurzesac wypadnie, tedy iest bespieczney
pierwszego gatunku 9, drugiego gatunku 15 trzeciego
gatunku 10 sztuk na stopę kubiczną rachować, na
proste mury rachować można powyższy przepis,
dadaiąc do tysiąca cegły 50. na gruz, lecz przy kli,
nowey robocie rachuie się 45 sztuk na gruz do kazde,
go tysiąca
W Departamentach Prus wschodnich i w Litwie też sam
miary w tamecznych cegielniach są przyięte, ia kie są dla
powyższey pierwszey klassy przeznaczone.

Przeciwnie cegła w Księstwach Franhoniy iest tylko 10 cali długa 5 cali szeroka, 2½ cala gruba, w trzech Departamentach Prus południowych znayduią się rozmaite miary cegły, tam iest cegła na stopę długa 6 cali szeroka 3 cale gruba i 10½ cali długa 5 cali szeroka 2½ gruba, i rozmaitey odmiany, co naywięcey tylko przypisać można, że w tym Kraju normalna miara ieszcze nie iest przepisana

O dobroci cegły można by wiele mowić, lecz gdy to za daleko nas poprowadziłoby, i gdy dobroć cegła w każdey Prowincyi iest wiadoma, tedy dość będzie wspomnieć, że w tych okolicach cegła z Pretenau iest naylepsza, i tego gatunku do wszelakiey ogniowey i wodney budowy użyć można. Oprócz tego, utrzymuią że w Lehnin iest naylepsza cegła. W Prusiech Południowych mamy prawie wszędzie dobrą cegłę, lecz cegły jako na łożącey do handlowey sprzedażyć oznaczyć nie można, i przy dnszlagu potrzeba wprzod dowiedzieć się o cenie.

Uważać należy że w różnych Dzierzawach Krolewskich gdzie Cegielnie znayduią się cegła do Krolewskich budynkow, podług ceny Dnszla-

giem oznaczoney przez dzierzawcow ma bydź dostawiona, o ktorey to cenie każdy departamentowy budowniczy ma się dowiedzieć. Przy układaniu Anszlaga, można cegłę podług powyższey miary, w następuiący obrachować sposob.

Nazwisko Miary	pierwszy gatunek 11½ cali długa 5½ szeroka 2½ cali gruba	drugi gatunek 10 cali długa 4⅚ szeroka 2½ gruba	trzeci gatunek 9½ cali długa 4½ szeroka 2⅛ gruba
	sztuk.	sztuk	sztuk.
Na iedną stopę kubiczną muru bez ułamkow czyli gruzu:	8	9	14
Na 1 pręt muru bez ułamkow.	1152.	1296	2016
Na 1 pręt muru inclusive ułamki	1210	1360	2116
Na 1 pręt muru klinowey cegły incl: ułamki – – –	1240	1400	2170.

Ponieważ forma cegły iest na podobieństwa klina, nie potrzeba iey tak wiele krzesać

Nazwisko Miary.	pierwszy gatunek	drugi gatunek	trzeci gatunek
	11½ cali długo 5½ cali szeroko 2½ cali grubo	10 cali długo 4½ cali szeroko 2½ grubo	9½ cali długo 4½ szeroko 2⅛ cali grubo
	Sztuk	Sztuk	Sztuk
Jeżeli wiele cegły krzesać wypadnie na 1 pręt wychodzi — — —	1296	1440	2160
Na pręt kwadratowy beczkowego albo kupowego sklepienia ½ cegły grubości			
1) in plano pomierzonego —	900	1020	—
2) w okręgu pomierzonego — —	600	680	
Na każdy gort, jeżeli sklepienie in plano pomierzone rachuje się na każdy podłużny pręt —	150	180	
Jeżeli zaś sklepienie w okręgu pomierzone dodaje się — — —	100	120	

Nazwisko Miary	pierwszy gatunek 11½ cali długo 5½ cali szeroka 2½ gruba	drugi gatunek 10 cali długo 4⅚ cali szeroka 1½ cali gruba	trzeci gatunek 9½ cali długa 4½ szeroka 2⅙ gruba
	sztuki	sztuki	sztuki
Na pręt krzyżowego sklepienia które na jednę cegłę iest grube.			
1) w płaszczu pomierzonego	1323	1524	—
2) w okręgu pomierzonego —	928	1044	
Na pręt bruku na kant ułożonego wychodzi cegły — — —	605	660	870
Na kwadratowy pręt muru na jednę cegłę gruby — —	1210	1320	1740
Na kwadratowy pręt ½ cegły grubego muru — — — —	605	660	870
Na pręt kwadratowy bruku płasko ułożonego cegły — —	340	450	510.

Nazwisko i Miary	pierwszy gatunek 11½ cali długa 5½ szeroko 2½ cali gr.	drugi gatunek 16 cali długa 4⅚ szeroko 1½ cali gr.	trzeci gatunek 9½ cali długa 4⅓ szeroka 1½ cali gr.
Na kwadratowy pręt pruskiego muru incl: ułamki — —	470	520	680
Na stopę w gorę komina wyprowadzonego ze wszystkich czterech stron a 18 cali w świetle. ~~ze trzech~~	40	46	54
z 3. bokow — — —	32	36	40
z dwoch bokow — —	20	23	27

O Gzemsowka

podług występu gzemsu raz iest dłuższa drugi raz krotsza, większy gatunek trzymie 11 cali długości 8 cali szerokości 3¼ grubości, i używa się jak wiszące kamienie. Mniejszy gatunek trzymie 16 cali długości 9½ szerokości 3 cale grubości. Te opłacaią się podług ich wielkości. Jeżeli gzems tylko z cegły iest wyprowadzony, tedy rachuie się 20 cegieł i 5 dachowek do frontowego gzemsu, do gzemsu zaś pod dachem 10 sztuk cegły na stopę w dłuż.

F. Fliz

zwyczaynie formowane, trzymaią 10 cali albo sto„
pę w kwadrat a 2 albo 2½ cali są grube. Cena
ich nie iest ustanowiona. Pierwszego gatunku wy„
chodzi na pręt kwadratowy incl. ułamki — 210 sztuk,
drugiego gatunku 12 cali w kwadrat wychodzi,
na pręt kwadratowy incl. ułamki — 150 sztuk.

G. Klinker.

iest gatunek cegieł z tłustey gliny urobionych i tak
mocno wypalonych że się twardością kamieniowi rownią,
iednakże na szkło nie są stopione. Tych używa się
naywięcey do wodnego budownictwa, do bruku domow
i ulic, albo na wschody. Zwyczaynie są droższe
⅓ od innych, ich forma iest podobna do zwyczay„
ney. Mozna na kwadratowy pręt bruku incl. ułamki,
miary trzeciego gatunku cegły, na kant uło„
zony rachować sztuk — — — 1000
Podług tyże miary na kwadratowy pręt
płasko ułożony — — — 485
Na stopę w gorę studni 5 stop
dyametru mozna liczyć — — — 120.

są długie 10½ cali 6 i 4 cale szerokie ▭ a 3 cale grube; ich cena nie iest pewna. Wychodzi tey cegły na stopę w gorę 5 stop diametru 100 sztuk.

Także są iszcze złobowe cegły których na złoby dla bydła używa się, ich miara iest nie iednakowa. Do tąd rzadko iszcze znayduią się w cegielniach.

1) Dachowka czyli Karpiówka

Długość dachowki iest między 14 do 66 cali a 6 cali szerokość. Tych używa się na pokrycie dachów. Jeżeli dach ma bydź poiedynczo nakryty tedy odległość łat 4 i 4½ cali iest zwyczayna, i pod każdą fugę podkłada się gonciki sosnowy. Na dubeltowym dachu łaty 5 do 5½ cali są odległe, i dachówka począwszy od pierwszego rzędu, wapnem z włosami urobionym podwuca się. Robiąc Arszlag rachuie się na 1000 sztuk gdy te nie daleko na wieś są sprowadzane 75 sztuk w miastach gdy po brakiem są sprowadzone 10 do 100 a zatem do 1000 iszcze 100 dodać potrzeba na utarki.

Na koronny dach kładą się laty o 10 do 11 cali odległe podług długości Dachowki, i takie wapnem są podrzucone.

K) Dachowka hollenderska.

iest wiele w Prusiech i Litwie używaną, trzyma w dłuż 14 do 16 cali a 8 do 10 w szerz, tak dalece że 130 do 150 wychodzi na poberyuie iednego kwadratowego pręta dachu. Laty są 10 do 11 cali odległe, podrzucają się także wapnem z włosami urobionym. W Prusiech i Litwie iest iszcze zwyczay że pomiędzy fugi gdzie dachowka zahaywa dachowkę układaią słomiane pęczki, co iest bardzo niebespiecznym od ognia i sprzeciwia się trwałości dachu. Dla zrobienia dokładnego dachu Litwini obiiaią w przod cały dach deskami cienkiemi a potem laty przybiiaią o 11 cali i dachowkę układaią, podciuwawszy w przod deski aby woda odchodzić mogła. Przy budowlach Królewskich to się nie praktykuie, ponieważ częścią obciążaią dach deski, częścią że taki dach iest od ognia niebespieczny i kosztowny. Cena dachowki w Litwie iest rozmaita, to iest od 12 – 16 do 24 talarow, przychodzi ey nayczęściey z Hollandyi; ta którą w Prowincyi robią i którey nad 100000 nie znayduie się iest tańsza lecz nie tak dobra

iak Hollenderska, także wiele garncarzy robią dachowki.

1) Gęsiory.

w wierzchu dachu i na iego narożnikach zakry„ wią stopę 1 w dłuż ulamków liczy się bardzo mało. Co druga sztuka iest gwoździem przybita na wierzchu dachu, lecz na narożnikach każdą sztukę przybić można. Tu należy wspomnieć o transporcie wzniesionowanych cegły i dachowki w powszechności, że iedna fura o parze dobrych koni bierze cegły.

wielkiey formy	180 do	200.
średniego gatunku	280 —	300
trzeciego małego gatunku	370 —	400

Zaś zaciężna fura

pierwszego gatunku	130 —	140
drugiego gatunku	150 —	160
trzeciego	230 —	250 sztuk

zwyczaynie zabiera.

Dachowki można na parę naciętych dobrych koni rachować 450 - 500 sztuk, na furę zaciężną tylko 400 sztuk rachuie się. Dachowki Hollenderskiey wzięść można na parę koni powyższego gatunku 230 do 240 sztuk, fura drugiego

gatunku tylko 200 sztuk zabrac można.

Flizow nie można więcey rachować na parę dobrych koni iak 120 - 130 sztuk na zaciążną furę 115. Jeżeli droga iest dobra w tedy furman za pieniądze i więcey zabiera. Także nie będzie od rzeczy przytoczyć przykład obrachunku potrzebney ilości dachowek na pokrycie dachu. Niech będzie domu 40 stop szerokiego, wysokość krokiew stop 30, długiego stop 100, Dach ma bydź pojedynczo pokryty, ilość dachowki okaże się gdy długość krokiew na cale podzielona będzie, które w podanym przykładzie 360 cali wynoszą. Ponieważ na pojedynczy, co 4 cali latę przybić należy, tedy potrzeba dywidować długość krokiew przez 4, bo że w wierzchu i u spodu podwójnie wypadaią rzędy, tedy do otrzymanych 31 lat dodaie 2 a w ten czas okaże się 31 Lat. Dom iest długi 100 stop, dachówka zaś iest 6 cali szeroka, a zatem na całą długość laty wychodzi 200 dachowek. Że potrzeba przez liczbę lat rozmnożyć.

53
200
10000 na iedną stronę.

ponieważ na drugą stronę tyleż potrzeba dachowek — — — — 21,200

do tego przydać należy na utamki 1.590

wypadnie więc 22.790

ogolnie potrzebnych, dla większey zas pewności 23,000 przyjąć można

Ten obrachunek służy do koronnych dubettowych i hollenderskich dachów.

Rozdział trzeci.

o Wapnie

Naylepsze wapno które w tutayszych Berlina okolicach mamy, znaydnie się w Rüdersdorf, te dla iego dobroci w odległe rozchodzi się kraje. Gdyby transport tych kamieni do innych Prowincyownie był tak kosztowny, można by wszystkie Piece do marglowego wapna poznosić a na to mięyśce wypalić kamienie z Rüdersdorf sprowadzone.

Prusy wschodnie, i Nowowschodnie Prusy, i Litwa biorą wapno częścią z Szwecyi, częścią z Prowincyi Mazowieckiey (do Litewskiego Departamentu należącey) pierwsze iest podobnież Maliste, drugie z kamieni zbieranych, które się przy kopaniu na polkładach znaydują. Tego gatunku kamienie znaydują się na brzegach Wisły, i uważałem ie nayąłcey między Toroniem i Wrocławkiem.

Szwedzkie wapno równa się z Rüdersdorfskiem, Mazowieckie zaś nie tak dobre i nie może tyle przyjąć piasku iak pierwsze, zato iest nadzwyczaynie białe. Miejsca w Mazowszu w których wapno kopią do Antów Oris, Szymochy, Drygałów, Pełomny, Olecka, Rhuin, Szchnetken, Szhesten, i Strudoi (*)

Z pomienionych Antów dostawione wapno, wypalaią włościanie i inni dziedzice w piecach na wzgórkach wykopanych, które tylko 8 – 10 korcy berlinskich trzymaią czyli 64 stóp kubicznych. Beczka takiego wapna kosztuie na mieyscu 1 Talar 45 – 60 Gr. W Antach Schesten i Johannisburg kosztuie 2 talary. Tewapno wywożą do Prowincyow Mazowieckich, Litewskich, Pruskich i wszędzie gdzie go sprzedać mogą.

W Xięstwach Anszpach i Baireuth znaydują się czarne i białe wapno. Oba gatunki wypalaią z odmiennego marmoru, i kamienia kropkowego a po wypaleniu podług farby gatunki odłączaią się. Z niebieskiego kamienia wapno iest białe.

W Xięstwie Baireuth kosztuie iden Simmer wapna

(*) Tylko nieumiejętność wypalania szkodzi tem kamieniom, wiem z doświadczenia że dobrze wypalone, lepsze od innych wydaią wapno. Uwaga tłomacza.

szący 16 stop kubicznych ~~[illegible]~~ 1 Zł 45 krayca-
rów frankonskich.

Podobnaż miara czarnego wapna 2 Zł 24 krayczary.

Podobnaż miara białego (*) Zł 6 frankonskich

Miara Berlinskiego czyli Rüdersdorfer wapna iest albo Wenepel, albo Beczka. Wenepel trzyma 5 stop kubicznych i Cali 377 albo prawie 5¼ stop kubicznych, Beczka (Soluwka) trzyma 6¼ stop kubicznych albo 4 berlinskie korce miary korowinney iest 2 stopy 4 cali wysoka w spodu trzyma 1 stopę 9½ cali a w srzodku 1 stopę 11 cali diametru, co wszystko razem iest w świe-tle porachowane. Wenepel do Beczki rowna się iak 7 do 9. Kubiczna stopa wypalonego wapna waży 50 do 51 funtow. Fuam od 300 stop kubicznych trzyma okło-to 42 beczek po 4 berlinskie korce.

Beczka wapna waży 3½ do 3¾ cetnara, statek na Odrze zabiera przy wysokiey wodzie 120 do 130 beczek, przy niskiey wodzie 70 – 90 beczek.

(*) Pod tem nazwiskiem uważa się nayprzedniejsze i naybielsze wapno.

W Anszpach mierzą wapno na Maltry. Takie Malter podług Offenheimskiey Ustawy Anno 1641 składa się z 32 miar, iedna miara trzyma 86⅔ cali kubicznych a zatem Malter zawiera w sobie 2 stopy 1036 cali kubicznych. Jeden na drugi rachuiąc Malter wapna waży 1216 funtow Norimbergskich. Miara (mass) wody waży 2 funty 28 Lutow kubiczna stopa trzyma 20 miar i waży 37½ funtow, do gaszenia iednego Maltra wapna wychodzi 44 miar wody albo 22⅛ funtow. Kubiczna stopa gaszonego wapna waży 78½ funtow. Kubiczna stopa czystego piasku waży 73½ funtow. Na ieden Malter wapna rachuie się 8 stop kubicznych. Jeden Malter wydaie 8¼ stop kubicznych cementu czyli wapna do murowania zdatnego, ktorego kubiczna stopa waży funtow 106, zatem ieden Malter od 8¼ kubicznych stop wydaie 874½ funtow, Malter wapna, piasek i woda razem ważą 920 funtow, zatem przy gaszeniu ginie wody 45½ funtow czyli 15 14/23 miar.

Wyłamanie kubicznego pręta kamieni kosztuie 7 do 8 Zł podług tego ieżeli w skale albo w gorach leżą. Wyłamuią je w rożnych mieyscach iako to przy Offenheim, Gallach, Ostheim i przy Murbach, te wszystkie są Krolewskie kopalnie, Malter wapna kosztuie 26 Krayczarow. Kamienne

wapno ma w sobie więcey tłustych cząstek, niżeli wapno z marglu palone, dla tego więcey można piasku mięszać do pierwszego niżeli do drugiego.

Kubiczna stopa surowego marglowego wapna wykopanego pokąd iszcze iest wilgotne waży 120 do 124 funtow, iżeli do palenia wpełnie waży 100 do 103 funtow a gdy iest wypalone waży 36 do 38 funtow.

Zwyczayna miara marglowego wapna iest iedem albo 2 albo 3½ Korcow berlinskiego trzymaiących beczka, od 3¼ do 3½ kubicznych stop. Jeżeli zaś tam gdzie marglowe wypalaią wapno o Wemplu iest wzmianka tedy na iedem Wempel rachować należy 24 berlinskich Korcey. Często się przytrafiać zwykło, że anszlagiem oznaczone wapno nie wystarczyło; przyczyna tego znayduie się częścią w rożności formy cegieł, częścią w oszukaniu które przy mierze Wemplow i beczek trafia się. Dla tego w tey mierze często do przepisow, anszlagow układania stosować się nie można. Rzeczey rozmaite doświadczenia nauczyły, że do iednego pręta dokładnego muru ¾ cegły a ¼ wapna zrobionego z piaskiem wychodzi, i to w przypadku obrachunkiem dowieść można.

Daymy to, że cegła iest 11½ cali długa 5½ cali szeroka 2½ gruba przydawszy wapno pomiędzy fugi na ½ cala, rachuię każdą cegłę 12 cali długości 6 cali szerokości 3 cale grubości.

Ilość kubiczna tey ostatniey miary
wyniesie — — — — 12 cali długości
6 cali szerokości
72
3 cale grubości
216 cali

czynią rachując 8 sztuk cegły na kubiczną stopę, kubiczna ilość stopy, kubicznych 1728 cali wyda. Chcąc kubiczną ilość tych 8 cegieł, i kubiczną ilość wapna na fugi obrachować, tedy obiedwie te summy powinny wydać tabze 1728 cali, i te otrzymać można, kiedy się 11½ cali długość
cegły przez — 5½ szerokość tyże
rozmnoży — 57½
5¾
63¼
daley przez — 2½ cali grubości
126½
31⅝
158⅛ cali kubiczna ilość
iedney cegły przez 8 iako ilość na kubiczną
stopę wyrachowaney cegły
rozmnożona.

8 cegieł czynią 1265 kubicznych cali.

Obrachunek wapna w fugach znajduiącego się.

1) Dwiłka płaszczyzna cegły i fugi po bokach
12 cali długie
6 cali szerokie
wynosza cali kwadratowych 72.

2) boczna strona wraz z fugą
12 cali długa
2½ cali szeroka
wydaie kwadratowych cali 30

3) płaszczyzna z przodu
5½ cali długa
2½ cali szeroka
11
2¾
czyni kwadratowych cali 13¾
Suma cali kwadratowych 115¾

przez ½ rozmnożone wydadzą cali kubicznych 57⅞
Przyięte były 8 cegieł.
zatem przez 8 rozmnożone
czynią 463 kubicznych cali.
do tego w koło
cegły obrachowane 1265 kubicznych cali
czynią 1728

Chcąc układać kunszlag gdyby sobie tak postępowano wiele by stracono czasu na próżno nad rachunkami dla otrzymania materyału którego ilość zawsze iest niepewna

Któż bowiem obrachować potrafi ilość wapna do połowych i łamanych kamieni, albo stratę wapna przy samey robocie, którego wiele spada na ziemię.

Dla tego rachować należy $\frac{1}{3}$ wapna urobionego i chociaż ta zasada nie zgadza się z powyższym rachunkiem to będzie można pewnym, że wapna do roboty nie braknie, i że w niedostatku onego przez zbyteczne przymięszanie piasku lub gliny mury słabe nie staną, przez co by budynek wiele na mocy i trwałości utracił.

Zatem na ieden pręt od 144 kubicznych stóp wychodzi 96 stóp kubicznych cegły a 48 stóp kubicznych wapna czyli cementu, inclusive tego co odpaść może.

Jeżeli wapno do murowania ma będz dobre i wiążące potrzeba $\frac{1}{3}$ wapna a $\frac{2}{3}$ czystego ostrego albo rzecznego piasku, dla tego do powyższego pręta muru potrzebne 48 kubicznych stóp wapna, składaią się z 16 stóp kubicznych wapna gaszonego i obrzednie go, a 32 stóp kubicznych piasku.

Rudersdorfskie wapno przy gaszeniu nadwasta i pomnaża się bardzo. Gdy iest dobrze wypalone i świeże można mieć z iedney beczki od $6\frac{3}{4}$ stóp

kubicznych, 13 do 14, przy samem zaś piecu 16 stop kubicznych wapna do murowania zdatnego.
Do gaszenia kubiczney stopy tegoż wapna potrzeba 38 kwart wody. Zatem do iedney beczki wapna 256½ kwart wody albo 2 cebry które blisko 6¼ stop kubicznych w sobie zawiera.
Jeżeli wapno daleko wodą płynie, w ten czas z iedney beczki nawet 13 stop kubicznych mieć nie można.
Na ieden pręt muru wystarcza zatem iedna beczka świeżego wapna. Jeżeli go zaś daleko wodą prowadzić wypadnie, w ten czas potrzeba przy robocie z kamieni do 10 beczek 1.
przy robocie z cegieł do 15 beczek 1 beczkę przydać.
Marglowego wapna rachuie się na pręt muru 5 beczek po ½ berlinskiego korca, a 32 stopy kubiczne piasku, ieżeli iest podłe wychodzi go 7 do 8 beczek.
Wcale podłe marglowe wapno używa się tylko na pola.
Jeżeli na pręt prostego muru iest potrzebna 1 beczka wapna to do klinowey roboty sklepienia & 1⅓ beczka do brukiw cegłą na kant i do oblania powierzchni wapnem potrzeba ¾ beczki na pręt, do brukiw na płaską stronę ⅓ beczki wychodzi wapna.

Do brubu Slizowego potrzeba 1½ beczki wapna na wylanie Sugow.

Do 1000 dachowek na wapno ułożonych wystarczy ¼ beczki w do 56 gąsiorow ⅓ beczki, ieżeli tylko Sugi maią bydź zalepione w ten czas tylko ⅙ beczki potrzeba, do zewnętrznego i wewnętrznego tynku, ieżeli się na budynku nie wiele znayduie ozdob a tynki tylko ¼ cala wynosi, wychodzi na 9 prętow kwadratowych 1 beczka. Dla trwałości lepiey iest na 6 kwadratowych prętow 1 rachować beczkę.

Ieżeli Facyata iest wielu przyozdobiona członkami, to w przod obrachować należy, potem do potrzebnego gipsu ⅓ wapna dodać.

Na bielenie 24 kwadratowych prętow wychodzi 1 beczka wapna.

Czwarty Rozdział

O Piasku.

Piasek do wapna naylepszy iest rzeczny albo morski, ponieważ ten nie wiele ma w sobie cząstek ziemnych i dla tego lepszy wiąże niżeli piasek z ziemi wykopany. Jeżeli pierwszy iest bardzo pomięszany z kawałkami kamieni tedy w przod potrzeba go przesiać przez sitę. Jeżeli zaś koniecznie wypadnie użyć wykopanego piasku w ten czas potrzeba go przez gęsty drutowy przetak przepuścić dla odłączenia ziemnych cząstek.

Sześcienna stopa piasku waży 80 do 85 funtów.

W opisaniu poprzedzim, stosunku wapna do piasku, okazało się, że wapno urobione z $\frac{2}{3}$ piasku a $\frac{1}{3}$ części wapna iest złożone. Jeżeli tedy przy robieniu Asfaltu ilość wapna iest wyrachowana, łatwo znaleść

można ilość piasku, przyjąwszy że na iedem pręt muru 48 stop kubicznych urobionego wapna wychodzi a te z $\frac{1}{3}$ wapna, zatem z 1 beczki wapna od 16 stop kubicznych i z $\frac{2}{3}$ części czyli 32 stop kubicznych piasku składa się, wypadnie więc na beczkę wapna 32 stop kubicznych piasku.

Na wenepel od 5 kubicznych stop wapna wychodzi piasku 24 kubiczne stopy. Na beczkę wapna marglowego 6 stop kubicznych piasku. Para konna dobra fura za zapłatę bierze 15 do 16 stop kubicznych.

Fura podleysza 13 do 14 stop kubicznych.

Fura zaciężna bierze 10 do 12 stop kubicznych piasku, podleysza zaś bierze tylko 8 do 10 stop kubicznych. Zwyczayna fura dworska zaciężna zabiera tylko 6 do 8 stop. kubicznych, przecież powszechnie w dreszlacye rachuią się 8 stop kubicznych na furę; zatem do iednej beczki wapna potrzeba 4 fury piasku po 8 stop kubicznych. Ponieważ do królewskich budynków za fury pieniądze się rachuią, i tylko 3 fury piasku na beczkę wapna dla tego zyodzona na pieniądze fura powinna dowieść każdą furą po $10\frac{1}{2}$ stop kubicznych piasku.

W niektorych okolicach znaydują się w tey mierze odmiany, osobliwie tam gdzie są duże i mocne konie i dobre drogi. W Ansz.pach i Bayreuth, przy budowach Królewskich naywięcey zaciężne fury zwożą materyały, zaprzęga się tylko da się zwyczaynie z pary wołów, które nie więcey zabieraią nad 8 – 10 stop kubicznych. Lecz gdy fury za gotowe pieniądze są wzięte, tedy na parę koni rachuie się 16 – 18 stop kubicznych na 4 konie 24 – 26 stop kubicznych piasku.

Odległość stanowi cenę dowozku, do 3 – 4 i do 6 groszy, w wielkich miastach płaci się 10 do 12 groszy np. w Berlinie, w Gdansku, i Królewcu.

Do bruku cięta albo flizami, rachuie się na 3 cale wysoki pokład piaskowy czyli na pręt kwadratowy bruku 36 stop kubicznych. czyli 3½ fury piasku.

Przy robocie na groblach potrzeba z zasypaniem kamieni wciąż rachować 4 do 5 cali wysokości piasku dla tego na kwadratowy pręt grobli 60 stop kubicznych albo 6 fur ziemi, w cale słabych fur 10, srzednich zaś 9 do 8.

Rozdział piąty.

O Glinie

Dobrą glinę po iey tęgłości poznać można, ta się różni od tłustey gliny (Thon) przez to że w dostatecznę wodzie zupełnie się rozpuszcza, a tłusta glina (Thon) zupełnie w wodzie nie rozpłynie.

Im glina iest czyscieysza i im mniey znayduie się w niey piasku lub ziemi, tym iest zdatnieysza do budowy. Nadto tłusta glina, pęcznieie bardzo, do budynku użyta znacznie się zsycha, tak że między wiązaniem drewnianym i gliną wielkie wyniika ią otwory, które częstey poprawy potrzebuią. Glina w którey wiele znayduie się satetry, także iest nie zdatna, ponieważ za każdą odmianą powietrza wykruszа się i odpada.

Kubiczna stopa gliny waży 90 do 100 funtów.

Glina się potrzebuie do budowy w następuiący sposob.

1 w fundamentach pod ziemią pod niewielkie domy.

2 Do wyprowadzenia kominow, Pieca kuzni i t.d.

3 do wylepiania Scian } w strychulce.

4 do wylepiania potapow }

5 do brubow ugłamych albo flizowych.

6 na podłogi ubiane i polepy w domach wszystkich i na klepiska.

7 Na walowe sciany.

8 Na surowlę czyli Lehmpace.

9 Na gliniane dekowlę na dachy (Lehmschindel)

Używaiąc gliny na funtamenta, na brandmury kominy i t.d. rachować potrzeba miasto wapna $\frac{2}{3}$ gliny a $\frac{1}{3}$ część piasku, na iedno pręt muru wychodzi 32 stopy kubiczne gliny i 16 stop kubicznych piasku.

Przy wylepianiu scian uważa się cała kwadratowa ilość wszystkich scian, odciągnąwszy strychulce, $\frac{1}{2}$ część słomy, ktora dla większey trwałości iest potrzebna, to wszystko wprzod odciągnąwszy reszta okaże potrzebną ilość gliny.

Przyiąwszy że wiązanie drewniane około 8 cali iest

grube, tedy dostatecznie wystarczyć mogą 6 do 7 fur gliny po 8 stop kubicznych na pręt kwadratowy do tego strychulcu grubość 2 calowa wchodzi, Na wypełnienie polapow, ieżeli przyimiemy srednią odległość belek stop 4. 4 część stopy, i 2 cale grubości strychulca tak że czysty gliny 6. cali pozostanie, gdy potem przyimiemy grubość belek 10 do 12 cali tedy można rachować na kwadratowy pręt polapre 12 stop kubicznych gliny.

Jeżeli pod belki da się podbitka z deseki, a nad strychulcem ubiia się glina 3 do 4 cali, gruba, pozostałe zaś miejsca albo grużem wypełnia się, lub nie wypełnia, iak teraz iest zwyczay, na kwadratowy pręt takiey polepy wychodzi 36 do 40 stop kubicznych gliny.

Do bruku z flizow albo z cegły na glinę ułożonego i wapnem zalanego wychodzi gliny stop kubicznych 12 ktora $\frac{2}{3}$ gliny $\frac{1}{3}$ piasku składa się.

Watowe sciany ktorych grubość nie przechodzi 2 stop tak się rachuią: $\frac{1}{4}$ część iako ilość stopy odciąga się wypadnie zatem na kwadratowy pręt sciany 2 stopy gruby 216 kubicznych stop gliny, a 70 stop kubicznych stopy.

Do urobienia surowki (Lehmpace) 11 cali długiey $5\frac{1}{2}$ cal szerokiey, 6. cali grubey, na 1000 sztuk rachuie się 24 fur.

od 10 stop kubicznych albo 30 fur od 8 stop kubicznych.
Na pręt kwadratowy glinianey ściankowki (Lehmschindel) która tylko z iedney strony gliną iest oblepiona, i tąż stroną na latach iest ułożona 10 stop kubicznych gliny.
Podług nowszego sposobu robienia tegoż ściankowki w dziele dorycznym Gillego § 49 drugiey części opisanego i obrachowanego; wychodzi gliny na kwadratowy pręt 24 stopy kubiczne.
Na ubitą podłogę rachuie się cała powierzchnia na kwadratowe stopy, także wysokość podłogi od 3 do 4 cali. Na podłogę 3 cale wysoką wychodzi stop kubicznych 36 na kwadratowy pręt. Na podłogę 4 cale wysoką 48 stop kubicznych także na pręt.
Dla zmocnienia podłogi czyli klepiska posypuie się żędrą kowalską, albo węglami tłuczonemi, pierwszy sposob iest trwalszy niż drugi, zwłaszcza gdy płynem smolanym (Theergalle) iest klepisko polewane, iedną beczką płynu można 8 do 10 prętow kwadratowych posolić. Żędry potrzeba nie wiele, i na kwadratowy pręt wychodzi za ½ do 2 groszy.
Porachowawszy potrzebną gliną na kubiczne stopy można łatwo potrzebną ilość fur obrachować.

1) na furę parothonną dobrego sprzężaiu, i za pieniądze zabrać można 12 do 13 stop kubicznych.

2) na podobnąż podlepszego sprzężaiu 10 do 11 stop kubicznych.

3) na furę zaciężną tylko 6 do 8 stop kubicznych zabrać można.

Jednakowoż i w tey mierze znayduią się wyiątki, które przy kamieniach i piasku są opisane.

Zapłata stosuie się do odległości, częstokroć za furę gliny płaci się 6. 8 do 12 groszy.

Rozdział szosty.

O Słomie i Trzcinie.

Nie równe wiązki tak słomy iako też i trzciny są przyczyną powątpiewania, chociaż już obrachowanego tegoż materyału, i oznaczony iego ilości. Nierówność więźi z tąd pochodzi że w iednych miyscach wysoko rośnie słoma i trzcina a w drugich nisko, i że nie wszędzie wiązki i snopy iednakowo są wiązane. Potrzeba zatem starać się jak naywięcy zbliżyć się do prawdy, aby tylko widocznych nie popełnić błędów.

Słoma używa się na pokrycia, do watowych i strychulcowych ścian. Trzcina używa się na poszycia dachów, do sufitów i ścian, ta ieżeli służyć ma na pokrycie dachu, bierze się tak iakra się wycina na stawach i rzekach bez skrobania, lecz przy robocie sufitów i ścian, oczyszcza się z liści, kubiczna stopa słomy waży 7½ do 8 funtów, kubiczna stopa trzciny waży 9 do 10 funtów. Zwyczaynie rachuie się 4 kubiczne stopy na

iedną wiązkę słomy, to potrzeba iako srzednią miarę uważać ponieważ kubiczna ilość wiązek w iednych prowincyach iest większa a w drugich mniejsza.

Przy obrachowaniu gliny w ostatnim artykule przyglimy że cała massa sciana watowych i stryckul=cowych składa się z $\frac{3}{4}$ gliny $\frac{1}{4}$ słomy.

Zatem łatwo ilość słomy obrachować można n. p. jeżeli iest 96 stop kubicznych watowy albo stryckul=cowych roboty, potrzebne są 72 stopy kub: gliny i 24 stop kub: słomy, daymy że wiązka słomy 4 kub: stop zawiera, wypadnie zatem 6 wiązek słomy.

Przy układaniu anszlagu chcąc sobie naykrotszą wybrać drogę, rachuię na furę gliny od 8 stop kub: $\frac{3}{4}$ wiązki słomy, ieżeli fura trzyma 12 stop kub: w ten czas rachuię 1 wiązkę słomy.

Na pokrycie gliniana dekowlą (Lehmschindel) dachu podług zwyczaynego sposobu który w § 78 w drugiey części Gillego dzieła iest opisany, wychodzi względnie

gatunku stopy 24 do 36 wiązek na kwadratowy pręt, lecz podług sposobu doskonalszego który § 70 w tymże znayduie się dziele, wychodzi 68 wiązek.

Dla tych którzy wspomnionego dzieła nie posiadaią umysłem opisać niektóre w Prusiech uczynione prób dla okazania kosztów na obadwa sposoby pokrywania dachów.

Pierwszy czyli zwyczainy sposob podług którego dekowka / Lehmschindel / tylko z iedney strony glinią iest oblepiona i taki na dachu ułożona że oblepiona strona na latach leży, był zrobiony na dachu pod którym dom miał długości 100 stop szerokości 40. wysokości krokiew 30 stop, a po pilnej uwadze okazało się że na te pokrycie wypotrzebowano

42 prętow dekowki / Lehmschindel / 2½ stop w kwadrat po 60 Gr: prusiich. — —	28 Talerow —	Gr:
420 stoniaiących pęcztrow 8 cali grubych na obłożenie pierwszych dekowek po 1½ Gr: — — —	7 —	40
200 sztuk lepiantki na wierzch dachu po 2 Gr:	4 —	—
42 pręty kwadratowe dekowki połacić i poszyć po 7 Gro: — — —	32 —	16

Materyał.

24 kop stopy a 4 talary — —	96 —	—

Transport 107 talerow 56 Gro:

46 fur gliny po 9 stop kubicznych
po Gr: 18 — — — — 9 — 18
23 kop laseck do wiązania 6 stop
długich po 2 Talery — — — 46 — —
9 kop rozek na wicie
po Gr: 4 — — — — 4

Summa — 226 Ta: — 74 Gro:

Ponieważ za tę summę 42 kwadratowych prętow powrzyte zostały, wypadnie za tem na pręt kwadratowy wzmiankowanego powrycia 5 talerow Gr: 36.

O drugim sposobie doskonalszym powrycia dachu na mniam co następuie.

6 Ludzi robili dekowki (Lehmschindel)
2 Ludzi urabiali glinę.
8 Ludzi zrobili dekowki na dzień sztuk 40 do 50 ci dostali na dzień po 22½ groszy, zatem kosztowała każda dekowka 4½ Gr: za robotę zapłaty.
Na kwadratowym pręcie leży taki dekowki inclusza-kładki 12 sztuk.
Zatem robota tychże dekowki na pręt kwadratowy kosztuie — — — — talerow — 54 Gr:
Siomy wyszło 4 wiązki na pręt kwadratowy rachuią kopę po 4 talery — — — 24
2 fury gliny od 15 stop kubicznych zrobiono dekowki sztuk 30.

Trasport Talarow — 69 Gr:

za furę 30 Gro: czyni na
12 delkowek — — — — — 12 —
(Delkowka czyli Lehmschindelka
iest 5 stop długa — 12 stopie kwa„
dratowey; słoma zabiera mieysca
1 cal grubości, a na obadwach stro„
nach oblepienie gliną, iest ½ cala grube)
daley, na iedem pręt kwadratowy albo
do 12 sztuk delkowki, 12 laseek do przy„
wiązania — — — — 12
Plewy, do posypania delkowki worek
na pręt kwadratowy — — — — — 9½
Koszt na pręt kwadratowy delkowki
wyniesie — — — — 1 — 19½
Delkowkę na dach zanieść inclu:
polacenie, delkowkę ułożyć
i zaforztować małe pęczki
słomy zrobić, delkowkę ieszcze
raz gliną oblepić i krolikną sło„
mą od deszczu zasłonić. Na pręt kwa:

Transport 1 Tal. 10½ Gro.

dratowy — — — 2 — 38 —

Na kwadratowy pręt 1 1/30 fury

gliny albo 18⅓ stop kubicznych — — — 30 3/30

daley, na kwadratowy pręt 1 kopa

słomy i 4 wiązki, po 4 talery kopa — 4 — 24 —

Narzędzia na kwadratowy pręt

rachować można — — — — 16

Piasek do przymięszania ieżeli

glina iest nadto tłusta — — — 7

Summa 8 ta: 34 Gr:

Z tego co się powyżey opisało wynika że na kwadra-
towy pręt wychodzi 8 talerow, 34 groszy pruskich.
Chcąc oba sposoby porównać, pierwszy sposob po-
niważ kosztował tylko — — 5 tal: 30 Gr:

kosztował by mniey — — — 3 tal: 18 Gr:

niżeli drugi, i otrzymałby pierwszeństwo w wzglę-
dzie na iego cenę. Jest iednakże podobieństwo że gdy
ludzie w tę robotę dokładniey się wprawią cena dru-
giego sposobu znacznie zmniejszoną zostanie.
Słomiany Dach chcąc doskonale mieć zrobiony
potrzeba 14 cali grubo poszywać, zatem na kwadra-

towy pręt dachu wychodzi 168 kwadratowych stop sło-
my, ieżeli znowu przyimiemy że wiązka 1 zawiera 4
stopy kubiczne, tedy na kwadratowy pręt potrzeba
będzie 44 wiązek słomy. Doświadczenie iednakże nau-
czyło że na poszycie więcey wychodzi słomy, częścią
że wiązki nie zawsze są iednakowe, częścią że przy
robocie wiele na stronę odchodzi iako nie zdatney sło-
my. Dobrze iest zatem gdy na pręt kwadratowy 14
cali grubości 1 kopa słomy rachuie się.
Toż samo przytrafia się przy dachach trzcinowych
które 12 cali grubo poszywane bydź mogą. Jeżeli
przedaiący trzcinę mniejsze wiązki teraz iak przed
tem wiąże, co się często przytrafia, dla tego potrzeba
było 2½ do 3 kop takich wiązek na kwadratowy pręt
rachować. Ten Artykuł zawisł naywięcey od lokalno-
ści, o którey Budowniczy przed ułożeniem anszlagu
powinien się dowiedzieć. I tak n. p. Trzcina nad Odrą
i Wartą, przedaie się na Schoofy, taki Schoof zawiera
w sobie 3 zwyczayne wiązki.
Do trzcinowania wybiera się naylepsza trzcina, która
krutsza 5 a naydłuższa 6 stop trzyma, ponieważ

konce powiększey części są nie użyteczne, dla tego rachuie się średnia proporcya tylko 6 stop.

Przy obrachunku suffitów, układa się trzcina od środka do środka 1 cal szeroka, za tem wypadnie na kwadratowy pręt trzcinowania 288 sztuk trzciny.

Jedna kopa trzciny zawiera w sobie 2 wielkie snopy 8 cali diametru, każdy snop składa się z 15 małych wiązków każdy pęczek ma w sobie 30 sztuk trzciny, zatem kopa trzymia 900 sztuk trzciny. Jeżeli na kwadratowy pręt wychodzi 288 sztuk poiedynczych trzciny, z których kilka przy robocie złamaniu i zepsuciu podlegaią dla tego rachuie się na 3 kwadratowe pręty sufitu 1¼ kopa trzciny, gdy się trafi podleysza trzcina dla bespieczeństwa aby wystarczyła, 1½ kopy trzciny. Trzcinowanie, gwoździe i t.d. na kwadratowe pręty rachuie się i podług tych oznacza się ilość materyału.

Kopa z liści oczyszczoney trzciny kosztuie 1 taler 8 gr. do 1 tal. 12 groszy. Powszechnie zaś cena do lokalności iest stosowna.

Siodmy Rozdział

O Gipsie.

Gips w Spennbergu wykopuią, w Amcie Zofsen, oprocz tey kopalni nie mamy inney ani w Marchionacie ani w Pomeranij. W Xiąstwie Baireuth, u Leo i Döhle dwie mile od Baireuth wykopuią go, a wytarany kamien służy tam oraz do brukiu ulic. W młynie w Baireuth z naydułszym się tłuką gips i w kotłach go na sucho gotuią czyli wypalaią. Łamanie kamieni i fabrykacya idzie na koszt Krolewski, a miara czyli kubiczna stopa kosztuie 20 kraycarow, w kraju za granicą 36 kraycarow, franckonskich. Oprocz wspomnionych kopalni wypalaią także w kraju gips z kamienia gipsowego. (Federweiß) W Unterland (u Aszpach) wypalaią gips w Windoheim, Reichstadt, Burgbernheim i w okolicach z kamienia gliśnego (Frauenglas) i z alabastru. Alabaster wytarnuią wielkiemi sztukami, przy Westheim, i tamże iak wapno bywa wypalony i szopach kruszony i przesiewany, miałki kosztuie 48 kraycarow.

do 1 Złotego a grubszy kosztuie 24 do 36 krayczarow frankonskich.

Tu nie znaydują się do tego młyny, prawie każdy włościan wypala na swoią potrzebę gips, który na gliniaste pola wywozi, zamiast nawozu, kubiczna stopa surowego gipsu waży 66 do 68 funtow, a ieden pram, dla prozniych muyść między kamieniami znaydujących się waży tylko 154 do 160 cetnarow, kubiczna stopa palonego gipsu waży 63 do 64 funtow.

1 Pram wypalonego gipsu wydaie 190 do 200 korcy, albo 38 do 40 pięciokorcowych beczek.

Gips w stosunku do wapna ma przeciwną własność ponieważ wapna z wodą przybywa, a gips w wodzie ubywa. Zatem iedna beczka gipsu wydaie tylko 4 nay więcey 4½ kubicznych stop.

Gips używany bywa do suffitow, scian, facyat, do gzemsow, do wszelkiey sztukatorskiey roboty, także na Ustrych do podłog, do osadzenia kamieni albo na mozaikę.

Do trzcinowey roboty rachuie się na każdy kwadratowy pręt 1 Korzec, lecz to iest za mało, pewniey

iest rachować na 4 kwadratowe pręty 3 korcy, albo iedną beczkę.

Do Facyat rachuie się na 3 beczki wapna 1 beczka gipsu, chcąc zaś mieć bardzo trwały tynk bierze się do 1 beczki wapna, 1 beczka gipsu.

Bogate ozdoby domow rachuią się na kubiczną miarę podług którey dochodzi się kubiczney ilości gipsu, i na każde 4½ stop kubicznych wychodzi 1 beczka gipsu.

Rozdział osmy

o Drucie.

Drut sprzedaie się na bunty, czyli koła, i gatunki rożnią się od 1 do 36, iaden bunt tak zagranicznego iako Krayowego drutu powinien ważyć 10 funtow.

W Kraiu fabryka iego iest przy Hohen Finow w Hartswerk.

Częstokroć uważa się że iaden bunt № 14 do 36. od 5 funtow nazywaią buntem, a od 10 funtow nazywaią dubeltowym buntem a to dla tego że ten gatunek drutu w dwoch sztukach czyli buntach iest zwinięty.

Do trzainowey roboty rachuie się drutu № 36 trzy bunty, albo № 24 cztery bunty.

Cena iego iest bardzo wysoka teraz, przedtem kosztował 22 Gr: a teraz 1 Talar: 2 Gr: do 1 Tal: 4 Gr:

Do drutowania iednego kwadratowego pręta trzeiny potrzeba 300 stop drutu; ponieważ pot bunta drutu № 23 wynosi 900 stop, a pot bunta № 24. 1095 stop zawiera w sobie, tedy można pierwszym 3

a drugim 4 kwadratowe pręty odrutować.
Do suszarnicow na kraty bierze się drut № 9 albo 10 z pierwszego zrobić można 3 z drugiego 4 kwadratowe stopy, z buntu iednego. Na kratki drutowe do ichnich magazynowych i t:d: bierze się drut № 20 21 i 22 do tey roboty ilość nie może będz oznaczoną ponieważ na gęste kratki więcey na mniey gęste mniey wychodzi drutu.

Rozdział dziewiąty.

O Gwoździach.

Następujące gatunki gwoździ są te których się nay więcey przy budowie używa; iako to:

1 Całe Winagi.

2/ $\frac{3}{4}$ — Winagi.

3/ $\frac{1}{2}$ — —

4/ $\frac{1}{4}$ —

5/ — Stuoziemne gwoździe.

6/ — gwoździe do drzwi z wielkiemi głowkami

7/ — podobneż z małemi łepkami

8/ — gwoździe do podłogi.

9/ — gwoździe łatowe

10/ — całe bretnale

11/ — pół bretnale

12/ — Gontarze

13 — pół gontarze

14/ — gwozdzie do przybijania tapiczow
15/ — zamikowe
16/ — pod zamikowe
17/ : suffitowe
18/ gwozdzie do blachy
19/ ——— do otowiu
20/ Wiencowe
21/ pod wiencowe
22/ siedlarskie
23/ stolkowe
24/ do ramow
25/ drobne pobielane
26/ do tonien
27/ do pasow z zoltemi tepkami

Użycie powyższych gwozdzi iest następuiące.
Pierwsze 4 numera gwozdzi biorą się do umocowania krokiew na nawozniłkach dachu, kulkow pod wymy i do wschodow
Do iedney na nawozniku krokwi wychodzi ieden gwozdz cały, i ieden $\frac{3}{4}$ do każdey sztuki oprawy wschodow 2. całe i 2 sztuki $\frac{3}{4}$ gwozdzi czyli kmagow, w mniejszych budynkach można mniejszego gatunku gwozdzi użyć.
Gwozdzie których najwięcey używa się są:
Gwozdzie do podłogi, łatowe bretnale i sufitowe.

Ilość gwoździ do przybicia podłogi należy od odległości belek, ponieważ deski na każdej belce dwiema gwoździami są przybite nie rachując listew.
Pospolita w Kraju długość desek wynosi w prawdzie 24 stopy, szerokości 10 cali, czasem 12 cali. Lecz gdy się okazało że do budowy deska tylko 20 a często 18 cali trzyma długości odtrąciwszy cięty oba końce, iako nie zdatne zatem rachuie się deska na 20 stop kwadratowych.
W odległości belek na 4 stopy, wypadnie 6 rzędów gwoździ inclusive listwy, rachuiąc na każdy rząd 2 gwoździa wyniesie 12 gwoździ na iedną deskę.
Gdy odległość belek trzyma 3½ stopy potrzeba 14 gwoździ, odległość belek na 3 stopy, 16 gwoździ nie rachując tych które częścią dla złego materyału, częścią dla ich niedostatecznego kaliber lub dla niewierności robotników zginąć mogą.
Bespieczniey zatem iest w odległości belek na 4 stopy na każdą deskę 20 stop kwadratowych, rachować 18 sztuk, a w odległości belek 3 stopowey rachować na każdą deskę 20 sztuk gwoździ.

Ilość gwoździ łatowych wynika także z odległości belek, tylko że przy tey robocie potowey mniey wychodzi gwoździ iak do podłogi, ponieważ łata iednym tylko gwoździem na belkach iest przybita. Zwykle rachuie się na łatę 24 stop długą.

przy odległości 4 stopowey belek — — 8 sztuk
— — 3½ stopowey — — — 9 —
— — 3 stopowey — — 10 —

Oprocz tego do przybicia łat na murze nibiacko dla, chu rachuie się na każdą łatę 1 gwozdz więcey, na przybicie łat nad dymnikiem wychodzi ½ kopy gwoździ podług wielkości otworu, czasem 1 kopa czasem 1½ kopy wychodzi gwoździ łatowych

Podbitki także łatowemi gwoździami przytwierdzaią i podobnież podług odległości belek rachuią się.

Przy gzemsach i sztukatorskiey robocie wychodzi na każdą stopę wdłuż 3 gwoździe łatowe, Bretnali używa się do forkledunków przy drzwiach, do forszto, wań i t. d. rachuią się na każdą stopę stolarskiey roboty 3 bretnale, oprocz tego do każdych 2 stop doraclowac należy ½ bretnala.

Uwaga, Stolarska robota zwykle inclusive drzewo i gwozdzie podaie się, dla tego dalszey obrachunek gwoździ do stolarskiey roboty byłby nie potrzebnym.

Przeciwnie do następujących robot gwoździe w anszlagu maią bydź umieszczone i wyrażone.

Jakoto: na kwadratowy pręt pobicia wieży, dębowemi deszczołkami, albo na pobicie kopuł, ieżeli wypadną 3 rzędy na stopę wysokości, potrzeba do takiego pobicia $46\frac{2}{3}$ kop gwoździ, Jeżeli deszczołki są podobne do dachówki i każda deszczołka trzyma 20 cali długości a 8 szerokości, i gdy każda z osobna iest przybitą na takie pobicie wychodzi 18 kop gwoździ.

Na pręt kwadratowy dachu z gont sosnowych ieżeli te 24 cali są długie, a taty maią 1 stopę odległości potrzeba 15 kop gontarzy do dębowych zaś gont wychodzi 20 kop gontarzy

Gwoździ do przybiania tuptrowego kamienia na dachy w tym kraiu mało używamy, przecież przytrafia się kopuły i inne tym podobne potrzeby budynki, dla tego potrzeba wiedzieć, że na kwadratowy pręt z tuptrowego kamienia dachu wychodzi 32 kopy gwoździ, oprócz obicia dachu deskami na którego pręt kwadratowy potrzeba 15 kop bretnali

Zamkowe gwoździe należą do stolarskiey roboty i wraz z nią rachuią się.

Gwoździ suffitowych rachuie się na pręt kwadratowy i z tym co odpaść może 1200 sztuk, ieżeli trzecia sztuka trzeiny iest przyibita. Jeżeli zaś druga sztuka trzeiny przybita się, wychodzi 1800 gwoździ suffitowych.

Na kwadratowy pręt blaszanego dachu wychodzi 2000 sztuk gwoździ, a na pręt ołowianego albo miedzianego wychodzi 500 gwoździ,

1 Sztuka całego kanuyowego gwoździa kosztuie 1 Grosz
1 ——— ¾ tegoż — 9 fen:
1 ——— ½ tegoż 6 —

1 Kopa gwoździ do podłogi kosztuie 6 Gr:
1 Kopa gwoździ tutowych ——— 4 —
1 Kopa całych bretnali ——— 3 —
1 Kopa pół bretnali — ——— 2 — 3 fen:
1 Kopa gwoździ do dębowych deszczołek 2 — 6 —
1 Kopa gontowy — — — 2 — 6
1 Kopa gwoździ do tuptkowego kamienia 1 — 6 —
1000 gwoździ suffitowych kosztuie 14 do 16 Gro:
1000 gwoździ do ołowiu 1 taler 16 Gr:
1000 gwoździ do blachy 18 do 22 Gr:
1000 gwoździ zamkowych 1 taler 4 Gr:
1000 ——— pół zamkowych 15 Gr:

W Prusach wschodnich i w Litwie nazywaią pospolitego gwozdzie bellkowemi, których kopa kosztuie 30 Groszy pruskich, albo 8 Gr: Brandeburgskich. Łatowe zaś gwozdzie nazywaią szelągowemi po 20 Gr: pruskich kopa. Uważać potrzeba iednakże że cena gwozdzi bardzo się rożni nawet iednegoż prowincyi n: p: w Potsdamie gwozdzie znaydują się lepsze i tańsze niżeli w Berlinie.

Dziesiąty Rozdział.

O Ołowiu.

Ponieważ w Kraju nie mamy żadnej kopalni ołowiu dla tego sprowadzamy go albo z Gor Hartzu albo z Anglij.

Do budowy używa się ołow w Sztukach albo w Polach, pierwszego kubiczny cal waży $13\frac{13}{32}$ funtow cetnar ołowiu kosztuie 7 do 8 talerow.

Ołow potrzebuie się do zalewania klamrow w kamieniach, Antrow i halow, iakie też do umocowania posągow, Kratow balkonow i poręczy w wschodow tudzież do umocowania zamkowych kamieni w sklepieniach z kwadrowego kamienia.

Na wyobrażenie od 1 cala w kwadrat rachuie się funt ołowiu, a od $1\frac{1}{2}$ cali w kwadrat 2 funty ołowiu.

Na stopę kwadratową fugi przy zamkowych kamieniach rachuie się $\frac{1}{4}$ cetnara, i więcey ieżeli zamkowe kamienie nie są dokładnie scesane.

Do prędkiego umocowania służy wprawdzie ołow iako

to do posągow, żelaznych krat i: t: d: lecz do innych przedmiotow, zdatniejszy iest Kitt, w względzie iego trwałości, ponieważ doświadczenie nauczyło, że o„ tow nie dłużey nad 30 do 40 lat wytrwać może.
W teraźnieyszych czasach utrzymują że siarka do zalewania, iest bardzo użyteczna
Jeżeli się przytrafi dach, dymnik, Kartiel rynny albo iakie koryta wodne ołowiem pokryte używa się ołowiu w rolach, iedna rola 9 stop długa, 4 ale gruba, odciągnąwszy na zabiadki, 30 stop Kwa, dratowych zakrywa.
Tu w Berlinie iest takiego ołowiu fabryka w ktorey wielkość rolow można sobie wymowić, zwy„ czayna ich wielkość iest 8 — 9 do 12 stop długości, szerokości cali 4, grubości 1/2 cala, tey ulnar kosztuie 8 do 9 talerow.

Rozdział iedenasty

O Szkle

W Neumarkcie znayduie się teraz tylko iedna lecz znaczna szklanna Huta, należąca do Ks. Ks. Marienwalde która na wielką rozległość kraju ma monopolium exclusivum. Huty w Lorenow, Lotzen i Bernsée za otrzymaną nadgrodę zniesione zostały.

Wszystkie inne huty należące do prywatnych osob jak n: p: w Hammer gdzie taflowego szkła nie robią, powinny ich szkło za granicą sprzedawać. Oley huta nie tylko białe i zielone, szybowe i taflowe znayduie się lecz i inne rozmaite naczynia z białego i zielonego szkła.

Tamże znayduie się szklanna huta w Churmarkiw Zechlinie, i fabryka białego kredowego szkła. Huta szkła zwierciadlanego leży w Neustadt przy Dorfe Rupinskiem dystrykcie i należy do Bankiera Schickler.

w Kompanij z Dysponentem Splettgerber.

Skład tey Fabryki iest tu w Berlinie przy Sluzowym Kanale, w którym szkło zwierciadlane nie powlecone przedaie się na cale, ato w powiększaiącey się mierze.

Białe taflowe szkło sprzedaią na kopy kopa trzyma 1 do 8 Tafli, płaci się za kopę z iedney tafli, tyleż co za kopę z 8 tafli złożoną, rożnica iest tylko w wielkości Taflow, kopa z iedney tafli iest naywiększey miary to iest 31 cali wysokości a 20 cali szerokości. Tafla od iedney ~~tafli~~ Kopy z 8 Taflow trzymaiąca 19 cali wysokości 18 cali szerokości; średnich Tafli od 1 do 8 cena zmniejsza się stosownie do miary szkła. Przedtem kosztowała kopa 3 talary 12 Gr: teraz iest droższa.

Szkło zielone w hucie Marienwerder w Neumarku iest ułożone na przedaż w skrzyniach. Skrzynia zawiera w sobie 120 Tafli a każda tafla iest 19 cali wysoka 17 cali szeroka. Przed tem kosztowała skrzynia 8 talerow, lecz teraz nie tylko zdrożało, lecz cena coraz wyżey idzie wgórę, dla pewności rachuie się 4 Stuczore po na Skrzynie.

W Prusiech i Litwie podaie się Ustawienie szkła tak, że okna na miarę kwadratową rachuią się i kwadratowa stopa w oknach oprawiona naybielszego i naypięknieyszego szkła kosztuie 24 codynarzynego 16, a sredniego 20 pruskich groszy.

Oprawnego w sprosy albo rauty trzymaiącego 88 kwadratowych cali to iest 11 cali wysokiego 8 cali szerokiego, kosztuie 12, 13, do 15 Gr: pruskich czyli 4 Gr: tutecznych pieniędzy w Berlinie.

Dwunasty Rozdział.

o białey i czarney blasze

Czarney czyli nie pobielaney blachy mamy 5 gatunkow, białey czyli pobielaney 4 gatunki nazwiska pierwszey są następuiące

1 Szlorcowa blacha
2 wybrana blacha
3 czarna krzyżowa blacha
4 czarna foder blacha
5 czarna wybrana blacha.

Obadwa pierwsze gatunki na cetnary zaś 3 ostatnie na fasy i sztuki sprzedaią się. Na cetnar 1. i 2go gatunku wynosi 20 do 36 sztuk podług grubości blachy. Tafle czyli Arkusze trzymaią 20 cali w kwadrat. Gatunku 3, 4, i 5go wychodzi 450 arkuszy na iedną beczkę, każdy arkusz ma 12½ cali długości a 9½ cali szerokości.

Po nazwisku wybrany rozumie się blacha uszkodzona albo podziurawiona. Tych wszystkich gatunkow potrzebuią Slosarze.

Sobielaney blachy Gatunki są te.

1 biała krzyżowa blacha

2 foder blacha

3 wybrana blacha.

4 Sentiler blacha

Biała blacha podobnież sprzedaie się na fasy, i na arkusze. Stopa kubiczna blachy waży około 2 ¼ cetnarow.

Gatunek Sentiler blachy rozumi się ta blacha którey blacharze używaią i którey w stopie znayduie się 600 arkuszy. Arkusz iest tak wielki iak inne powyżey opisane, waży około 1 ¼ cetnara.

Dwoch pierwszych gatunkow używa się na pokrycie kopuł, Kurkułow, dymnikow, rynien, i spadzistości nad gzemsami. Rachuie się pierwszego gatunku 230 arkuszy inclusive zabłądki na kwadratowy pręt płaszczyzny do pokrycia.

Pokrycie rynien rachuie się na kwadratowe stopy, i od miary rynny zawisła. Głość blachy.

Rozdział trzynasty

O Miedzi

Gdy się miedź bierze na pokrycie dachu, Kurkietow i t. d., tak cienko bywa urobiona, że 1 kwadratowa stopa 14 funta waży, cal kubiczny miedzi waży 11 7/16 Lutow.

Na miedziane naczynia, kotły, kociołki, garce, rachuie się funt po 12 Gr: ieżeli się przytrafi robota z wielu nitami i srubami w ten czas kosztuie funt 14 Gr: od wężowych rur płaci się 14 Gr: od funta Jeżeli Kotlarz przyimuie starą miedź iak się zwykle przytrafia, w ten czas rachuie się funt starey miedzi po 6 Gr:

W Prusach wschodnich i Litwie, wszystkie statki pod wagą są z Inszlorgiem dzierzawnym w Inwentarzu oznaczone. Jeżeli tedy Garniec 600 funtow ważący był zapisany, tak się wypalił że na iego mieysce nowy bydź musi sprawiony, a tenczas w swoim nieużytecznym stanie będzie

zważony, i gdy waży 550 albo 560 funtow; nie dowa„
rzaiącą resztę dopłaca Generalny Dzierzawca, a to
podług ostrzeżenia osobnego w kontrakcie, ktorym
Dzierzawca używaiący garca przy sprawieniu
onego iest obowiązany nadgrodzić to co przez uży„
wanie ubyło.

W Marchij, Neumarku i w Pomeranij te ostrze„
żenie w kontraktach nie bywa umieszczone.

Następuiący Anszlag nowego garca do palenia
wodki, okaże to iasniey.

Anszlag.

potrzebnych kosztow na sprawienie nowego mie„
dzianego garca, dwoch kocowego, na miysce sta„
rego nieużytecznego 3 stopy 8 cali w dyametrze
szerokiego, 3 stopy głębokiego, do gorzalni Amtu
N: N: w Churmark.

	Złt	Gro:
Za sprawienie nowego garca z dobrey miedzi 3 stopy 8 cali w dyametrze szerokiego 3 stopy głębokiego, ktory podług przyłączonego zaświadczenia waży 6 Letnarow, albo 660 funtow a 12 Gr: uczyni — — —	330.	

	Złł	Groszy
Transport	300	—
Do tego za zrobienie nowey poliwyy która podług zaświadczenia ważyła 64 funty po 12 Gr. — — — — —	32	—
Summa	362	
odtrącza się.		
Za stary garniec który podług przytaczonego zaświadczenia ważył 570 funtów za funt na dawną cenę 6 Gr: 6 fen: — —	154	9
Zatem dopłaca się Kotlarzowi — — —	207	15
Za wytarmanie starego i wmurowanie nowego garca z kotliną do torfu, z kratą i miejscem na popiół — — —	2	12.
Materyał.		
150 sztuk cegły do uzupełnienia pozostałey	1.	6
Za 2 fury gliny a Gr: 6 — — —		12
Za furę piasku — — — —		3
¼ beczki wapna — — — —		13
Uwaga stare żelazo może ieszcze będz użyte.		
Summa	212	13.

W Prusach wschodnich i Litwie dzierzawca iest

Gdy wypadnie potrzeba szczytowych i innych ankrow, klamrow, haków, żelaza do kominow i pie„ cow &c: podług następuiącego rozmiaru łatwo usta„ nowic będzie można ilość na iaką bądź potrzebę żelaza, chociaż kilka funtow mniey lub więcey mogłoby wypaść. Dla przechowania o ilości żela„ za potrzebnego do budowy, potrzeba zawsze żelazo przed użyciem onego do budowy zważyć i attestem do Anszlagu albo do rachunku przyłączonym udowodnić przy tytule żelaza, dodaiąc zaświadczenie wiele to żelazo ważyło.

	Wkraiowo żelazo.	
	funty	Loty
1) Sztabowe żelazo w kwa„ drat pomierzone.		
1 Stopę długie 3 cale w kwadrat — —	33	24
1 — — 2 — — — —	13	—
1 — — 1½ — — — —	6	18
1 — — 1 — — — —	3	24
1 — — ¾ — — —	2	31
1 — — ½ — — — —	—	30
1 — — ¼ — — — — —	—	7½.

	Tirowowe żelazo waży	
	funty	loty
Cały pręt szablonowego żelaza 15 stop długości — — — — —	83	30
Pół pręta tegoż żelaza 15 stop długości —	41	31
2) sztabowe żelazo płaskie		
1 stopę długie 4 cale szerokie 1 cal grube —	15	—
1 — — 3 — — $\frac{3}{4}$ — —	10	17.
1 — — 2 — — $\frac{3}{4}$ — —	5	20
1 — — $1\frac{1}{2}$ — — $\frac{1}{2}$ — —	2	26.
3) Okrągłe żelazo		
1 stopę długie 3 cale diametru — —	26.	5
1 — — $2\frac{1}{2}$ — — — —	19	1
1 — — 2 — — — — —	11.	11.
1 — — $1\frac{1}{2}$ — — — — —	6	12.
1 — — 1. — — — —	2	24

W głównym składzie znayduie się żelazo następuiące
1) 10 stop długie $2\frac{1}{4}$ cale szerokie $\frac{3}{8}$ cala grube.
2) — — — $1\frac{1}{2}$ — — — — —
3) 5 do 6 stop długie $\frac{3}{4}$ szerokie — — $\frac{3}{8}$ cala grube
4) 8 do 10 — — $\frac{1}{2}$ — — — — —
Powyższe żelazo przy użyciu przerabia się

Takim sposobem dojść można ilość funtow po-
trzebnego żelaza, aby cenę iego Overszlagiem ozna-
czyć, iak można do tego użyć poprzednich Tabellow
następuiący nauczy przykład.

Do piecza w cegielni potrzeba 2 ankrow po 24 sto-
py długich: na ten przedmiot użyć można kwa-
dratowego żelaza pod № 1 Tabelli 1¼ calowego.
Ponieważ iedna stopa tego żelaza waży 6 fun-
tow 18 Lutow, potrzeba zatem na 24 stopy 157½
a na obie ankry 315 funtow żelaza.

Jeżeli wiele roboty żelaznej zdarzy się bez wyra-
biania iako to srubow matrow i. t. d., płaci się za
funt 2½ Gr: za robotę prętow ze srubami płaci
się za funt 3½ do 4 Gr:

Drugi przykład.

Potrzebuiąc pręta do kapy kominowej z zatyczką
i srubą, do tey roboty bierze się okrągłe żelazo
Tabelli № 3. Pręt ktory ma bydź 7 stop długi
powinien bydź 1 cal gruby w dyametrze, stopa
tego żelaza waży 2 funty 24 Loty, zatem cały ten
pręt 10¼ funtow excl: zatyczka, i głowka, ktore
około 2 funtow wynoszą 21¼ funtow ważyć będzie.

1 Celnar ordynaryjnego slązkiego żelaza kwadratowego i płaskiego kosztuie — — 5 talerow 22 Gro:
1 Celnar buntowego żelaza — — — 6 — 16 —
1 tutejszego krajowego — — — 5 — 8
1 Cetnar bitego slązkiego żelaza do mechanicznych robot — — — 11. — 16

2) odlewane żelazo.

Zagraniczne odlewane żelazo iest wcale zakrzawane, kubiczna iego stopa waży 4 cetnary 10 funtow, celnar tanego żelaza kosztuie 3 talery 12 Gr: jednakże rożni się podług piaskowego i glinianego odlewania. Piaskowe odlewanie iest naytańsze, gliniane naydroższe, połgliniane iest cokolwiek tańsze od całego gliniannego odlewania.

Cetnar całogliniannego odlewania kosztuie 4 tal: 16 Gr. do — 5 —
Celnar połgliniannego 4 tal: 8 Gr: do — 4 — 17.
Cetnar piaskowego odlewania — — 3 — 12

Do tąd opisane Artykuły wszystkich przy budowie potrzebnych materyałow, podadzą w prawdzie początkowym Budowniczym sposob potrzebnych Materyałow obrachowania, i podania onych Arszlagiem. Lecz aby pamięci dopomodz, tudzież aby

w Anszlagu nic ważniyszego nie opuścić za rzecz potrzebną osądziłem, następuiące opisanie i Schema Anszlagu, w tem umieścić dziele, z których pierwsze, wszystkich zawiera w sobie Przemiślników do budowy potrzebnych, drugie zaś nauczaiąc iak Anszlag budowy, który kamerze albo innej zwierzchności ma bydź podany, i jak ma bydź sporządzony; ten niechay ci którzy ieszcze nie dosyć znaią przepisy budowniczych Anszlagów, tudzież potrzeby i materyały do zbudowania domu, iako też i koszta do tego potrzebne, naśladuią. Nakoniec podam formularz kontraktu na ugodzoną budowę, tudzież, sposob odbieraczego czyli rewizyjnego Protokułu, podług którego tak pierwszy iak drugi stosownie do zwyczaynego biegu działań Kameralnych maią bydź ułożone.

Opisanie

wszystkich Rzemieslnikow i Artystow potrzebnych do budowy tak w Miescie iako i na Wsi.

1. Mularz
2. Kamieniarz
3. Snycerz
4. Sztukator
5. Brukarz
6. Piesla
7. Tracz
8. Lepka
9. Stolarz
10. Tocznarz
11. Slosarz
12. Szklarz
13. Kowal
14. Gwozdziarz
15. Kotlarz, kiedy miedziane naczynia albo dachy miedzią maią bydź pokryte.

16 Mosiężnik

17 Garncarz

18 Dekarz, który tupanem kamieniem pokrywa.

19 Blacharz

20 Drucjarz który kraty do okien robi

21 Studniarz

22 Bednarz przy browarach i gorzalniach

23 Dekarz który słomą dachy pokrywa albo trzciną albo glinianą dachówką.

24 Malarz

25 Materyały podług zwyczaynego porządku.

26 Zapłata furmanowi.

27 Zapłata Dozorcy budowy

28 Nieprzewidziane wydatki.

Schema do Anszlagu

Anszlag

budowy Domu (Stayni, Stodoły i t: d:) w Królewskim Ammie N: N: w Leśniczostwie N: murowanego, w prostki mur z Lempacow czyli w formie; podług przyłączonego Rysunku .... stop długiego .. stop szerokiego, na iedne piętro od fundamentu wysokiego, z stoiącym /leżącym/ stołem, dachowką trzeiną, słomą albo glinianą dekowką pokrytego.

Uwaga, ten budynek R: 1750 z budowany z drzewa w R: 1766 pierwszy raz a w R: 1780 drugi raz reparowany.

Uwaga względnie owczarni na przykład

Podług kontraktu powinien Dzierzawca 1000 owiec trzymać

do tego owce owczarza i owczarzkow 245

wynosi 1245 sztuk owiec.

Na każdą owcę rachuiąc 6½ stop kwadratowych przestrzeni, potrzeba aby owczarnia 800 ½ stop kwadratowych miała przestrzeni, podług którey kosztu na budowe oney maią bydź obrachowane.

Buduiąc n: p: Stodołę.

Przestrzeń tey anszlagiem podaney stodoły iest podług następuiących zasad obrachowana.

Dzierżawca generalny ma w swoim kontrakcie 18½ wenepli żyta, 8 wenepli pszenicy, i 26½ wenepli Jarzyny, do wysiewu, z których w szednim gruncie 1494 kop. snopkow spodziewac się można. Na każdą kopę wypadnie 240 stop kubicznych przestrzeni.

Tymże sposobem obrachowana przestrzeń na schowanie siana, na staynie dla bydła i na sypanie zboża, w anszlagu powinna być umieszczona.

Obrachunek drzewa	zł	Gro:	Fen:	zł	Gro:	Fen:
1 Wolnego wrębu Drzewa z Krolewskich albo mieyskich) Borow						
a) Kloce						
Stopy w dłuż dla koni i bydła z łobow * wynosi						

* Podług ustawy 18 Września 1798 nie wolno z Krolewskich borow, nawet maiącym wolny wrąb, wydawać drzewa na złoby.

	Złt	Gro	Fen.	Złt	Gro:	Fen:
... Stop 2 calowych bali albo						
Sztuk ... po 24 stopy długich						
z iednego kloca wyrzyna się ...						
... sztuk bali zatem potrzeba —						
... sztuk klocow do tego.						
... sztuk wielkich wrot iuclu: li						
stwy do tego potrzeba .... stop kwa						
dratowych deseck.						
... Sztuk drzwi do tych potrzeba						
— — — — — kwa						
dratowych stop.						
... Sztuk futer do okien						
do tych potrzeba — — kwa						
dratowych stop						
... sztuk otworow na dachu do						
tych potrzeba — — kwa						
dratowych stop.						
Na obicie konecow belek ... kwa						
dratowych stop.						
Na podłogę do izbow i komnor						
potrzeba — — — kwa						
dratowych stop						
wynosi kwadra						

	Złt	Gro	Fen	Złt	Gro	Fen
dwatowych stop albo						
... sztuk deseck stolarskich po 24 stopy długich 1 stopę szerokich kitowych 8 sztuk z iednego kloca wyrzyna się i na te potrzeba						
... sztuk klocow.						
Na laty do dachu wysokości krokiew .... stop ... calowych łatow wynosi na obie strony						
... rzędow łat .... stop albo sztuk 24 stopowych łat; z iednego kloca wypada 30 sztuk łat, zatem potrzeba .. sztuk						
klocow .... sosnowych po 24 stopy długich 15 do 16 cali w wierzchu grubych, podług Leszczy Taxy. —						
6 Grubego budulca.						
... Sztuk na całe belki. (ieżeli dom 4 stop albo więcey iest szerokiey ieżeli węższy bierze się szerokiego budulca)						
Na murłaty — — — stop						
krzyżulcowego . — ..... —						
Latus						

	zł	Gro:	fen	zł	Gr.	fen.
Transport.						
Na krokwie . . . . . stop						
Na rynny . . . . . stop						
Na słupy w ścianach						
poprzecznych stop.						
Na rygle . . . stop . } Werzyzna cowego drzewa.						
Na łaty . . . . stop						
Na ocapy . . . . stop.						
Na przystawki . . stop						
Na wiązanie . . . stop.						
Summa . . . stop						
Werzyzna albo						
. . . Sztuki grubego drzewa po . . .						
stóp długiego . . . cali grubego						
grubego budulcu . . sztuki po . . stóp						
długiego . . . cali grubego podług						
Leśnego Taxy po — — —						
c) Sreoniego budulcu						
na belki . . . . . stóp						
na słupy narożne . . stóp } całkowite drzewo.						
na podciągi . . . stóp						
na sztychbelki . . . stóp						
na podwaliny . . . stóp						
Latas.						

	Zł	Gro.	Fen	Zł	Gro	Fen
Transport						
na Stupki do wiązania dachu .. stop						
na Kielbalki .. stop						
na hanbelki. - stop						
na słupy wsiany zewnętrzne .. stop						
na wiązanie szczytow .. stop						
Suma .. stop alias						
Polowiczne drzewo						
.. sztuk średniego budulcu po .. stop długiego podług Taxy leśnej d. Lerdzie na Latę.						
.. sztuki na Krupno podług taxy po - -						
Summa drzewa podług Taxy leśnej. - -						

Uwaga: powyższa z taxy drzewa wynikła suma nie w tym miejscu Anszlagu będzie umieszczoną, ponieważ też summa powyżej między materyałami oznaczoną będzie dla tego Anszlag osobny oddział otrzyma.

	złt	grs	fen	złt	grs	fen
Zapłata roboty.						
A Mularzowi						
B Cieśli						
C Kamieniarzowi						
D Tracz owi						
E Lepu						
F Stolarzowi						
G Slosarzowi						
H Szklarzowi						

	złt	Gro	fen	złt	Gro	fen
J. Kowalowi						
K. Garncarzowi						
L. Blacharzowi						
M. Za pokrycie dachu						
N. za malarską robotę						
O. Za Materyały inclusive lądowy i wodny transport.						
Sztuk Kloców						
Sztuk grubego budulcu						
Sztuk średniego						
Sztuk żerdzi na łaty.						
Sztuk 3 calowych bali						
— 2 calowych						
— 1½ calowych						
— ¾ calowych						
Kop Łat						

Krupic abbo darmo incl: transp.

ieżeli ie Krupic wypada.

Pręty kamienne. Achtle. Fury kamy						
tysiąc cegieł						
tysiąc dachówki						
sztuki Gąsiorow						
sztuki flizow						
Beczki wapna						
— Gipsu etnany						
Fury gliny						
— piasku						
Gonciki						
Kopy słomy albo Trzciny						
Kopy trzciny do tynku						
Drutu funty.						
Tysiąc gwoździ sufitowych						
Sztuki 1 groszowych gwoździ						
— 6 fenigowych						
— 3 fenigowych						
Kopy gwoździ do podłogi						
— Latowych gwoździ						
— Bretnale.						
Za inne potrzebne żelazo						
P. za dozor Budowy						
R. na małe przypadkowe wydatki.						
Summa Remanentum						

Stosownie do planu następuie teraz obrachowanie Materyałów, i roboty mularskiey, mającego bydź wystawionym, Domu Amtowego 90 stop wysokiego 44 stop szerokiego, o iednem piętrze 11 stop wysokim, z zabudowaniem pod ziemnym, które exclusive pierwszego fundamentu 4½ stop w ziemi a 5 stop nad ziemią trzyma wysokości.

Obrachunek roboty mularskiey i materyałów mularskich.

Fundament.

1 Pierwszy podkład czyli Fundament.

M. Mury w około domu z przodu i tylny front, po 90. stop. długie — — — — — 180 stop

2 szczytowe ściany odiąwszy grubość przedniego i tylnego frontu po 38 stop długa — — 76

256 stop

grubości 3

768 □ stop

szerokości 3

A. 2304 kubicznych stop.

B. środkowe i podziałowe ściany

1/ 2 środkowe ściany, odciągnąwszy grubość 6 stóp obydwóch ścian szczytowych po 84 stóp, zatem długość dwóch ścian — — — — — 168 stóp

2/ 8 ścian podziałowych po 15½ stóp 124 —

3/ na kominy

1. na . . . . . 8 stóp

2. na 4 stopowy 14 —

3 na 3 stopowy 6 — — — 28 —

4 na opory sklepień — — — 18

338

grubości 2

676 stóp kwadratowych

szerokości 3

B: 2028 kubicznych stóp

Rachapitulacya

A 2304 kubiczny stóp

B 2028 — —

12) 4332

12) 361 —

30 1/12 prętów, na pierwszy pokład czyli fundament.

170.

II Na drugie podkład fundamentu.

a) tylny i przedni front po 90 stop długie — 180

b) dwie szczytowe ściany odciągnąwszy grubość frontów po 39 stop długie — — 78

258

grubości 2½

516

129

645 stop kwadratowych

wysokości 4½ — —

2580

322½ —

a. i b. 2902½ stop kubicznych

c) na podkład czyli fundament dwóch frontów po 90 stop — — 180 stop

2) szczytowe ściany odciąwszy grubość dwóch frontów po 40 stop długie — — — 80 —

260

grubości 2

520 kwadratowych stop

wysoko 5 —

c. 2600 kubicznych stop.

d) środkowe i przedziałowe

ściany

2 Środkowe ściany a $85\frac{1}{2}$ stóp

długie — — — — 171 stóp

8 przedziałowych ścian po 16

stóp długich — — — 128 —

299 —

grubości $1\frac{1}{2}$

299

$149\frac{1}{2}$

$448\frac{1}{4}$ stóp kwadratowych

wysokość $9\frac{1}{2}$

4032 —

$4\frac{1}{2}$ —

$224\frac{1}{2}$

d. $4260\frac{3}{4}$ stóp kubicznych

Rekapitulacya

a i b. $2902\frac{1}{2}$ stóp kubicznych

c. 2000 — — —

d $4260\frac{3}{4}$

12) $9763\frac{1}{4}$ stóp kubicznych

$813\frac{7}{12}$

12) $67\frac{3}{4}$ prętów fundamentu inclusive z cegły.

III. Mury nad ziemią od fundamentu

a) mury zewnętrzne dwoch frontów 90 stop długich - - 180 stop

2 ściany szczytowe po 41 st. długie po odtrąceniu grubości dwoch frontów - - 82 -

262 -

grubości 1½ -

262

131

a) 393 stop kwadratowych

b) średnie i przedziałowe

ściany 2 środkowe po 87 stop - - - 174 stop kubicznych

9 ścian przedziałowych po 19 stop - - - 153

1 mniejsza 8½

335½ -

grubości 1

6 335½ stop

428½ -

wysoko 11 -

a i b. 8015½ stop kubicznych.

Transport ... do 8015 ½ stop kub:

dwa szczyty
wzdłuż długości 44 stop
w wierzchu — 25 —
69 —
w średnicy — 34 ½
grubości — 1 ½
34 ½ stop kwadratowych
17 ½
51 ¾
wysokości 9 ½
465 ¾
25 ⅞
na jeden szczyt 491 5/8 stop kub:
a na dwa — 983 ¼ stop kub: c: 983 ¼ st: kub:
12) 899 3/4 —
750 1/6
12) 62 ½ prętów
muru nad ziemią.

IV Sklepienia in plano pomierzone

19 1/6 kwadratowych prętów kaporowego sklepienia in plano pomierzonego.
½ pręta krzyżowego sklepienia
13 ½ prętów w dłuż Gortu

V

13 Prętów kwadratowych bruku na płaską stronę.

VI Obrachunek dachowki

Na Dach krowny 10 cali odległości łat.
Długość krokiew iest 32 stop
albo 384 cali
przez 10 podzielone $38\frac{2}{5}$
wyniesie 39 rzędow łat
na każdą łatę 2 rzędy dachowki
78

Dom iest długi
90 stop albo - - - 180 dachowek po 6 cali szerokich
6240
78
14040
a na 2 strony
28080 sztuk dachowki

Na ułamki poniey
waż dom iest na wsi
budowany rachuie się
75 na tysiąc - - 2100
30320
do pieca 1320
31500
do gzemsu 1000
32500 sztuk dachowki

VII Gąsiory nad wierszch i narożnikli dachu 132 sztuk.

VIII Zamurowanie wiązanych scian
w Izbach i komonach pod dachem 144 stop wdłuż

wysokości $9\frac{1}{2}$

1296

72

wynosi 1368 stop kwadr:

na piątrze ściana podobnaz długości $8\frac{1}{2}$ stop

wysoko 11

$93\frac{1}{12}$ kwadr stop

$1461\frac{1}{2}$

12/ $121\frac{19}{24}$

12/ $10\frac{1}{6}$ prętów kwa:

IX na wschody przy wejściu
Fundament — 17 stop długi
6 stop szerokii

102

2 stopy głębokii

204 stop kubicznych

oba narożna — 7 stop wysokii
6 stop szerokii

42

$1\frac{1}{2}$ stop grube

63

2 razy 126 stop kubicznych.

Transport 126 stop kubi:

czołowego muru 11 stop długości
5 stop wysokości
33
1½ stop grubości
52½
178½ stop kubicznych
X Tynk Facyatow
2 sciany po 90 stop długie 180
2 — po 44 — 88
268 podlicznych stop
wysokoi 16
czyni 4288 kwa: stop
dwa szczyty: nisko 44
wysoko 25
69
srednica 34½
9½ wysokie
310½
17¼
327¾
dwa razy — 655½ stop kwadr
4943½
12/ 412
12/ 34⅓ kwadratowych
prętow Tynku Facyat.

XI. Trzcinowanie, podrzucanie, gładzenie i bielenie suffitów.

1 na piętrze odciągnąwszy
ściany — — 82 stopy długości
39 stop szerokości
738
246
3198 stop kwadratowych.

2.) pod dachem — — 830 stop —
4028 st — — —
12/ 335
12/ 28 prętów kwadratowych

sufitów do trzcinowania podrzucania i bielenia
w sześcyuach tynkowanie i bielenie sklepień
vide plante v 19 stop długości
s 25
w 19
y 13
z 20
97
16 stop szeroko
1552
12/ 129
12/ 10 3/4
wypukłości 3 7/12
14 5/6 prętów kwadratowych ordynaryjnego tynku sklepień in plano poraczkowanego.

Reszty sklepienia wyprawienie

q. $7\frac{1}{2}$ stop tz. 86 stop długości
t. 15 5 stop szerokości
w. $12\frac{1}{2}$ 430.
v. $12\frac{1}{2}$
x 14
$61\frac{1}{2}$
16 stop szeroko.

984
1414
12/ 118
12/ $9\frac{5}{6}$
wypukłość $3\frac{1}{3}$
13 kwadratowych prętów

XII Wyprawa ścian
na piętrze
od plantę

a	2	ściany	po 26	stóp	52
	2	—	po 17	—	34
b.	2	—	po 15	—	30
	2	—	po 17	—	34
c)	2	—	po 20	—	40
	2	—	po 17	—	34
d)	2	—	po $8\frac{1}{2}$	—	17
	2		po 7	—	14

Latus 255.

Transport. 255

c	2	sciany	po 8 stop —	16
	2	—	po 8 —	16.
f	2	—	po 17 —	34
	2	—	po 8 —	16
g	2	—	po 12 —	24
	2	—	po 17 —	34
h	2	—	po 14½ —	29
	2	—	po 17 —	34
i	2	—	po 15 —	30
	2	—	po 17 —	34
k	2	—	po 20 —	40
	2	—	po 17 —	34
l	2	—	po 13½	27
	2	—	po 17 —	34
m	2	—	po 16 —	32
	2	—	po 13½ —	27
netto	2	—	po 13½ —	27
	2	—	po 6 —	12.
p	2	—	po 44 —	148
	2	—	po 5 —	10
				913

wysokości 11 stop.

wynosi stop 10043.

Uwaga:

Transport 10043 stop kwadr.

w Luterynach

s	2	sciany	po 25½ stop	51
	2	—	po 16 —	32
r	2	—	po 19½ —	39
	2	—	po 16 —	32
w	2	—	po 19 —	38
	2	—	po 16 —	32
y	2	—	po 13½ —	27
	2	—	po 16 —	32
z	2	—	po 20 —	40
	2	—	po 16 —	32
				355
			wypukłości	5
				1775
				11818 stop kwadr.
			12/	984 5/6
			12/	82 kwadratowych

prętów wyprawy scian murowanych.

Wiązane ściany.

A	2	ściany	po 20	stop 40
	2	—	po 21½	— 43
B	2	—	po 20	— 40
	2	—	po 20	— 40
C	1	—		— 21
	2	—	po 5	— 10
D	1	—	p	— 20
	2	—	po 5	— 10
E	1	—		— 21½
	2	—	po 5	— 10
F	1	—		— 20
	2	—	po 5	— 10
	2		po 30	— 60
				346

wysoko 8½ stop

2768
173
2941 stop Kwadratowych

Mała ściana na piętrze długa 8 stop
2 razy 16
wysoko 11

176
3017
12/ 250 ¾
12/ 21 ¾ Kwadratowych piętro.

XIII Wyprawa
w Sołtrynach.

g	2	ściany	po 12½ stóp	25
	2	—	po 16 —	32
f	2	—	po 15 —	30
	2	—	po 16 —	32
u	2	—	po 12½ —	25
	2	—	po 16 —	32
i	2	—	po 14½ —	29
	2	—	po 16 —	32
				294
				5 stóp wysoko
				1470
			12/	122½
			12/	10¼ prętów kwadratowych

Do tego powyższe 13 prętów —
Suffitów pod oddziałem XI czyni 23¼ prętów kwadr:
wyprawy

Uwaga Kominów wyprawa aż pod dach już iest w murarskiey robocie uwięzrzona.

XIV Gzerasy w Jabach

a)	2 razy	26 stop	—	52
	2 —	17 —		34
b)	2 —	15 —	—	30
	2 —	17 —		34
c)	2 —	20 —		40
	2 —	17 —		34
g.	2 —	12 —		24
	2 —	17 —		34
h)	2 —	14½ —		29
	2 —	17 —		34
k)	2 —	20 —		40
	2 —	17 —		34
				419 podług wyżej stop.

Materyały

1) Kamienie na pierwszy fundament

na 30 prętow pierwszego fundamentu potrzeba na pręt fundamentu 1⅓ pręta Kamieni na tem — — — 40 prętow kamieni

Na bruk w około Domu to iest na 12 kwadratowych prętow każdy pręt bruku rachuiąc po ⅔ prętow Kamieni wynosi — 8 prętow

Kamieni 48 prętow.

na $64\frac{3}{4}$ prętow drugiego fundamentu i na
$62\frac{1}{2}$ prętow muru nad ziemią
Sum $130\frac{1}{4}$ prętow muru z cegły wypada na pręt inc:
ułamki idzie na pręt 1210 sztuk wychodzi się
157600 sztuk cegły.

na sklepienie (zobacz tabellę) — —	19940
na Ostrych — —	4420
na głowny gzems —	3600
na 44 stop szczytu — —	440
na $10\frac{1}{6}$ prętow kwadratowych scian wiązanych zamurowanie —	4782
do kuchennego komina z fundamentu — —	1800
na kotlinę — — —	500
w spiżarni —	500
na trzy ogniska i kominy w suterynach po $9\frac{1}{2}$ stop wysokich — —	218 St: Kub:
na 4 ogniska i kominy na piętrze po 11 stop wysokie — — —	308
	526 stop kub:
albo —	$3\frac{3}{4}$ prętow. 4504
na 3 kominy idące przez piętro do $1\frac{1}{2}$ stopy nad dach	
Latus	198089 sztuk cegły

Transport 198089 sztuk.

wyprowadzone 34 stop wysokości
na 3 cegły — 3264 —
na 4 kominy pod dach 1½ stopy
nad dach wyprowadzone po 22 stopy 3520 —
Summa 204873 sztuk.

Od tych odchodzi
548¼ stop kubicznych w 17 poczwornych oknach po 32¼ stop kub.
96 stop kubicz. w 4 podwójnych oknach
308¾ stop kub. w 19 dolnych oknach
337½ stop kub. w 20 drzwi otworach
1756

8 cegieł na stopę kubiczną — 14048 sztuk
pozostaie 190825 sztuk

uwaga Gąsiory i dachówka znaydują się w oddziałach VI i VII.

3) Wapno

na 30 prętów muru z kamieni 33 Beczek.

Transport	33 beczek
na 130 prętow muru z cegieł — —	139 —
na sklepienia — — —	14 —
Do bruku czyli asfaltu —	4
Na glowny gzems — — —	3
Na sciany wiązane — — —	4
Na wszystkie kominy i ogniska —	12
Na podrzucenie dachu — —	7
Na podrzucenie Gąsiorow — —	1
Na wyprawe i tynki — — —	44
	261

od tego odchodzi

w otworach okien i drzwi — —	12
wynosi potrzebnych	249 beczek.

4 Piasek

747 fur

5 Gips.

do 28 prętow suffitow — —	7	beczek
do gzemsow w izbach —	2	—
wogole —	9	beczek gipsu
6 Drut —	9	funtow
7 Trzcina —	12	Kopp.

8 Gwozdzie suffitowe.

34000 sztuk, to iest 1200 na pręt kwadratowy

9 Glina

Na 38 prętow kwadratowych, polepy
po 36 stop kubicznych

168
84

1008 stop kubicznych, na furę 8 stop czyni
128 fur

do 13 pieco a 2 fury 26
na ogniska — 13

169 fur gliny

10 Słoma

do 1008 stop kubicznych gliny rachuie się trzecia część słomy 336 stop kubicznych, albo na 4 stopy gliny 1 wiązka słomy, wyniesie 82 wiązek; dla obszerzego rachunku podaie się 1½ stopy słomy.

11 Gwozdzie.

Do 52 Kmagow 52 sztuk 1 groszowych, i 52 ferigowych gwozdzi
do 14 narożnych kroklwa } 24 — — 24
do 12 sztuk oprawy wschodow }
zatem — — — 76 sztuk 1 groszowych gwozdzi
76 — 4 ferigowych gwozdzi.

Do 360 sztuk Lat rachuiąc po 10 gwozdzi na
iedną latę — — — 60 kop.
latowych gwozdzi.

Gwozdzie do Podłogi

do przybicia 402 sztuk 1½ calowych deseck 18 sztuk
na deskę, podług 3½ stopowey belek odle„
glosci — — — — 120 kop:
do 96 sztuk 5/4 calowych deseck
pod dachem po 18 na sztukę 29

wynosi 149 kop.

gwozdzi do podłogi

Cale Bretnale

do 192 sztuk deseck na podbitkę takie po 18 sztuk
na deskę rachuiąc — — 38 kop bretnale
iuzeze można dorachować na
forsztowania i inne potrzeby — 12 kop

wyniesie 70 kop bretnale

do przybicia gęsiorow 66 sztuk gwozdzi
po 6 fenigow.

Anszlag

Kosztow i potrzebnych materyałow na Dom Amtowy w nowo założonym Krolewskiem Mieście N: S: który podług przyłączonego rysunku 90 stop długi 44 stop szeroki, ma, siw z cegły o 1. piętrze wysoki ma bydź posta, wiony.

	Zł	Gr:	fen:	Zł	Gro:	fen:
Obrachunek drzewa						
a: Kloce.						
Na oprawę 4 wschodow, to iest do sutenynow na piętro, pod dach i pod szczyt, z piętra na podworze, dalej na ogrod przy wniściu do domu, i do sutenynow potrzeba 120 kwadratowych stop 3 calowych bali, albo 6 sztuk 3 calowych sosnowych bali po 20 stop kwadratowych, dla przyczyn nachowanych, chociaż li 24 stopy trzymaią, ponieważ tego gatunku bale z Kloca wypadaią, potrzeba						

	Zł	Sr.	Fen.	Zł	Sr.	Fen.
zatem 2¼ sztuk klocow						
na stopnie i potesty tychże wschodow potrzeba 280 stop kwadratowych 2 calowych bali, czyli 14 sztuk 2 calowych bali, ktorych 6 sztuk z klocow wypadnie, zatem potrzeba do tego.						
4⅓ sztuk klocow.						
Deski na dylowanie						
1) na piętrze ktore iest w sutere, tle odciągnąwszy mury 82 stop długie 30 szerokie						
wynosi 3198 kwadratowych stop						
$\frac{6\,4}{12}$ Latus.						

	Zł	Gr	Fen	Zł	Gr	Fen
$6\frac{7}{12}$ sztuk. Transport						
3103 kwa,						
dratowych stop						
2/ poddachem						
w swietle długości						
84 stop						
szerokości 41 stop						
wynosi — — 3567 kwa,						
dratowych stop						
3/ w sutrynach						
izb, do dylowania 1256 kwa,						
dratowych stop						
4/ forszlowania pod						
wschodami i u						
wychodków — — 412						
w ogóle 8433 kwa,						
dratowych stop $1\frac{1}{2}$ calowych de,						
sek albo 402 sztuk, względnie do,						
długości belek, tylko po 21 stop						
obrachowanych, ponieważ 8 sztuk						
takich desek jeden kloc wydaie						
tedy potrzeba do tego						
$56\frac{1}{4}$ sztuk						
$56\frac{5}{6}$ Latus.						

	Złt	Gr.	fr.	Złt	Gro	fr.
56 5/6 Sztuk. Transport.						
5) na dylowanie belek w piwnicach.						
Przestrzeń do dylowania wynosi w świetle 88 Stop długości szerokości 23						
2024 Kwadratowych stop, albo 965 4 calowych deseki podług podziału belek, mając po 21 stop Kwadr, gdy 9 sztuk z kloca wypadnie deseki potrzeba						
10 1/3 sztuki klocow						
Na podbitkę całego piętra sufitow						
1) na piętrze 3198 Kwadratowych stop						
2) w Izbach pod dachem 830						
wynosi 4028 Kwadratowych Stop, 1 calowych deseki albo 192 sztuki po 21 stop długich kitowych 10 sztuk z kloca wypada, potrzeba do tego						
19 sztuk klocow.						
86 1/2 sztuk. Latus.						

86½ sztuk. Transport.

Na Laty.

Dom iest 90 stop długoci, i potrzebuie 76 rzędow Lat

to uczyni 6840 stop podłużnych

wchodzące także laty po 21 stop długości wyniesie — 326 sztuk

na bokach spadzistość dachu i na dymniki rachować można — 34 sztuk

a w ogole — 360 —

tych zas 30 na kloc, potrzeba 12 sztuk klocow

Suma 98½ sztuk sosnowych klocow po 24 stopy długich 15 do 16 cali w cienkim koncu grubych, podług leszczy taxy

6 ordynaryneyo sosnowego budulcu po 44 stop długie, go 10 do 12 cali w cienkim koncu grubego

26 sztuk do całych belek po 44 stop długości.

26 Latus.

			dtb	Grs	fr	dtb	Gr.	fr.
26 Sztuk. Transport.								
Na wexlowanie całkowitego drzewa, stop — —		60						
Na murlaty — —	180							
Na dwie spadzistości dach.	44							
Na 52 krokwiów po 32 cali odległości —	1664							
Na 12 narożnych krokwiów średnicy 10 stop —	120							
Na wiązanie wschodów —	60							
Na dwa dymniki po 30 stop	60	Podług zrzeszenia Rzyziulow.						
Na 42 słupy do ścian pod dachem po 9 stop —	378							
Na 6 sztuk słupów do ścian na piątrze po 11 stop —	66							
Na potrzebne zaryglowanie tychże — —	48							
Na podwójne wyglowanie ścian pod dachem —	300							
Na ocapy — —	1170							
Na 52 przystawek do krokwiów po 18 stop —	936							
26 sztuk Latus.	5026	60						

26.	Transport	5026	60						
	na podwaliny podsciany pod dachem — —	83							
	na podwaliny scian na piętrze — — —	19							
	na vanny tychże scian — — —	102							

Podług znych stop krzyżowego

stop 5230 krzyżowego drzewa

albo stop 1307

wymiesie — 1307 stop całkowitego drzewa dla przeznaczenia iego, rachuiąc tylko po 42 stop długości kloca, chociaż tamowy 44 stop długości wydanym bydź ma, potrzeba

32½ sztuk.

38½ sztuk ordynaryinie grubego sosnowego budulcu po 44 stop długiego 10 do 12 cali grubego w cienkim końcu, podług ceny Saxy. — — — —

		Złł	Sro	fen	Złł	Sro	fen
c) Średnie sosnowy budulec po 36 do 40 stop długo 9 cali w cienkim końcu.						
1) całkowitego budulec						
Na ramię do klapy —	24 stop					
2) połowiczny budulec na 3 wielkie futra do drzwi po 30 stop —	90 Stop.					
Na 16 podobnych po „ indywidualnych po 25 St:	400 Stop					
Na 9 podobnych w sutenyrach po 25 stop — — —	225 stop					
Na dwie stokowe przyciśi i na ramy — —	360 stop					
Na 26 kiełbełki po 23 stop — —	598 stop					
Na 6 sztuk słupow stokowych incl: wrzazanie w 20 stop	120 stop					
	1793 = 896					
	920 stop					

Całkowitego drzewa iż eli, dla przerzy„ nania onego na sztuki rachuie się 30

	dl	go	fr	dl	go	fr
stop na Wiloc, tedy potrzeba będzie						
24 sztuk średniego budulcu						
po 40 stop długiego 9						
do 10 cali grubego w						
cienkim końcu podług						
Taxy lesney — — —						
8 sztuk nadpsutego drzewa						
na stuychulec do pola						
pow, podług lesney taxy — —						
Summa wartości drzewa po						
długy lesney taxy — — — —						
A. Mularska robota						
100 prętow ziemi z przestrzeni siete						
wynow wykopać i na strony od						
rzucić po Gr 8. — —	36	16	—			
30 prętow z kamieni pierwsze						
go fundamentu 3 stopy						
głębokio 3 stopy grubego, do						
brze związać, i cyglem wa						
pnem wymurować inclusive						
kopanie. — —						
Latus — —	36	16	—			

	Zł	Go	fen	Zł	Go.	fen
Transport —	36	16.				
po 2 talery — — —	60.					
67 3/4 prętow Fundamentu z cegły podobnież dobrze wiązanego wymurować, ponieważ mur w około iest 4 1/2 stop wysoki a 2 1/2 stop gruby, reszta 3 stop aż do fundamentu 2 stopy grubości, środkowe i poprzeczne ściany 9 1/2 stop wysokie 1 1/2 stopy grube uchwiąc po 1 talerze 16 Gr: — — —	117.	22.	—			
62 1/2 prętow czystego muru nad ziemią począwszy od fundamentu podług rysunku 11 stop wysokiego, incl: mury w około, wierzchniego szczytu 1 1/2 stopy grubego, zaś ściany środkowe i poprzeczne na 1 stopę						
Latus.	209	14.				

		Rt	Sw	Fr	W	Sw	Fr
	Transport	209.	14.	—			
	grube wymurować po 1½ talara	39	18	—			
19½	Prętow kwadratowych kaporowego sklepienia in plano pomierzonego ½ cegły grubego z należącym do tego gortem zasklepić incl: bulsztele wymurować po 4 talery 12 Gr: — —	86.	6.	—			
½	Pręta kwadratowego sklepienia krzyżowego także in plano pomierzonego incl: bulsztele wymurować po 5 talerow —	2.	12.				
13	Prętow kwadratowych bruku w Izbie do mleczna, spiżarni piwnicach włoszczyzny, piwa i wina, tudzież sieni kowy, terza, przedpiecow, na płaskiej stronę, ułożyć i wapnem zalać po Gr: 14 — —	7.	14.	—			
	Latus	399	61.	—			

	Zł	Gr	fe	Zł	Gr	fe
Transport —	399	61	—			
80 podtwiznych stop głównego gzem„ su 1½ stopy występu wymurować wyciągnąć i wyprawić po Gr: 4	30	—	—			
— Stop podobnież na dwoch bokach liczszego a Gr: 3 —	5	12.				
Dach konopny 10 cali odległości łat położyć i 78 rzędow dachowki czyli 28000 sztuk, wapnem z włosami podrzucić po Gr: 18 — —	419.					
132 sztuk Gąsiorow na wapno osadzić i co drugi gwoździem przybić. po 4 fenigi — —	1.	20				
2 Dymniki porządnie polizyć od tyłu domu po 1 tal: — —	9.					
Latus.	1488.					

	Złr	Sro	Fen	Złr	Sro	Fen
Transport	488	—	—			
10½ kwadratowych prętów wszystkich ścian wiązanych pod dachem na piętrze, i forsztowania, na ½ cegły, zamurować, po 18 Gr: — —	9	15				
W Suterynach założyć kominy z kapą zastlepić i kominy na 1½ stopy nad dach wyprowadzić pod dachem, obrzucić nad dachem wyprawić — — — —	10	—	—			
Tamże kotlinę z otworami do radów wymurować i zastlepić	1	12				
Tamże kocioł wmurować —	1					
3 ogniska w suterynach założyć i kominy tak jak wyżej wy-						
	508	3	—			

		Złp.	Grs.	Den.	Złp.	Grs.	Den.
	Transport	508	13	3			
	wyprowadzić po 9 tal. —	27	—	—			
4	ognisska na piętrze założyć i ich kominy na 1½ stopy nad dach wyprowadzić pod dachem, obrzucić, nad dachem wypracować po 8 tal.	32	—	—			
34⅔	Prętów kwadratowych facyaty i fundamentu nad ziemią incl: pod szczytu i fundamenta podług rysunku wyrobić, wyprawić, wybielić i pofarbować po 1½ tal. — —	51	12	—			
28	Prętów kwadratowych sufitów na piętrze i w Izbach pod dachem, otrzeć, nować gipsem wyrzucić, wyprawić i wybielić po 22 Gr: — — —	25	16	—			
14⅓	Prętów kwadratowych						
	Latus —	644	1	—			

	Zł	Gr.	fen	Zł	Szo	fen.
Transport —	644	4				
suffitow w sutenynach a to w izbach szafarki, inticzarki, służących i w izbie pisarza, wyprawić, i wybielić, po 16 Gr:	9.	13.	4.			
82 Prętow kwadratowych murowanych scian.						
$21\frac{2}{3}$ prętow kwadratowych scian wiązanych						
$103\frac{2}{3}$ prętow kwadratowych na piętrze pod dachem i w sutenynach w wzmienionowanych izbach scian wyprawić, i wybielić incl: drzewo w sciankach otrzeźnować a 16 Gr: —	69	2	8.			
$23\frac{1}{4}$ Prętow kwadratowych reszty scian i suffitow w sutenynach obrzucić a Gr: 8 —	7.	18	—			
Latus	730	17.	—			

		Rtb	Gro	fen	Rtb	Gro	fen
	Transport —	430	17				
419	podłużnych stop gzemsu w J„ zbach wyciągnąć i wyprawić po 1 Gr: — —	17	11	—			
17	Sztuk futer do okien poczwornych wyprawić i obmurować po 3 Gr:	2.	3.	—			
4	Sztuk futer do szczytowych okien wyprawić i umurować a Gr: 2 — —		8.				
4	Sztuk pojedynczych futer, do okien tamże w komorach wyprawić po 1 Gr: — —	—	4.				
10	Sztuk futer do okien w piwnicach wyprawić i wmurować po 2 Gr: — —	1	14				
28	futer do drzwi na piątrze i w suterynach wyprawić i wmurować po 4 Gr: —	4.	16.				
10	żelaznych kratt w piwni„						
	Latus —	457.	1.				

	Rt	Gr.	fen.	Rt	Gro.	fen.
Transport	457	1				
wniecach wmurować po Gr: 8	6	8				
2 3/4 prętow muru wschodow przy wejściu po 1 tal: 18 Gr:	4	19	6.			
Za wyprawę tychże	7.	—				
249 Beczek wapna zgasić i zlasować a 2 Gr:	20	18				
Na utrzymanie rusztowania i narzędzi mularskich, za każdą podłużną stopę po Gr: 8	30.	—	—			
Summa mularskiej roboty	—	—	—	820.	22	6.
B. Cesielskiej roboty zapłata incl: obrabianie drzewa.						
26 par krokiew i wiązania tego drzewa z pot szczytem, podwoynym stoiącym na przyciesiach stolcu podług rysunku związać i wyrychtować po 4 tal 12 Gr						

	Rt.	Gro	Pf	Rt.	Gro	Pf
inclusive obrabianie i rznięcie drzewa. — — —	117.	—	—			
151 podłużnych stóp ścian pod dachem związać zawygłować i ustawić po 3 Gr: — —	18	21				
19 stóp podłużnych ścian na piętrze 3 razy zawygłowac a 4 Gr: — — —	3	4.				
3 sztuki futer do drzwi podwoynych na piętrze złożyć z iednoy strony, obheblować i postawić a 1 Taler. — — —	3.					
19 Sztuk futer do tyleż drzwi poiedynczych, z iednoy strony obheblowac i postawić a 18 Gr:	12.					
9 podobnych w sutenynach zrobić a 14 Gr: — —	5	6	—			
Summa —	159	7.				

	Rt	Gro	fen	Rt	Gro	f.
Transport	159	4.	—	—		
2 Dymnikii złożyć i ustawić po 1 tal. — — —	2.					
3198 kwadratowych stop podłogi we wszystkich izbach na kowytarzu i w sieni. —						
1256 stop kwadratowych w sutenynach to est w izbach szafarki, mleczarki, służących i pisarza						
1702 stop kwadratowych w Izbach pod dachem i kornowach.						
6156 stop kwadratowych podłogi z 1½ calowych desek heblowanych i szpuntowanych ułożyć incl. potrzebne położenie legarow po 3½ fen: —	44.	19.	6.			
1865 stop kwadratowych podłogi na dachu z 1½ calowych desek nie heblowanych.						
Latus	236	2.	6.			

	Rt	Gro	fen:	Rt	Gro	fen:
Transport	236	2	6			
na szpunt ułożyć a 2½ fen: —	16	4	6.			
1256 stop kwadratowych podłogi na kulbelkach z desek — nie heblowanych $\frac{5}{4}$ calowych ułożyć i tak iak inne przybić po 2½ fen: — —	10	21	8			
Wielką kapę kątową nad kuchnią zrobić, i te na żelaznych prętach umocować — —	1.	—	—			
Wschody na piętro pod dachem o 20 futrowanych stopniach, poręcze wyrzynane i forsztowanie wejścia do piwnicy z drzewa sosnowego zrobić i ułożyć za każdy stopień 1½ tal:	26	16				
Ordynaryjne Wschody —						
Latus	290	20.	8.			

	dt	Gro:	pen:	do	Gro	pen
Transport	290	20	8			
na dach z forsztowaniem	10	—	—			
Podobnież wschody o 7 stopniach na kontrazu przy lewym szczycie — — — —	4.	—	—			
Wschody przy weyściu których oprawa iest murowana i żelaznemi poręczami opatrzona, tylko 2 całowemi balami obłożyć tak wschody iako i potesty do czego potrzeba na obie strony incl. potesty 20 stopniow po 10 Gr: inclusive ułożenie potestow — — —	8	8	—			
Wschody otwarte przy tylnym facyacie o 20 stopniach po dwoch stronach, także potesty i poręcze pięknie wyrobić						
Latus	313.	4.	8.			

	tt	Gro:	fen:	tt	Gro	fen.
Transport	313	4	8			
obić po 20 Gr: od stopnia —	16	16	—			
Wschody o 10 stopniach przy wyjściu na horyzarz wraz z potestem i poręczami zrobić — —	12.					
Wschody do sutrynow pod głowonemi wschodami	10					
Na utrzymanie narzędzi do rychtowania iabło to linow kilobow i: t: d: —	10					
Suma zadasiatkią robotę —	—	—	—	361	20	8.
C: Brukarska robota.						
19½ prętow kwadratowych kamiennego bruku na czterech stronach domu 6 stop szerokiego z rynsztokiem wybrukować						

	Dk	Gr.	fen.	Tal.	Gr	fen.
za kwadratowy prżt po 16 Gr.	8	2.	8			
Suma za Bruharską robotę	—	—	—	8	2.	8.
D. Lepki robota						
za Suterynach siny z 3 przedziałów będących, każdy po 4 stopy szeroki i 22 stopy długi i obwiany po łap wylepić, za każdy przedział 22 Gr. — — —	2.	18.				
do 25 przedziałów nad piętrem dać strychulec i glinę wylepić od przedziału 14 Gr. 8 fen.	15	6.	8.			
do 12 mniejszych ditto dać strychulec i glinę oblepić po 10 Gr. od przedziału — —	5	—	—			
Summa za robotę Lepki	—	—	—	23.	—	3.

	Rt	Gro	fe	Rt	Gro	fe
Transport —	131	8	—			
pieczwań, klejone i z wpuszczeniem listwami po 18 Gr. — — — —	5	6	—			
3 wejściowe drzwi z pojedynczemi filunyami po 2 tal: 12 Gr. — — — —	4	12				
14 poczwornych ramow do okien z dębowego drzewa z promieniami dubeltowo felcowanych z spodniemi listwami, w każdey kwaterze iden promień po 3½ talerow — — —	59	12.				
4 podwojne szczytowe ramy do okien z dębowego drzewa, w każdey kwaterze 2 promienie z listwami po 2 tal — —	8.					
4 pojedyncze ramy do okien w komorach po 18 Gr. — —	3.					
2 pojedyncze ramy do okien						
Latus —	214.	14.	—			

	Tal	Gro	Fe	Dl	So	Den
Transport —	214	14	—			
w dymnikach po 20 Gr: — —	1	10	—			
19 podwoynych ramow do okien w piwnicach z drzewa dębowego robie po 1 tal. — — —	19.					
13 sztuk ramow z nogami pod piece, iedna na drugą po 2 tal: — —	26.					
Suma za stolarską robotę	—	—	—	261.	6.	—
I Slosarska robota.						
Drzwi wielkie przed domem z hakami zawiasami, szubrygłami zamkiem z drukierem okuć — — — —	12.	—	—			
2 podwoyne szalowane drzwi z hakami zawiasami zamkiem z drukierem okuc po 7 tal. — —	14.					
Latus	26	—	—			

	Rto	Sgr	Pf	Rto	Sgr	Pf
Transport	26	—	—			
Drzwi poboczne poiedyncze z hakami zawiasami szubryglem zamkiem z drukiem okuć — — —	6.					
13 poiedynczych drzwi na piętrze z hakami zawiasami z tychhakami francuzkiemi zamkami ryglami i gałkami okuć po 3 tal. — — — —	45.					
9 sztuk drzwi w sieczynach z zawiasami hakami niemiekiemi szpuszczanemi zamkami okuc — po 2 tal. — — — —	18.					
6 sztuk drzwi w izbach sz. ogłowych i komorach z hakami, zawiasami, francuzkiemi zamkami ryglami i —						
Latus —	95					

	Tal	Gro	Fe	Tal	Gro	Fe
Transport	95	—	—			
i gałkami okuć po 1½ tal.	15	—	—			
2 Drzwi przy wschodach do sutenynow z ordynarijnemi zamkami po 2 tal.	4	—	—			
1 Drzwi na poddasze z zawiasami, hakami, i ordynaryjnym zamkiem	1	16				
4 sztuk drzwiczek przed piece z zawiasami hakami, klamkami okuć po 22 Gr.	6	10				
3 Drzwi do wychodkow z hakami zawiasami z zamkiem okuć po 1 tal 16 Gr.	5	—				
17 poczwornych ramow do okien z zawiasami narozniikami z tychkałkami mosiężnemi gałkami i forayberami okuć incl. potrzebne						
Latus	112	2	—			

	Rt	Gro	Pf	Rt	Gro	Pf
Transport	172	2	—			
do tego bankeyzy po 3½ tal — — — —	59	12				
4 Sztuk szczytowych okien bez mosiądzu po 1½ tal — — — —	6	—	—			
4 poiedyncze okna w komorach z zawiasami hakami foreyba„ mi okuc, po 12 G: — —	2	—	—			
2 ditto do dymnikow po 12 Gr: — —	1	—	—			
19 podwoyne okna w piwnicach okuć w 1 tal: — —	19	—	—			
13 Drzwiczek do pieca z zawiasami hakami klamkami zrobić po 1 tal: 12 Gr: — —	19	12				
13 Ruer do pieca po 1 tal 4 Gr:	15	4				
19 Krat do okien w piwnicach po 2 tal	38	—	—			
Drzwi żelazne przed depozytowym						
Latus	287	6	—			

	Ta:	Gr:	fen	Ta	Gro	fen
Transport — —	287.	6	—			
składem 6 stop wysokie 3½ stop szerokie z żelaznemi blachy z ramą, średniemi i krzyżowemi sztabami, mocnemi zawiasami i hakami mocnym ryglem i z francuzkiem zamkiem z robić, wynosi 21 stop kwadratowych, kwadratowa stopa waży około 4 funtow, od funta po 6½ Groszy — — — —	39	19.	6.			
za slosarską robotą Summa	—	—	—	324	1.	6.
G Szklarska robota.						
14 Sztuk ramow do skien dobrym szkłem zielonym na kit oszklić po 3 tal: — — —	31	—	—			
4 Podwoyne w szczycie						
Latus —	51.	—	—			

	Rt.	Gr.	fen	Rt.	Gro	fen
Transport	51.	—	—			
ramy do okien podobnież oszklić, po 1½ tal. —	6.	—	—			
4 poedynocze okna w szczycie komorach podobnież po 12 Gr. — — — —	2.					
2 podwoynych okien nad dole podobnież oszklić po 20 Gr. — — —	15	20	—			
2 Okien nad drzwiami w sieni po 18 Gr. — —	1	12.				
Gorne filunge we drzwiach do sali oszklić — — —	1.	16.				
2 poedynocze okna do dymnikow w olow oszklić po Gr. 18 — —	1	12	—			
Summa Szklanshey roboty	—	—	—	79.	12.	
Rt. Kowalska robota.						
2 Zelazne pręty do kapy nad kuchnią po 1½ tal. —	3.	—	—			
Latus	3.					

	Rt.	Gr.	fen	Rt.	Gr.	fen
Transport	3.	—	—			
24 gzemsowych ankirow po 1½ tal.	36	—	—			
4 szczytowe ankry po 1. tal.	4					
Za klamry, haki do wsechodow i inne zelazo	5.	—	—			
Summa Skwalskiey roboty	—	—	—	48.	—	—
I Garncarska robota						
4 Sztuki zottawych piecow na piętrze postawic, i w tych ciągi podług sposobu ochwaniaiącego drzewa wymurowac exclusive glina i dachowka po 15 tal.	105.	—	—			
6 Sztuk czarnych piecow z białemi listwami tak iak poprzednie postawic w sutorynach i w Izbach pod dachem po 10 tal.	60.					
Summa Garncarskiey roboty	—	—	—	165	—	—

	Rtl.	Gro	fen	Rtl.	Gro	fen
K. Malarska robota.						
Podwoyne wielkie drzwi w sieni po obydwoch stronach zagruntować i popielatą farbą oleyną dwa razy pomalować — — —	1.	12.	—			
Poiedyncze drzwi tamże podobnież pomalować —	1.	—	—			
2 drzwi szalowanych zagruntować i podobnież dwa razy oleyną farbą pomalować po 1 tal: — —	2.	—	—			
15 sztuk drzwi podobnież pomalować po 1 tal: —	15.	—	—			
9 Drzwi na dole podobnież po 20 Gr: — —	7.	12.	—			
6 Drzwi w izbach pod dachem i w komorach po 20 Gr: — — —	5.					
2 Drzwi przy wschodach						
Latus	32.					

	Dr	Gro	f.	Dr	Gro	f.
Transport	32	—	—			
do sutenynow po 20 Gr: — —	1	16	—			
1 Drzwi przy forsztowaniu na poddasze, podobnież —	—	14	—			
4 sztuki drzwiczek przed piecami z iedney strony popielato pomalowac po 6 Gr: — — — —	1.	18	—			
3 wychodnowych drzwi pomalowac po 16 Gr: — —	2	—	—			
14 sztuki ramow do okien i listwy, popielatą farbą dwa razy pomalowac po 18 Gr: — —	12.	18	—			
4 podwoyne ramy do okien w szczycie z listwami pomalowac po Gr: 10 — — —	1.	16.				
4 ramy tamże w biornach pomalowac po 6 Gr:	1.	—	—			
Latus	53	10.				

	Tal	Gro	fe	Tal	Gro	fe
Transport	53	10	—			
2 poiedyncze okna w dyspo-niach inclu: fenkledanek pomalować po 1 tal: — —	2	—	—			
10 podwoynych ramow do okien na dole po 10 Gr: —	7	22	—			
13 ramow z rogami pod piec pomalować po 12 Gr: — — — —	6	12	—			
Oprawę wschodow, i po ręce poprzelatą oleyną farbą pomalować — — —	8	—	—			
Summa malarskiey roboty —	—	—	—	77	20	—
L: Robota Pilarska *						
2½ klocow na 3 calowe bale poznać na każdy klocc						

* Uważać potrzeba, że w miejscu gdzie Dom ma będz stawiany, znaydnie się tartak.

	Złt	Gro:	fen	Złt	Gro	fen
5 szwitow wynosi $11\frac{1}{2}$ — szwitow po 2 Gr: — — —	—	22.	6.			
$4\frac{1}{3}$ klocow na 2 calowe bale powznąć, na każdy kloc po 9 szwitow, wynosi $30\frac{1}{3}$ szwity, po 2 Gr: — —	2.	12.	8.			
$30\frac{1}{4}$ kloce na $1\frac{1}{2}$ calowe deski powznąć, na każdy kloc po 9 szwitow wynosi $45\frac{1}{4}$ szwitow po 2 gro: — —	37.	16.	6.			
$10\frac{2}{3}$ klocow na $\frac{5}{4}$ calowe deski powznąć na każdy kloc 10 szwitow, czyni $106\frac{2}{3}$ szwitow, po 2 gr: — —	8.	21.	4.			
19 klocow na 1 calowe deski powznąć na każdy kloc 11 szwitow czyni 209 szwitow po 2 Gr: — — —	17.	10	—			
Latus — —	64	11	—			

	Rt	Gro	fen	Rt	Gro	fen
Transport	67	11	—			
12 Klocow na tatij porznąć po 1 tal. 12 Gr. — —	18	—	—			
98½ Klocow od każdego opłaty na tartaku po 2 Gro. — — —	8	5	—			
Summa za porznięcie drzewa Młynarzowi	—	—	—	93	16	—
M. Materyały *.						
48 Prętow kamieni polowych wzbierać i ¾ mili przywieść po 5 tal. 8 gr. — —	256	—	—			
191000 sztuk cegły po 6 tal. — —	1146	—	—			
32500 Sztuk dachowki po 7½ tal. — — —	243	18.	—			
132 sztuk Gąsiorow po 1½ Gr. —	8.	6.				
249 Beczek wapna zakupić po 2½ tal. — —	622	12	—			
Latus	2276.	12.	—			

*) proszę poprzedni obrachunek mularskich materyałow zobaczyć albo przeczytać.

	Rtl	Gro	Pf	Rtl	Gro	Pf
Transport	2270	12	—			
9 Beczek gipsu incl: transport po 10 tal: — — —	90	—	—			
9 Buntow drutu po 1. tal: 4 Gr: —	10	12	—			
12 kop Trzciny kopa po 900 sztuk trzciny a 1. tal. 12 Gr. — —	18	—	—			
34000 sztuk gwozdzi suffitowych po 20 Gr: tysiąc. — —	28	8	—			
76 sztuk 1. groszowych gwozdzi po 1 Gr: — — —	3	11				
76 — 9 fenigowych gwozdzi po 9 fen: — —	2	9				
60 kop latowych gwozdzi po 6 Gr: — — — —	15	—	—			
149 kop gwozdzi do podłogi po 8 Gr: — — — —	49	16	—			
70 kop bretnali po 5 Gr: —	14	14	—			
66 gwozdzi do Gąsiorow po 6 fen: — — —	1	9	—			
za rozniego gatunku gwozdzie w przypadku potrzebne — —	5	—	—			
Latus	2514	12				

	tal	gr	fr	tal	gr	fr
Transport	2514	12	—			
1½ Kopy słomy do gliny po 3 tal: — — —	4.	12				
Uwaga. Za potrzebne kloce i drzewo budukowe pomawiał przyjęliśmy, że to drzewo z królewskich borów będzie wydane bez płatnie, z czego nie ozna czamy wydatku.						
Summa za Materyały —	—	—	—	2519		
N: Wywozka.						
191000 cegły mile drogi przewiść, po 2 tal: — —	382	—	—			
32500 dachówki w słomie ułożony podobnież przewiść po 1 tal: 8 gr: —	43.	8.	—			
240 Beczek wapna dwie mile przewiść po 8 gr: —	83	—				
747 fur piasku po 2 gr: —	62.	6.				
169 fur gliny po 4 gr: —	28	4.				
Latus	598	18				

	Zł	Gro	P	Zł	Gro	Pen
Transport	598	18	—			
Potrzebne drzewo to iest.						
98 Klocow do Tartaku a bale i deski z tamtąd na mieysce budowy przywieść;						
dalej						
58½ Sztuk ordynaryiego budulcu i						
24 Sztuk średniego budulcu jako też,						
8 sztuk nadpsutego, z bo„ru na mieysce budowy Ximowi Kłosciamie bez płatnie zwozić zwykli.						
Summa zapłaty za zwozku	—	—	—	598	18.	—
O. Ad: Extraordinarium:						
Na przypadkowe drobne wydatki, ktorych teraz „znaczyć nie można — —	—	—	—	25	—	—
Uwaga ponieważ ta budowa idzie w Entreprizę, dla tego za dozor budowy nic się nie naznacza.						

	℔	Sro	fe	℔	Sro	fe
Rekapitulacya						
A. Mularska robota —	820.	22.	6.			
B. Cieślska robota — —	361	20	8.			
C Brukarska robota — —	8	2	8.			
D Lepki robota — —	23	—	8.			
E. Stolarska robota — —	261	6	—			
F. Slosarska robota — —	327.	1.	6.			
G. Szklarska robota — —	79	12.	—			
H. Kowalska robota — —	48	—	—			
J Garncarska robota — —	165	—	—			
K. Malarska robota — —	77.	20	—			
L zapłata na Tartaku —	93	16	—			
M. Materyały — —	2,519		—			
N. Zwozka — — —	598	18.	—			
O Ad: extraordinarium.	25	—	—			
Summa wszelkich Kosztow —	—	—	—	5397.		

H.
Nazwisko mieysca
D 8 Listopada 1800

N. N.
nazwisko Budowniczego

Że ta budowa rzeczywiście iest potrzebną i stosownie do Gospodarstwa, i Osob uprojektowana, i Anszlagiem podana niniejszym zaświadczam

N. N.
Nazwisko Departamentowego Radcy Kamery

Z powyżey Anszlagiem podane drzewo opisaney długości i grubości z boru N. N. wydane bydź może niniejszym zaświadczeniem

Leśniczostwo N. D. Pk.
N. N.
Nazwisko Leśniczego

Uwaga. Ponieważ przestrzeń Rysunku nie pozwala opisania przeznaczenia Izbow, na ktorego mieysce położyłem litery ktorych obiaśnienie przytaczam.

Na Piętrze.

a) Sala iadalna
b) Izba dla gości
c) Izba sądowa
d) Gabinet.
e) skład depozytowy
f) Izba dla służących.

g. Izba kommissyjna
h tamże
i. sień
k. Izba mieszkalna
l. Izba sypialna
m. Izba dziecinna
n. wychodek
o ditto
p korytarz

w Sutrynach.

q do mleczna Ekonoma
r. Izba do mleczna
s kuchnia
t spiżarnia
u piwnica
v ditto
w Izba Ekonoma
x sień
y izba dla szafarki
z Izba dla służących
tz korytarz

Pod Dachem

A Izba dla Jośki

B. Izba dla Aktuariusza albo dla Nauczyciela.

C. D. E. F. } Komory

Schema

Kontraktu na Dom przez Entrepeizę podług po„ wyższego Anszlagu maiący bydź postawiony

---

Po wydanym naystaskawszym Dyrektoryal„ nym (naystaskawszym Kamery) D: tego roku, gdy budowa Domu, w nowo erygowanym Ancie N: N:, potwierdzoną została, niżey wyrażony Kontrakt na mo„ cy approbacyiney Reskryptu D. K. wydanego, dobrowolnie i nayżwiczley za„ wartym został.

§ I

Przedsiębierze Imć Jeneralny Dzierzawca N: N: uskutecznienie budowy Domu w Ancie N: N: podług przyłączonego approbowanego Rysunku i zrewidowanego Anszlagu pod Tytułem.

Anszlag.

kosztow i potrzebnych materyałow na Dom w nowo założonym Kroleswskim Ancie N.N. ktory podług przytączonego Prysuntku 90 stop długi 44 stop szeroki, ma się z cegły o iednem piętrze wysoko, i z suterynami ma bydź postawiony do dato.

w N.N. d. 8 Listopada 1800.

a to za summę Anszlagiem oznaczoną 5307 Talerow, pisz: pięć tysięcy trzy sta dziewięćdziesiąt siedm Talerow Pruskiego kurantu, mocno i trwale podług opisu Anszlagowanego Anszlagu postawić

§ 2.

Jm.P. Entrepreneur iest obowiązanym dobry materyał, a osobliwie dobrze wypaloną cegłę i dachowkie dostawić.

§ 3.

Drzewo do wspomnionego domu otrzyma Jm.P. Entrepreneur podług Anszlagiem oznaczonych miar długości i grubości, tudzież iego ilości, bez płatnie z krol: borow N.N. jako też i zwozkę tegoż drzewa na tartak a

z tamtąd na mieysce budowy, także bez„
płatnie poddani Ambowi usłu„
gnią.

§ 4.

Summa całkowita za trwałe i doskonałe posta„
wienie domu wyznaczona JmPanu Entrepreneroui
za każdą Asygnacyą Budowniczego Departa„
mentowego z kassy NN w trzech terminach
będzie wypłaconą a to

1) zaraz po nastąpionym potwier„
dzeniu tego kontraktu przez
Królewską Mcmcę, na zakupienie
Materyałów potrzebnych,

2000 Talerow.

2) Gdy budowa wyrychtowaną
~~na~~ zostanie, także — 1800 Talerow.

3) resztę gdy Dom zupeł„
nie ukończonym, robota podług
Anszlagu dostawiona od Budo„
wniczego wyznaczonego odebraną
tudzież podług opisu usłuchczno„
na znaydować się będzie

1597 Talerow.

§

Na koniec zrzekaią się zobopolnie kontra-
henci, wszystkich ninieyszemu kontrakto-
wi przeciwnych wybiegow i prawney
pomocy, takowy kontrakt w na-
dziei approbacyi i confirmacyi kro-
lewskiey kamery N: N: zawarty
in duplo napisany, przez kontrakłu-
iące Strony własnoręcznie iest podpi-
sany, i jako nayzwięzley sporządzony.
Działo się w N. N. D. Pr.

N: N:

nazwisko Budowniczego

N. N.

nazwisko Entrepremora.

Anszlag

kosztow i potrzebnych materyałow na Dom Amtowy w nowo założonym Krolewskim Amcie N N ktory podług przyłączonego Rysunku 90 stop długi 44 stop szeroki, musi z cegły o ednym piętrze wysoko i z sutrynami, postawiony bydz ma.

Po Rewizyi i approbacyi	℔	Gr:	fen.
Obrachunek Drzewa a Kloc do rznięcia.			
NB na karcie 185 znayduiący się Anszlag specyalny, obraz dokładny rozbior, ktory tu liniami tylko iest oznaczony			
—			
—			
—			
—			
—			
Summa 98½ sztuk sosnowych klocow. &c:			

Rewizyjny Protokuł

Dnia dzisieyszego następującego odebrania tu na boku będącego aniżlagiem podawnego Domu, oraz z tąd wypadłych spostrzeżeń i przedstawienia.

to iest.	Rt	Gr.	fen
rzetelnie wypotrzebowane, iednakże Jmć Entrepreneraui, za rzyczyniu od Kłocka potrzebnych na taly, pozostałe sztuk 86 po Gr. 6 odciąwszy to wyniesie — 9.1 Tal. 15 Gr.			

6.) Ordynaryjnie gruby Budulec po 44 stop długi			
Summ: 58½ sztuk ordynaryjnego budulca sosnowego			
C.) Średni sosnowy budulec 36 stop długi do 40 stop.			
Summa 24 sztuk średniego budulca			
8 sztuk nadpsutego drzewa	—	—	—
Summa wartości podług taxy Leśnej.	—	—	—
A. Zapłata mularskiey roboty.			
Summa mularskiey roboty	820.	22.	6.

Na belki 1 sztuka wiązey była użyta.			
} wzelelnie wypotrzebowane.			
Podobnież — — —	—	—	—
Mularska robota cała dobrze i czystym wapnem zrobiona, lecz na miyscu gdzie belki leżą odciąga się 1½ pręta murw — — 2 talary.	—	—	—
tamże za 2 mniey wpiawione okna na dole — 16 Gr:			
i za gaszenie 1. beczki mniey wapna — — 2 Gr:			
Summa	818	4	6.

	Rb	Gro	Pf
B. Cieśli zapłata incl. obrobienie drzewa.			
—			
—			
—			
Summa za Cieślską robotę —	361.	20	8.
C. Brukarska robota.			
—			
—			
Summa za brukarską robotę.	8.	2.	8.
D. Lepki robota.			
—			
—			
Summa za robotę lepki	23	—	8.
E. Stolarska Robota incl. drzewo			
—			
—			
—			
—			
—			
—			
—			
Summa za stolarską robotę —	261	6.	—

	zł	gr	fr
Cała ciesielska robota podług przepisu iest zrobiona, oprocz że Suma teyże za 2 przydane belki 2 zł 9 gr: 1. 6. fr podwyższoną została			
Summa	363	22	2
podług arsztatyw zrobiona			
Summa	8	2	8
podobniez			
Summa	23.	—	8
Chuptnie dobrze zrobiona tez odciąga się za dwa okna na dole ktore nie potrzebne 2 tal a na to miysa przybyła nasza z nogarni pod iedem piec, za 2 tal, tak dalece ze wnutrzu żadna nie zaszła odmiana			
Summa	261.	6	—

I. Slosarska robota.			
Summa za slosarską robotę —	327.	1.	6.
J. Szklarska robota.			
Summa za szklarską robotę — —	79	12	—
K. Kowalska robota			
Summa za Kowalską robotę	48.	—	—
J. Garncarska robota			
Summa za Garncarską robotę —	165.	—	—

Odtąąca się za dwa okna: na dole 2 tal: za kwaty 4 tal: 6 talerow			
Na to miejsce za okucie i nowe drzwiczki do pieca 1 tal: Rh Gr: i za owe zelazneą — 1 — 4 Gro 2 tal: 16 —			
wynosi zatem mocy — 3 tal 8 Gr:			
Summa —	393.	17.	6.
rzeletnie zrobione oprocz dwoch okien na dole za ktore odciąga się 1 tal 16 Gr:			
Summa	97.	20	—
wcale dobrze i rzeletnie zrobiona — —			
Summa	48.	—	—
ieden żołtawy piec byt polrzebny więcey i ten postawiony za tee przybyła — — 15 tal:			
Summa	180	—	—

	złt	Sro	fe
K: Malarska robota			
Summa za malarską robotę —	77	20	—
L: Zapłata za porznięcie drzewa			
Summa za porznięcie drzewa —	93	16	—
M. Materyały.			
Summa za Materyał —	2.519	—	—

		Rt	Sr	P
Za dwa okna na dole odchodzi 20 Gr na to miejsce należy się za				
iedną ramę do pieca	12 Gr:			
wypadnie zatem mniej —	8 Gr:			
	Summa	44	12	—
iest rzetelnie				
	Summa	93	16	—
od tych odchodzi				
za 150 reyfy mniej wy-				
potrzebowanej o Tal 6 — —	9 tal:			
Za iedną beczkę wapna —	2 12 Gr			
Entreprenerowi odciąga				
się za 86 szyndlów po				
Gr 6 — — —	21 tal: 15 Gr:			
zatem ogołem wynosi				
mniej — —	33 tal: 3 Gr:			
	Summa —	2485	21	—

		zło	sro	p
N. Zwozka				
Summa za zwozke	— —	398	18	—
O. Ad. Extraordynarium				
Summa		25	—	—

Za przywiezienie 1 beczki wapna mniey, odchodzi — 8 Gr.			
Za 1500 cegły takie — 4 tal. 4			
Za 3 fury piasku po 2 Gr. — — — 6 Gro:			
wynosi mniey — 4 tal: 14 Gro			
Summa — —	594	4.	
tu nic się nie wy szczególnia.			
Summa —	25		

Że powyższe areszdaqiem oznaczone drzewo w opisaney długości i grubości z Boru N wydane byćz może, zaświadczam

Leśniczostwo N.

D. Listopada

1800

N N

Nazwisko Leśniczego.

od principalney sumy mniey wynoszące Talerów 16 Gr. 17 fi 6 potrącić

Nazwisko miejsca.

D. Grudnia

1800

N N

Nazwisko Budowniczego.

Chętnie, podług mego pierwotnego przedsięwzięcia, podałbym moim P.P. Prenumeratorom ceny materyałów, i zapłaty rzemieślnikom zwyczajnych w każdey Prowincyi, lecz gdy częścią szczupłość dzieła, częścią wielkie różnice cen prowincyonalnych, w tym zawarcie, tego uskutecznić nie dozwalają. Aby iednakże chociaż w części, i dla przypadkowego przystosowania cokolwiek uczynić, podaię następuiące uwiadomienie, o cenach robót teraz w Berlinie zwyczaynych, proszęc aby to opisanie nie było za Normę uważane, i służyło tylko za fundament do przystosowania ceny robot innych Prowincyi. Na koniec, iest to nie odzowną potrzebą dokładnie dowiedzieć się o cenach każdego miejsca, czego słusznie od każdego Budowniczego mieyscowego, domagać się można.

Opisanie

Ceny podług ktorey teraz w Berlinie robota Przemysłnikow iest wypłacona.

	Tt	Gro	f.
1. Mularska robota			
A Robota na dzien			
dostaie			
1/ na wielkim dniu, od 5 godziny z rana do 9 w wieczor			
Polier incl: zapłaty dla Maystra na dzien — — —		14.	—
Czeladnik — — —		11.	—
Robotnik — — —		7	6
2/ na srednim dniu od 6 z rana do 6 godziny w wieczor			
Polier incl: zapłaty Maystra —		13	—
Czeladnik — — —	—	10	—
Robotnik — — —		7.	—

	Rt	gro	fen
3) na Kwotheim dniu od 4 z rana do 5 godziny w wieczor			
Polier incl. zaplaty Maystra —		12.	
Czeladnik — —		9	
Robotnik — — —		6	6
B. Podług wody			
1) za gaszenie 1 wiepla wapna		1	6
2) za rozebranie starego domu tak się płaci do tąd w Berlinie:			
a) Od rozebrania domu w którym obie facyaty i sciany są murowane piwnice sklepione, dachowkę i gąsiory zdjąć i te porządnie na dole ułożyć, laty oderwać i gwozdzie poprostować. Mur rozebrać, cegłę oczyścić i ti do budowy ułożyć, fundament zupełnie wydobyć i z placu gruz odrzucić, o 2 piętrach, około 24 stopy wysokości w 30 do 36 stop szerokości za każda stopę frontu —	3.	12.	—
b) Od domu którego tylko przedni			

	zł	Gr	p
i tylny front iest murowany massiw, lecz sciany w pruskie mur, piwnice połowę mury sklepione, tak jak powyżey za stopę frontu — — — —	2.	20.	
c) Od rozebrania domu którego tylko przodkowy front iest murowany, a reszta w pruskie mur, i tylko 1/3 maiącego sklepienie za stopę frontową — — — —	2.	8.	—
d) Od domu którego wszystkie sciany są drewniane o 1/4 część sklepienia w piwnicach za stopę frontu —	1.	16.	—
3) Mury.			
Pręt fundamentu wymurować incl. fundament i piwnica wykopac — — — —	1.	16.	
Za Pręt muru nad ziemią incl. rusztowanie, wysokości na dwa piętra —	1.	20.	
na 3 piętra — — —	2.	—	
na 4 piętra — — —	2.	8.	—
Za podłizną stopę rzemsu — —	—	2	—
Za wyprowadzenie komina przez iedne	—	—	—

	Złr	Gro	Fen
piętro z 4 stron wolnego. — —	6		
Za wyprowadzenie Komina przez iedne piętro z 2 stron wolnego — —	3	12.	—
Za komin prowadzony przez 2 piętra na 4 strony wolny — — —	8.	—	—
Na 2 strony — — —	4	12.	
Za komin prowadzony przez 3 piętra na 4 strony wolny — —	10.	—	—
Na 2 strony — — —	6.	—	—
Kuchenny komin z kapą i ogniskiem z sutryną o 4 piętrach domu aż nad dach, wyprowadzić — — —	16.	—	—
Za takież z 1go piętra — —	14.	—	—
— — 2go — — —	12	—	—
3go — — —	10.	—	—
4go — — —	8	—	—
Za kwadratowy pręt krzyżowego skle„ pienia in plano pomierzonego, incl. Bukszteie. — —	5.		
Za kwadratowy pręt bezkrzowego skle„ pienia in plano pomierzonego incl. Bukszteie. — — —	4.		
Za komin nad dachem z Tymkiem ~~Dym~~		16.	
Dymnik na dachu wymurować incl. tacki i pokrycie — — — — —	1.	12.	

	Rb	Gro	Pf.
od 1000 dachowek incl: łacenie wniesienie, i ułożenie na dachu —	1.	12.	
Za osadzenie 1 gąsiora — —			4.
Za wymurowanie kwadratowego pręta ściany w pruski łuw —	1.		
Za podwiżkę stopę wynsztoku —	—	4.	—
Za kotłanę, do rędlow i kotła incl: fundament — — —	4.	—	—
Za wymurowanie kominka incl: gzems, komina nad dach wyprowadzenie i złączenie z głowniym kominem — — — —	8	—	—
Za kuznią z wyprowadzeniem komina — — — —	10.	—	—
Za szyję w piwnicy incl: inną wypaść mogącą do tego robotę, exclusive fundament — — — — —	5	—	
Za fundament pod kaflowy piec —	—	6.	
Za kwadratowy pręt muru przed kuchnią, i ognisharni kominkow z cegły na kant ułożony — —	-	20.	—
Za kwadratowy pręt takiegoż muru z cegły na płaski ułożony. — —	-	12.	—

	zł	gr	fe
Za wymurowanie Niszy z architrawą —	2.	—	—
Za wprawienie bidyuna z pawłką — — — —		8.	
Za wprawienie deski nad drzwiami i okienka — — — —	—	8	—
Za wpuszczenie i zamurowanie ryglow do potestu przy arschodach — —	—	6.	—
Za pokrycie kurkiela — —	2.		—
Za pokrycie szczytu — — —	2	—	—
Za pokrycie nadrożney krokwi z ciesaniem dachowki — —	—	12.	—
4) Wyprawa i tynkowanie.			
Za pręt kwadratowy tynku piwnic i szczytu — — —	—	10	—
Za kwadratowy pręt wyprawy frontu wyrabianey na dole, en bossage a pilastrami ozdobioney na drugim i trzecim piętrze, i farbowanie	1	18.	
Za pręt kwadratowy frontu, tak iak pierwsze piętro, wyżey wyrażone	1.	6.	—
Za kwadratowy pręt frontu incl: Rustiqua pierwszego piętra, z farbowaniem —	1.	2.	—
Pręt kwatratowy frontu kwadrami przyozdobie i pomalowa — —	1.	6.	

	Zł	Gro	P
Kwadratowy pręt frontu Rustique incl. tafle, i malowanie — —	1.	6.	—
Pręt kwadratowy frontu ordynaryjnego z malowaniem — — —	1.	—	—
Kwadratowy pręt tylnego frontu wyprawić i wybielić — — —		16.	
Sklepienie bramy z architrawą incl. zatamki wymurować i wyprawić — — — —	1.	16.	—
Za zrobienie architrawy nad drzwiami	1.	—	—
Za obiegty frontów nad drzwiami z Architrawą — — — —	3.	12.	—
Za oprawę okna na pierwszym piętrze z prostym frontonem Architrawą i podstawą — — — —	2.	—	—
Za oprawę okna na pierwszym piętrze z podstawą — — — — —	1.	—	—
Za oprawę okna na pierwszym piętrze z zatamkami — — —	1.		
Za oprawę okna na pierwszym piętrze z farotami — — — —	1.	—	—

	Rb	Gr	Fr
Za oprawę okna na pierwszym piętrze Architrawą obwiedzionego — — —	—	16.	—
Za oprawę okna na pierwszym piętrze z prostym daszkiem, wypukłemi Lefées wklęsłemi członkami i z architrawą.	2.	—	—
Za oprawę okna na drugiem piętrze z okrągłem daszkiem i z architrawą w około — — — — —	2.	16.	—
Za oprawę okna na 2.giem piętrze z łukiem, impostami, i architrawą	1.	18	—
Za oprawę okna od frontispica incl: draperyą — — — —	2.	16	—
Za oprawę okna z architrawą — —	1.		
Za oprawę okna z prostym daszkiem incl: Lefées i Architrawa — —	2.	—	
Za oprawę okna z prostym daszkiem i frontonami — — —	2.	6.	—
Za oprawę okna z zagiętym daszkiem i członkami stosownemi — — —	4.	—	—

	złt	gro	fen
Za oprawę okna architrawowaną i fasowaną — — —		14.	—
Za oprawę okna fasowaną z wkłęstością, na modyłony — —		20.	—
Za oprawę okna z stoiącemi nad nim fasłami — —		20	—
Na trzecim Piętrze.			
Za okna oprawę z prostym daszkiem incl: Architrawę — — —	1.	18.	—
Za oprawę okna incl: podstawę	1.	—	—
Za oprawę okna z Architrawą. incl: podstawy, i inne członki.	1.	8.	
Za oprawę okna z załamkami — —		20.	—
Na czwartym piętrze.			
Za oprawę okna z Fryzem i Architrawą	1.	12.	—
Za okno z prostym daszkiem — —	1.	8.	—
Za okno z prostym daszkiem, architrawą i podstawą — — —	2.	16.	—
Za podłużną stopę gzemsu na pierwszym piętrze, incl: załamki — — —		2.	—

	Zł	Gro	Fen
Za ieden Triglif albo Consol pod gzemsem, pierwszego piętra z kroplami — — — — —	—	6.	—
Za Tafle z zatarciami na rogach	—	4	—
Za wklęsłą tafle pod gzemsem — —	—	1	—
Za podłużną stopę Jonickiey architrawy	—	4.	—
Za Owalną tafle — — —	—	4	—
Za osadzenie okna do piwnicy incl. futro — — —	—	2.	—
Za kwadratowy pręt sufitu, z trzcinowaniem, wyrzuceniem i bieleniem — — —	—	20.	
Za tynku i wyprawy ściany pręt kwadratowy — — —		18.	
Za pręt kwadratowy ściany drewnianey trzciną obity i wyprawiony —		20	—
Za podłużną stopę gzemsu w Izbie incl. vouture — — —		16.	—
Kamieniarska robota.			
Za podłużną stopę platy i karnisu z kamienia z osadzeniem zalaniem wmurowaniem i windowaniem	—	3	—

Za podtwnia stopę Attyki z zarawnowaniem i ustawieniem — —	—	12.	—
Za podtwnia stopę Plinty kamieniem obłożyć i zalać — —	—	1.	—
Za osadzenie kapitelu rzymskiego porządku z windowaniem —	1.	—	—
Za wciągnienie i osadzenie gzemsu nad kolumną — —	—	12.	—
Za osadzenie Wazonu nad Attyką — — —	1.	12.	—
Za ułożenie wschodów, od kubicznej stopy — — —	—	1.	—
6) Za wykopanie potrzebnej ilości piasku do Wenepla wapna — —		2.	6.
7) Za rusztowanie, taczki, szerzynie do wapna, kubły do wody, i inne mularskie Utensilia, od podtwnej stopy w około domu — —	1.	12.	—
8. Wyrabiana z kamieni robota za znajduje się pacz 47. opisana.			

	do	Gro	fen
3 Brukarska robota.			
Za kwadratowy pręt Bruku, całe uprzątnienie miejsca — —		14	—
Za uprzątnienie gruzu, od kwadratowego pręta — — — —		4.	
Za założenie mostku na wyrzutku —	—	16	—
Za naprawę bruku, każdego dołu, pod rusztowanie wykopanego —	—	2	—
4. Ciesielska robota.			
Za wiązanie do 1 pary krokiew domu o jednym piętrze 32 do 36 stop szerokiego z prostym stolcem 2 3/4 talary —	33	—	—
od 36 do 40 stop szerokiego —	3	12	—
o dwóch piętrach 36 do 40 stop szerokiego z prostym stolcem — —	4.	18.	—
o trzech piętrach 36 do 40 stop szerokiego z prostym stolcem — —	6.	18.	—
o czterech piętrach 36 do 40 szerokiego	8		
Za wiązanie do 1 pary krokiew Manzarda dachu na domu o jednem piętrze — — — —	3	18.	—
Uwaga, podobnież płaci się i za drewnianych dachach.			
Za podłużną stopę podwaliny obrobić i złożyć —	2.	—	

	Zł	Gro	fen
Za podłużną stopę ściany drewnianey dwa razy zaryglowaney — —	—	4.	—
Za podłużną stopę podciągu pod belki ze słupem krzyżowym wiązaniem i szpanryglami — — —	—	6	—
Za podłużną stopę wiązaney ściany drewnianey 6 do — — —	—	4.	—
Za wiązanie szczytowe — — —	1.		
Za podłużną stopę kamowaneyo pod ciągu — — —	—	8.	—
Jeżeli bardzo wysoko ma bydź zaprowadzony, 9. 10. 11. do — — —		12.	—
Do każdego wiązania pary krokwiów i tamułym dachu dokłada się do każdey pary krokwiów 2 talery.			
Ti Domach, z poiedynczym wiszącym wiązaniem do powyższey ceny dokłada się 3 talery na każdą parę krokwiów.			
Ti Domach z dubeltowym wiszącym wiązaniem, dopłaca się po 4 talery, i więcey, ponieważ wisząca słupy podwoyne i kamowane bydź powinny dla zniesienia wielkiego ciężaru.			

	zł	Gro	fen
Za futrynę do drzwi heblowaną z felcem — — —	1.	12.	
Za futrynę do stajni — — —	1.	12.	—
Za futrynę do alkowy — — —	1.	8.	—
Za futrynę do Izby — — —		18.	
Za dubeltową futrynę z krzyżulcem	1.	6.	—
Za futro do okna w piwnicy — —		8.	—
Za deskę w oknie — — —	—	6	—
Za otwor na dachu incl. krokwie —	1.	20	—
Za dymnik z frontonem incl. krokwie	2.	12.	
Za dwiry okrągławy dymnik — —	6.	—	—
Za ramę do kapy w kuchni heblowaną z felcem — — — —	1.	8.	—
Za każdy stopień kręconych wschodow incl. poręcze i kraty — —	1.	4.	—
Za każdy stopień wyrabianych wschodow — — — — —	2.	12.	—
Za każdy stopień zaokrąglonych wschodow — — — —	2.	12	—
Za każdy stopień prostych wschodow do do piwnicy i pod dach. — — —		8.	

	Rt	Gr	F
Za każdy stopień kręconych wschodów do piwnicy i pod dach — — —	—	16	—
Za każdy stopień wschodów na podwórze	—	8	—
Za stopień z całkowitego drzewa —	—	8	—
Za stopę podłużną rynny — —	—	1.	—
Za podłużną stopę mostku na rynsztoku, ialt: obrobienie i powzięcie drzewa —	—	2.	6.
Za wprawienie progu — — —		4.	—
Od kopy szpuntowych desek, za heblowanie, szpuntowanie, i ułożenie — —	11.	—	—
Od kopy stolarskich desek, za sztorcowanie heblowanie, szpuntowanie, i na 2 jiem lub 3m piętrze ułożone —	10.		
Od kopy podobnych desek na szpunt, bez heblowania ułożonych, pod dachem	8.	—	—
Za kopę desek na sufit przybitych	6.	4.	—
Za każdą deskę pod dach z tupanego kamienia — — — —		4.	
Za podłużną stopę ściany drewnianey związaney i ustawionej inel: obrobienie i powzięcie drzewa. — —		4.	

	zł	gr	p
Za ułożenie podłogi z bałów 3 całowych w bramie, incl: obrabienie i porznięcie drzewa — — — —	4	—	
Za legary do podłogi, na dole, incl: obrobienie i rznięcie drzewa, od każdego wiązania — — —	—	6.	—
Za stanowisko dla iednego konia, do tego żłob, drabina, podłoga felcowana z bałów, i przegroda — — —	2.	12.	—
Za obrobienie sztuki extra grubey drzewa — — — —	—	9	—
Za sztukę ordynaryinego budulcu —	—	6.	—
Za sztukę średniego budulcu — —	—	5	—
Za obrobienie sztuki dębiny — —	—	10	—
Za liny i kłoby, za nacięcie kołi przy rychtowaniu, zwiezienie potrzebnych narzędzi, od każdey pary kroliwu —	—	16	—
Za rozebranie starego budynku i ułożenie drzewa, za podłużną stopę —	—	6	—

5 Pilarska robota

znayduie się na karcie 14.

	Rtl	Gro	Fen
6 Robota Lepki.			
Od tłucia strychulcu, i oblepienia			
onegoż gliną na 1szym piętrze — —	—	—	8.
— — 2 gim — —	—	—	10
3 cim — —	—	1	—
4 tym — —	—	1.	2.
Za Łokieć ściany obwianey — —	—	1.	6.
7 Stolarska robota.			
Za dubeltową bramę sosnową z			
fortką i okiennikiem, należy się			
za robotę — — — 10 tal: Gr:			
Do tey potrzeba:			
4 Sztuki szpuntowych desek			
po 1 tal: — — — 4 Tal: Gr:			
6 Sztuki stolarskich desek			
po 18 Gr: — — — 4 Tal 12 Gr:			
8 Stóp Dębowey 1½ calowey			
deski po Gr 2 — — — — Tal: 16 Gr:			
10 Kopp Tatowych gwoździ po 4 Gr: 1. Tal: 16 Gr:			
	20.	20	—
Do roboty tylney bramy sosnowey, z dębo-			
wym okiennikiem. — — 4 Tal — Gr:			
Do tey potrzeba			
8 sztuk stolarskich desek			
po 18 Gr: — — — 6 tal: — Gr:			
Lalus 13 tal: — Gr:			

	tal	Gro	fe
Transport — — 13 tal. — Gr.			
8 stop 1½ calowey dębowey deski po 2 Gr. — — tal. 16 Gr.			
4 Kopy talowych gwozdzi po 4½ Gr. tal 16 Gr.			
	14	8	—
Od roboty dubeltowych drzwi do domu lub sklepu — — 5 tal. — Gr.			
do tych potrzeba.			
2 sztuki potszpuntowych deseck po 1 tal. — 2 tal — Gr.			
4 sztuk Stolarskich deseck po 18 Gr. — — — 3 tal. — Gr.			
6 stop dębowey 1½ calowey deski po 12 Gr. — tal 12 Gr.			
6 kop talowych gwozdzi po 4 Gr. 1 tal. — Gr.			
	11.	12.	
Za tylne drzwi do domu robota 2 tal. 12 Gr.			
do tych potrzeba.			
3 sztuk sosnowych deseck po 18 Gro 2 tal. 6 Gr.			
Kopa gwozdzi — — tal. 4 Gr.			
Od roboty podwoyowych drzwi szklanych	4	22.	—
Od sprowadzenia — — 3 tal. — Gr.			
do tych potrzeba			
1½ sztuki potszpuntowey deski po 1 tal. 1 tal. 12 Gr.			
1 Stolarskiey dobki — — — tal. 18 Gro			
Suma 5 tal. 6 Gro.			

		Rt	Go	P
Transport	5 tal 6 Gr:			
6 stop 1½ calowey dębowey deski	— tal 12 Gr:			
Za dubeltowe drzwi do piwnicy		5	18	—
od roboty — — —	3 tal — Gr:			
do tych potrzeba:				
1 Sztuka potszpuntowych desek	1 tal — Gr:			
2½ Stolarskich desek po 18 Gr: —	1 tal 21 Gr:			
3 Kop gwozdzi po 4 Gr: — —	tal 20 Gr:			
		6.	17.	
Za drzwi do alkowy podwoyne z prostemi spowosami 6 stop szerokie incl: fertledunek i proczą robotę	6 tal — Gr — P:			
do tych potrzeba:				
1½ deski potszpuntowey po 1 tal —	1 tal: 12 G: — P:			
2 stolarskie deski po 18 Gr: — —	1 tal: 12 G: — P			
12 stop desek dębowych 1½ calowych po 2 gro: — — —	1 tal — G: — P:			
1 Kopa bretnali — — —	tal 3 G: — P			
1 Kopa pół latowych gwozdzi	tal 2 Gr. 6 P:			
		10	5	6.

		Rt	Gr.	F
Za fasowane drzwi do Izby incl: architrawki furbledunek i gzyms, od roboty — — —	2 tal 12 Gr — f.			
Do tych potrzeba:				
3/4 podszpuntowey deski — —	tal 18 Gr: — f.			
2 sztuki stolarskich desek —	1 tal 12 Gr — f.			
1/2 kopy bretnali gwozdzi —	tal 4 Gr. 3 f.			
		4	20	9
Za fasowane drzwi na poddasze albo do piwnicy od roboty — — —	2 tal — Gr.			
Do tych potrzeba:				
1/2 sztuki szpuntowey deski —	tal 12 Gr.			
1 1/2 sztuki stolarskiey deski —	1 tal 3 Gr.			
		3	15	—
Za kleione drzwi do piwnicy z wpuszczanemi listwami od roboty — —	1 tal. — Gr.			
Do tych potrzeba				
1 1/2 sztuki stolarskich desek	1 tal 3 Gr.			
		2	3.	
Za drzwiczki przed kominem od roboty — — —	tal 16 Gr.			
2/3 stolarskiey deski po 18 Gr. — —	tal 12 Gr			
		1.	4.	

	Rt	Gro	Pf
Za angielskie zachwaglone okna z 4 kwaterami deskaq i szprosami od roboty — — — — 4 tal — Gr:			
Do tego potrzeba			
¼ półszpuntowey deski — — tal 6 Gr:			
4 Stopy 3 calowego bala dębowego po 4 Gr: — — tal: 16 Gr			
20 stop 1½ calowych dębowych desek po 2 Gr: — — — 1 tal 16 Gr:			
6 Stop 1¼ calowych dębowych desek po 1½ Gr: — — — tal: 9 Gr:			
Za proste okno angielskie z 4 kwaterami deskaq i szprosami, Od roboty — — 3 tal: 12 Gr:	6.	23.	
Do tego potrzeba:			
¼ półszpuntowey deski — — tal 6 Gr:			
4 stopy 3 calowego dębowego bala po 4 Gr: — — tal 16 Gr:			
18 Stop 1½ calowych dębowych desek po 2 Gr: — — 1 tal 12 Gr:			
6 stop dębowych 1¼ calowych desek po 1½ Gr: — — — tal 9 Gr			
Za Mezanine czyli połobina, z dwoch	6.	7.	

	zł	sg	f
kwaterach ze sprosami i deskią			
od roboty — — — 2 tal — Gr.			
do tego potrzeba			
¼ półszpuntowey deski — — tal 6 Gr.			
4 Stopy dębowego 3 calowego			
bala a 4 Gr. — — — tal 16 Gr.			
16 Stop dębowych 1½ calowych			
desek po 2 Gr. — — 1 tal 8 Gr.			
4 Stopy dębowych 1½ calowych			
desek po 1 Gr. 6 fen. — — tal 6 Gr.			
	4.	12.	—
Za ordynaryne okno o 4 kwaterach			
od roboty — — — 2 tal 12 Gr.			
Do tego potrzeba			
¼ półszpuntowey deski — — tal: 6 Gr.			
3 stopy dębowego 3 calowego			
bala po 4 Gr. — — — tal 12 Gr.			
18 Stop dębowych 1½ calowych			
desek po 2 Gr. — — 1 tal 12 Gr.			
	4.	18.	
Za ordynaryna mezanine o dwoch			
kwaterach, bez sprosow, do ktorey			
dębowego bala nie potrzeba —	4.	6.	
Za okno na dachu z 2 kwaterami			

		dz	gr	f
ze słupkiem w środku				
od roboty — — —	20 Gr.			
Do tego potrzeba				
6 Stóp 1½ calowych dębowych desek				
po Gr. 2 — — —	12 Gr.			
		1	18	—
Za okno do piwnicy o dwoch kwa-				
terach, Od roboty — —	20 Gr.			
do tego potrzeba 6 stóp dębowych				
1½ calowych desek po 2 Gr. —	12 Gr.			
		1	8	
Za futrynę przed piec zaokrąglonę				
od roboty — — —	16 Gr — f.			
do tego deski stolarskiej — —	4 Gr. 6 f.			
			20	6.
Za ditto ordynaryjną incl. drzewo — —			8.	
Za podwójne drzwi na bullkowe z				
listwami i prostemi sosnowemi				
sprosami od roboty — —	9 tal — G — f.			
Do tego potrzeba				
1 całość puntowa deska —	1. tal 4 Gr — f.			
1 połszpuntowa deska — —	1 tal — G — f.			
1¼ stolarskich desek po 18 Gr. — —	22 Gr 6 f.			
2 kopy bortnali — — —	6 Gr.			
1 kopa połbortnali — — —	2 Gr. 6 f.			
		17.	11	

		Tal	Gro	Fr
Za drzwi do stayni, od roboty	1 tal 12 Gr.			
do tego 2 Sztuki deski po 18 Gr. — — — —	1 tal 12 Gr.			
Za okno do windowania pod dach, od roboty — —	1 tal. — Gr.	3	—	—
do tego 1½ Stolarskiey deski	1 tal 3 Gr.			
		2	3	
Na składzie Królewskim drzewo za całkowitą zapłatę następuiącym sposobem sprzedawane bywa.				
Dębowy bal 24 stopy długi 3 cale gruby — — — —		5.	1.	—
Dębowy bal 24 stop długi 2½ cali gruby		4	9.	6.
Podobnyż 24 stop długi 2 cale gruby —		3	15	—
Dębowa deska 24 stop długa 1½ cali gruba		2	8.	—
Ditto 24 stop długa 1¼ cali gruba —		1.	19	—
Sosnowy bal 24 St. długi 2½ cali gruby		1.	20	—
Ditto 24 stop długi 2 cali gruby —		1.	12	—
Szpuntowa deska 24 stop długa 1¾ cali gruba — — — — —		1.	8.	

	zł	Gro	L.
Półszpuntowa deska 24 stopy długa 1½ cali gruba — —	1.	6.	
Stolarska deska 24 stop długa 1¼ cala gruba — — — —		22.	
Drugi gatunek stolarskich desek 1 cal grubości — — —		16.	

8. Slosarska robota.

1 Brama z fortką od frontu ieżeli nad nią nie znayduie się poprzeczna deska

Do tey potrzeba 4 krzyżowe zawiasy z 4 srubami i 4 muttrami z panewki, 2 mocne kloby z zawiasy z nitowanemi hakami do fortki, i 2 sruby z muttrami, mocny zamek z kluczem, zamek do fortki, poprzeczny rygiel, 2 spodnie rygle, wyprabiana gałka 2 haki 2 skoble — — — 14.

2/ Za okowie bramy, nad którą się znayduie poprzeczna deska

Do tey potrzeba 4 krzyżowe zawiasy z 4 srubami i muttrami, 2 panewki,

	Zł	Gro	Fen
2 małe skoble nad drzwiami, 2 zawiasy z mocno nitowanemi hakami do fortki, 2 sruby z multrami, zaryglyty, mocny zamek, szubrygiel, poprzeczny rygiel, i w dołu rygiel, gałka wyrabiana 2 haki i 2 skoble — — —	13	4	—
3 Za okowie tylney bramy iżeli nad nią deska nie znayduie się. do tey potrzeba 4 ordynaryne zawiasy z mocnemi nitami. 2 pancwki 2 mocne skoble, 2 zawiasy do fortki z nitowanemi hakami, mocny zamek, mocna klamka, długi rygiel 3 inne rygle 2 haki i 2 skoble — — — —	8	18	—
4. Za bramy okowie nad którą deska znayduie się. do tey potrzeba teyoż samego okowia oprocz że na miysce długiego rygla ordynaryny. iest potrzebny —	8.	—	—

	Zł	Gr	Fr
3/ Za podwoyne drzwi do sieni, z przodu Do tych potrzeba 4 krzyzowych zawias i 4 sruby z mutrami 4 mocne haki zakrzyty francuzki zamek z potrzebami. 1 sługi, 1 ordynarzyny rygiel i gałka wyrabiana —	5.	14.	—
5/ Za podwoyne drzwi w sieni od tyłu. Do tych potrzeba 4 prostych zawias i haków, albo 2 panewki i 2 sloble, 2 szubrygle, mocny zamek i klamka — — —	4.	—	—
7/ Za podwoyne drzwi do sklepu. Do tych potrzeba 4 mocne wygięnane zawiasy, i 4 haki, 3 mocne rygle, 2 haki, dwie klammry do wkładania zapory — —	4.	20.	—
8/ Za podwoyne drzwi szklanne do sklepu, do tych potrzeba 4 zawiasy z hakami, 2 szubrygle, zamek, z mocnym rygiem. — —	3.		

	Rt	Sw	f
9) Za okowie ordynaryynych drzwi do izby do tych potrzeba 2 krzyżowe albo zakręcane zawiasy, 2 haki, 2 nitnagle, francuzki zamek z mocnym ryglem 4 szruby i inne potrzeby —	2.	17.	—
10) Za okowie drzwi do piwnicy albo pod dach, do tych potrzeba: 2 zawiasy z hakami mocny zamek i gałka —	2.	—	—
11 Za okowie do dubeltowych drzwi w szyi piwnicy. Do tych potrzeba: 4 mocne zawiasy 4 stichaki, 2 szubrygle i francuzki, zamek — — —	3	4.	—
12) Za okowie ordynaryynych drzwi do piwnicy. Do tych potrzeba 2 haki, 1 szlichak 2½ do 3 funtów ważący, 2 długie zawiasy z nitnaglami i francuzki zamek — — —	2.	18.	—
13) Za okowie drzwiczek do komina do tych potrzeba 3 haków, z których 1 szlichaki, 1 funt ważący, 2 zawiasy klamka albo rygiel. — — —	—	20	6.

	Rt	Gro	Pf
14/ Za okowie Okna o 4 kwaterach z ruchomemi słupkami; do tych potrzeba 8 wyrabianych narożnikow, 8 sztiehakow, 8 prętow, krzyz z gałką, 4 forcyby z gałkami, 4 wyrabiane gałki, 2 rygle, i 2 bankeyzy. — — —	2.	18.	—
15/ Za okowie podobnegoż z nieruchomemi słupkami. tu zostaie toż samo okowie co № 14 oprocz że 2 szubryglow nie potrzeba	2.	12.	
16/ Za okowie okna do okowia w tyle domu. Do tego potrzeba 8 zagiętych narożnikow, 8 sztiehakow, 8 haczykow, krzyz z gałką, i zasuwką, 4 gałki, 12 hakow do umocowania, i bankeyzow — — — —	2.	12.	—
Za okowie okna na dachu o 2 kwaterach; do tego potrzeba 4 narożniki, 4 sztyehaki i 4 haczyki z skoblami i 4 do 6 bankeyzow — — —	1.	—	—

	Zł	Gro	fen
18/ Za okowie okna do piwnicy z przodu domu tak, iak № 17 — — —	1.		
19 Za okowie okna o dwoch kwaterach do piwnicy, z tyłu domu idzie, i rama iest w murze bez futra do tego potrzeba tegoż okowia co № 17, i 4 bankeyzy —	1.	4	—
20/ Za okowie okna nad dachem o 4 kwaterach Ordynaryne okowie — —	2	—	—
21/ Za okowie podwoynych drzwi do stayni, tak iak № 6 —	4	—	—
22 Za okowie do poiedynczych drzwi w stayni, iak № 9 —	2.	12	—
23 Za okowie do drzwi podwoynych remizy. do tych należą 4 mocne zawiasy z nitami, 2 pawiołki, 2 kloby, 2 zamki i klamka, 1 długi rygiel, 2 ordynaryne			

	zł	gr	fr
rygle 2 haki i 2 skoble do zachaczenia drzwi — — — —	9.	12.	—
24) Za składaney okiennicy okowie, o 4 częściach, w-puszczane.			
do tey należą 12 zawias 4 rygle 4 sztice z gałkami, całe okowie wpuszczane — — —	3.		
25) Za okowie okiennicy poczwornej nie wpuszczane — — — —	2.	4	—
26) Za rurę do pieca z klapą 18 do 20 cali długą — — —	—	20	—
Uwaga za powyższą cenę dostać można okowia żelaznego, lecz chcąc mieć mosiężne, te drożey wypadnie			
B. Robota na wagę.			
1. Wszystkie Arkany do kamieni i drzewa z klamrami i gwoździami czyli proste, czyli wygięte, wszystka klamry, do kamieni i drzewa zgoła wszystka robota z całkowitego a nie z drobnionego żelaza, za funt płaci się — — — — —		2.	—

	złł.	gr.	f.
2/ Wszystkie ankery pojedyncze i rozdwoione, klamry skoro te z zdrobnianego żelaza są zrobione, od funta —	—	2.	6.
3/ Za robotę z otworami jakoto kwaty do okien, z 1 calowego i ¾ calowego żelaza prostey roboty od funta —	—	2.	8.
4 Za podobnąż robotę z cienszego żelaza — — — —	—	3	—
5/ Za robotę przy której znaydują się sruby podkładki i nutley. Ta część roboty wynosząca ¾ cala grube, od funta — —	—	2.	9.
6/ Za robotę tęż samę z cienszego żelaza od ¾ calowego i. oboczgłego od funta — — —	—	4	—
7/ Za ankery podług szablonu wygięte, jako to do wschodów i. t. d. od funt.	—	3	—
NB. wszelakie sruby do drzewa podług długości i grubości cena ustanowiona			
8/ Za Śruby do drzewa 9. cale długie do zamku, zawias i. t. d. —		1.	

	Rt	gro	f.
Za podobnąz 3 cale długą —	—	1	6.
Za —— 4 ——	—	2.	—
Za —— 5 ——	—	2.	6.
Za —— 6 ——	—	3	—
9/ hak do wschodow 10 do 12 cali długi i dostatecznie gruby z $\frac{3}{4}$ calowego żelaza waży około 2 funtow —	—	4.	—
10/ Za 1 Bantheys do wzmocnienia okien 7 do 9 cali długi z kapą i gwozdziami	—	1	—
11/ Za hak pod rynnę, ktora 4 cale ma dyametru — — —	—	3	—
12/ Za podwoyny — — —		4.	6.
13/ Za hak do ramy za attyką 8 do 10 cali długi — — —	—	2.	—
14/ Za stichak do rynny za funt —	—	2	6.
15 Za płaski hak do rynny ktora na dachu leży i do krokiew iest przymocowana, incl. gwozdzia, od stopy 2 $\frac{1}{2}$ ieli 3 stopy długi — —	—	6	—
16/ Za rurę do pieca z czarney blachy			

	Rt.	Sr.	P.
blachy 18 do 20 cali długą 5 do 5½ cali dyametrow z klappą za funt 5 Gr. — — —	—	20	—
17 Za drzwiczki do pieca tylne 12 do 13 cali szerokie, 14 cali wysokie z ramą i hakami, 5 Gr. od funta	1.	4.	—
18 Za podobrzeń bez ramy, z hakami	—	18	—
19 Za drzwiczki do pieca bez haków z podpórką i gryfem. — —	—	18	—
20 Za drzwiczki do pieca z ramą otworem, felcem 1½ kufla szerokie 1 kufel wysokie ważą około 4 funtów, od funta po Gr. 5 — —	—	20	—

9, Szklarska robota.

W wielu miyscach tak jak i tu w Berlinie był zwyczay, robotę szklarską na szybki godzić, w innych zaś prowincyach okna na kwadratową ilość, z rachowane. Ostatni sposob iest bez wątpienia lepszy, ponieważ, tak kupiący, jako i dyspo-

	zł	gro	fe
dający swoię robotę, podług niemylnej zasady, nie mogą bydź uszkodzonemi. Dla tego od niniejszego czasu i w ten sposob przyięto, płacenia szklarskiey roboty na kwadratowe stopy; i płaci się			
1. Za kwadratową stopę białego czystego szkła z kitem i szprosami, iakiegokolwiek bądź wielkości tafla — — — —	—	10.	—
2) Za kwadratową stopę ordynaryjnego szkła także z kitem i szprosami	—	5	—
3. Robota w harnisowy ołów tak się płaci jak robota na kit — —			
Za kwadratową stopę w ordynaryny Ołow — — —	—	4.	—
N.B: powyższa cena iest tylko za robotę, kit albo ołow, ustanowiona. Sposob obrachunku iest następuiący.			

a/ robota w prostey linij
całey roboty na kil mierzy się
w środku ramy wraz z felcem i
szprosami, szerokość i wysokość
b/ robota zaokrąglona z prostemi
do środku idącemi szprosami
tey roboty mierzy się cała szerokość
najwyższa prostokątnie kilku wysoko
kość wraz z felcem i ordynarynemi
szprosami, a z tąd wypadła ilość
kwadratowa, oznacza summę
c/ Jeżeli zaś szprosy są wyginane
dopłaca się w miarę zaciętego szpro
sow, która oznacza ilość szkła
więcey porzniętego.
d/ Podobnym sposobem robota w
karnesowy okna rachuie się, z tą
roznicą że zamiast felca, rat
się mierzy.
e/ Robota w ordynaryny okna poda
bnież się mierzy i rachuie.

	Złt	Gro	fen
5/ Każda robota na kit poiedynczych szybow, także się na kwadratowe stopy rachuie i płaci.			
6/ Reparacya w karnisowy ołow płaci się po 1 Gr: od szyby, i gdy w kwaterze znayduie się szybow 6 płaci się 6 Gr:			
7/ Reparacya w ordynaryny ołow, oprocz podaney pleszczyzny, okna ktowa jako wyżey płacić się zwykła, dopłaca się do każdey szyby podług iey wielkości 4 do 5 fen: Do kwatery od 12 szybow ołow kosztować będzie 4 do 5 groszy			
N.B., taflowy ołow do każdey szyby kosztuie 6 fen:			
8/ Reparacya okien do ktorych szkło dać się, kosztuie oprawa w ołow każdey szyby podług iey wielkości, kosztuie 3 do 6 fen:			

	Złt	Gro	Fen
10/ przeciwnie zaś oprawa na lit. exc. szkło podług wielkości, to iest od naymniejszey do naywiększey szyby 4 fen. do 3 Gr.			
10. Kowalska Robota.			
Za ankry gzemsowe i do beleh, za pręty do kapow z zatyczkami od funta — — —	—	2.	3.
Za pręt do kapy nad kuchnią z głowią zrubą 6 calową, mutrą i podkładką od funta — —	—	3.	—
Za reparacyą starego pręta z nową zatyczką i podkładką — —	—	6	—
Za reparacyą starey ankry od funta	—	1	—
Za funt szrubow — — —	—	3	—
Za snubowany sworeżń od funta —	—	2.	6.
11. Gwoździarska robota.			
Za 100 zamkowych gwozdzi — —	—	2.	6.
— pot zamkowych — —	—	1	3.
Za kopą bretnali — —	—	3	—
— pot bretnali — —	—	2.	6.
— Latowych gwozdzi — —	—	4.	—

	Zł	Gro	Fen
Za kopę gwozdzi do podłogi	—	6	—
— gwozdzi do zawias — —	—	4	—
potowiczneych tegoż gatunku	—	2	—
1000 tapicerskich gwozdzi —	—	10	—
100 małych gwozdzi do okien —	—	1.	3.
100 gontawzy — — —	—	2.	6.
100 gwozdzi do zamkow — —	—	2.	6
1000 gwozdzi suffitowych —	—	14	—
1000 gwozdzi do miedzi na dach	1.	12	—
1000 szneknaglow — — —	1.	8.	—
12. Robota Kotlarska.			
Za położenie cetnara miedzi na dachu w ktorey wchodzi 14½ sztuk 2½ stopy w kwadrat miedzianey blachy na płaski dach — —	5.	—	—
Za pokrycie kunkielow czyniey, na trudną robotę od cetnara 7 do	8.		
Za reparacyą starey miedzi na dachu, iey zdięcie i naprawę od cetnara	4.	—	—
Za funt lutu do miedzi — —		6.	
Za gałki do drzwi, chorągiewki na dach i gwiazdy, od funta 16 do —	—	20	—
Na dzienną ugodę dostaie Maister			

	Tt	Gro	Fen
wzeli sam robi na dzień — —	1	—	—
Czeladnik — —	—	16	—
Chłopiec — — —	—	8	—
Za funt miedzi do Jarca gorzał, czanego 12 — — — do	—	12	6.
Od funta pokrywy i węzow 14 Gr. do	—	14	6
Od funta kotła do piwa 12 do —	—	12	6.
Od funta kociołka jakiego bądz gatunku podobnież			
Od funta angielskiey pobielanej roboty kuchennych sprzętow —	—	14	—
Jarnuc do 4 korcy słodu waży około 776 funtow, oraz z pokrywą i węzem			
Jarniec do 3 korcy — — 600 funtow.			
Talirz do 2 korcy — — 480 —			
Talirz do 1 — — — 334 —			
Kocioł do piwa na 24 beczki waży około — — 1705 funtow.			
na 16 — — 962 —			
na 12 — — 742 —			
na 8 — — 412 —			
Od funta płaci się po 12 Gr:			
Od funta żelaznej obręczy w około kotła	—	4.	—

	Rtl	Gro	Fn
13 Robota mosiężnikha			
Cały okow do drzwi z wpuszczanym zamkiem; do tego należy.			
Para drukierow z blaszki, mocny rygiel Gałka i zasowka podług zwyczaynej ceny — — —	1.	2.	—
Zamek do szafy; do tego należy 1 drukier i blaszka — — — —	—	12.	
Gałka do drzwi z podkładką kosztuie 5 do		6	—
Okow do bramy, stosownie do żądanej roboty uważa się.			
Poiedynczy do bramy drukier, 1 tal. 4 Gr. do	1.	8.	—
do Pręgs blacha. 12 do — —	—	20	—
Uwaga. Robota podług nowego sposobu, wybor wielkiego drukiera i gałka — — —		16.	
małey lub wielkiey blachy, jako też trudniejsze wgrabianie całego okowia, stanowią podwyższenie ceny od 4 do 12 Gr:			
Cały okow do okna składaiący się z 4 fortaybow z gwoździami, gałkami i zasuwkami — — —	1.	2.	—

	Zł	Gro	Den
Do okna z ruchomemi słupkami należy			
4 forcatyby 5 gwoździ, 4 gałki z blachami i 2 gałki do zasuwek —	1.	6	—
Podobne okowie z blachami pod gałki do zasuwek — — —	1.	9	—
Podobne okowie z krzyżem w środku	1.	16	—
Na koniec, uczyniona uwaga przy okowiu drzwi, może będzie w tem miejscu przypomnianą.			
Cena gałek do balkonów i powęczy stanowi wielkość i forma, od 16 Gr. do — — — — —	2.	—	—
Wałce i rolle ważeli te kilka funtów ważą, od funta — —	—	16	—
Cena mniejszych, stanowi mniej lub więcej pracowita robota			
14 Garncarska robota.			
Zwyczajne piece płacą się podług liczby kaflów, i innych sztukatur do całego należą płaca.			
Czarno polewany kafel kosztuje —	—	1.	3.
Kafel naważny kosztuje		2	6.

	dt	go	pr
Sztuka narożnego gzemsu — —	—	8	
Średnia sztuka gzemsu — —		4	—
Spodni kafel — — —	—	2	—
Spodni narożnik — — —	—	1	—
Wszystkie te sztuki biało polewane dwa razy tyle kosztują.			
Bez polewania takich do zwykłych piecow używają, kosztują mniey to iest			
Wypalony kafel nie polewany —	—	1	—
narożny kafel — —	—	2	—
narożny gzems — — —	—	6	—
srodkowy gzems — — —	—	3	—
i tak stosownie inne sztuki			
Czarno polewany piec z białemi listwami w srdniey wielkości izbie od 16 do 18 stop w kwadrat kosztować będzie:			
4½ kafli szeroki 2½ kafli głęboki 7 kafli wysoki z spodkiemi kaflami i fryzem, na 1 kafel wysokiemi w formie postumentu, podług naynowszego i naylepszego sposobu dla oszczędzenia opału postawiony.			
Do tego potrzeba:			

	Rtl	Gro	Fen
4 narożne i 10 srodkowych spodnich kafli, po 4 i 2 Gr — — —	1.	12	—
Na fryz 4 narożne, 8 srodkowych kafli po 2½ i 1¼ Gr: — — —	—	20	—
Na postument 28 narożnych a 56 srodkowych kafli po 2½ i 1¼ Gr: —	5	20	—
Na gzems 4 narożne a 8 srodkowych sztuk po 8 i 4 Gr: — —	2.	16	—
Na platę nad gzemsem 4 narożne 8 srodkowych kafle po 2½ i 1¼ Gr:	—	20	—
Między fryzem i postumentem daią się listwy, jak na pierwszym sztabie gzemsowym do tego należy 28 sztuk po 1 Gr: — — —	1.	4	—
Do tego 30 sztuk dachowki tal 18 Gr.			
45 sztuk cegły — — 1 tal 3 Gr.			
1 fura gliny — — tal 16 Gr.			
grubego drutu i gwozdzi — tal 14 Gr.			
1 lana krata — — 1 tal 8 Gr:			
drzwiczki do popiołu — tal 12 G.			
drzwiczki do palenia — — tal 18 Gr.			
Rura z klapą — — tal 20 G.	6	13	
Stawianie — — —	3	—	
Całego pieca Summa	22.	9.	

Biało poleważny piec tegże wielkości kosztować będzie, bez mosiężnych drzwiczek.

	Tal	Gro	Fen
1/ za wypalonę robotę — 25 tal. 16 Gr.			
2/ inne materyały — 6 tal. 13 Gr.			
3/ postawienie — — 3 tal — Gr.			
in Suma 35 — 3 Gr.			

W Fabryce Höhlera w Berlinie w którey oprocz wszystkich gatunkow pieców, znaydują się figury, Grupy z wielu figur, Wazony, figury do zegarow, sliczne przyozdobione naczynia do kwiatow, co wszystko zamowić i dostać można za cenę ieydnią następuiącą

1/ na podobienstwo porfiru poleważne piece w rożnych kolorach od 20 do 36 talerow sztuka

2/ Biało poleważne piece od 20 do 30 talerow sztuka. Piec faiansowo poleważny gładki kosztuie 5 talerow więcey.

3/ Biskwitowy piec bez poleważnia od 10 do 100 talerow sztuka

Rysunki całego tego z kilkuset sztuk złożonego zbioru są wszystkie wyborne

Jo

	Zł	Sol	D
go Gustu.			
4/ Wazony po 3, 4 8, do 35 talerow sztuka. Tamże można zamowić wazony od 6 do 8 stop wysokosci, i te podług iakie, go bądz rysunku wyrobione bądz mogą i których sztuka od 100 do 150 talerow kosztuie.			
Uwaga. Do tey roboty massa gliny iest naydokładniey wyczyszczona			
15/ Kamieni dachu pokrycie, i Otowiem. Pokrywaiący tupamy kamieniem wieżę, dostaie na dzień — — —		16	—
Na kwadratowy pręt potrzeba 16 cetnarow kamienia, cetnar tego kosztuie	1.	12	—
Te 16 Cetnarow na kwadratową stopę ułożyć incl. gwozdzie — —	12.		
Kwadratowy pręt kamiennego dachu naprawić — — —	1.	8.	—
Na pokrycie gzemsu albo domu bierze się otow w rolach			
Tego znaydują 3 gatunki gruby srzedni, i cienki. Pierwszy poreważ iest grubości talera, byłby na			

	złt	gro	f
pokrycie nadto ciężki, ostatni zaś byłby nadto słaby, dla tego powszechnie średni gatunek używa się. Ponieważ atnar zakrywa płaszczyznę 20 do 24 stóp kwadratowych, tedy potrzeba na kwadratowy pręt 6 atnarów, towar kosztuje atnar — — — —	11.	8	—
Od roboty za kwadratową stopę — —		2.	
Lecz gwoździe i haki osobno się płacą jako też i wybijanie dziur w kamieniach, i żelaznych skoro te mają bydź pokryte, za każdą dziurę osobno płaci się — — — — — —		1.	
16 Blacharska robota			
Za blachy do rynny za attyką dymnikiem i kantkiem incl. pomalowanie — — — —		4.	—
Za nową blachę do rynny incl. malowanie — — — —		4	3.
Za pokrycie blachą kwadratowey stopy wprzód dwa razy olejną farbą pomalowaną			

	zł	gr	f.
lowaną — — — —	—	4	—
17 Studniarska robota.			
Za wykopanie i obsypanie studni, od stopy głębokości — — —	—	12.	
Za Obwod z dubeltowych szpuntowych desek incl: gwozdzie i robotę — —	3	—	—
Uwaga, iżeli ten iest nad 4 stopy, to więcey kosztuie.			
Za murowanie i opaszczenie studni od stopy — — —	1.	8.	—
Uwaga nad 4 stopy, więcey kosztuie.			
Za stoiącey pompy wydwiązenie i osadzenie od stopy — — —	—	6	—
Za stopę nakrycia — —	—	2.	—
Za mech na dekę — — —	—	25	—
Za pociąg — — —		8	
Za wentyl — — —	—	6	—
Za tulejkę — — —	—	6	
Za pręt — — —		8	
Za drewnianą rękoieść — —		8.	
Za sforę do pociągu i wentyla — —		14	
Za rurę do odlewania wody —		18.	—

	zł	gr	d
Za nową skrzynię od funta — — —	—	3	—
Za nowy mosiężny wentyl —	2.	8	—
Za nową rurkę — — —	—	10	
Z starey pompy spodnią część zrobić i osadzić, od podłużney stopy —	—	1.	—
Za wykopanie starey studni —	1	—	—
Za wyięcie i uporawienie skrzyni —	—	8	—
Za wyięcie i wyprawienie mniey szego kolankha — — —		8.	—
Za wyięcie starey pompy i osadzenie na powrot — —	—	20	—
Za row do wodociągu od stopy podłużney — — —	1.	1.	6
Za zrobienie liżącey rury z wydrążeniem i osadzeniem, od stopy podłużney — — —	—	5	—
Za wyczyszczenie studni — —	—	16	—
Za Loy do wentyla — —	—	3	—
Za osadzenie mosiężnego wentyla na konopie z Loiem — —	—	5	—
Za kope gwozdzi — — —	—	12	
Za utkanie studni mchem — —	1.	16	
Za naprawę starego kolankha z głowką i z tarczą — — —	—	12.	

	zł	gr	d
Za naprawę starego wentyla	—	6	—
Za bux pod otworem.	—	4.	
Za naprawę futrowania po obydwoch końcach	—	12.	—
Za nowy żelazny pałąk do wentyla incl. nitowanie	—	7	—
Za obowie żelazem podpory.		4.	
Za bux do podpory.	—	3	
Za gwoźdź do tegoż			6.
Za blachę do	—	2	—
Za bux do rękoieści	—	2.	—
Za pręt z zatyczką	—	3	—
Za żelazny pałąk do wentila	—	5	—
Za bux do tulejki	—	2	
Za rusztowanie	—	12.	—
18 Robota bednarska.			
Za kadź 10 stop dyametru 3 stopy 8 cali wysoką	90		
Za kadź do piwa 9 stop w dyametrze	64.		
— — — 8 — — —	56.		
— — — 6 — — —	38		
Za przyciw do piwa 3 stopy wysoki, 3 stopy 4 cale dyametru w gury	10.	—	

	ab	sw	s
Za beczkę do piwa — —	1.	17.	—
Za połbeczek — — —	—	22	—
Za ¼ beczki — — —		14	—
Za beczkę do gorzałki — —	1.	16	—
Za połbeczek — — — —	1.	9.	
Za sądek — — — —		15	—
Dębowe wiadro — — —	—	9	—
Za Ley — — —	1.	—	—
Za kilsztok do 3 beczek 14 cali wysoki 4 stopy szeroki 5½ stop długi z dobrego tupnego drzewa dębowego — — —	15	—	—
Za kilsztok do 10 beczek 1½ stop wysoki 6 stop szeroki 8½ stop długi	34.	—	—
Za kilsztok na 14 beczek 2. stopy 4 cal wysoki 4½ stop szeroki 9½ stop długi	42.	—	—
Za kadź 6½ stop wysoką — —	30.	—	—
— — 5½ stop wysoką 4 stopy szeroką	24	—	—
Za kuf do 6. beczek — — —	8	—	—
Za obręcz brzozową albo laskową —	—	—	8.
pół beczkowa obręcz — — —	—	—	6.
Obręcz do kufy — — —	—	2	—
Jeżeli bednarz na dzień robi, w tedy dostaie iedem taler na dzień.			

	Rt	So	Pf
Czeladnik dostaie na długim dniu 16 Gr: na krotkim 12. Gr:			
19 Malarska robota.			
Za pomalowanie 3 razy dobrą oleyną farbą, bramy incl: Okienko — —	2.	12	—
Za tylną bramę — —	2.	—	
Za przednie drzwi do sieni —	2.	—	—
Za pomalowanie tylnych drzwi do sieni	1.	2	
Za podwoyne drzwi do sklepu incl: Okienko i okno szklanne —	3.	—	—
Za drzwi do szyi w piwnicy — —		20	—
Za pomalowanie drzwi do sali na balkon, do Alkowy incl: fortkedunek, ad kardey sztubi — — —	1.	12	—
Za odswieżenie starych drzwi do alkowy — — — —	1.	—	—
Za pomalowanie drzwi fasowanych incl: Architrawa i Fortkedunek, 3 razy oleyną farbą —	—	16	—
Za pomalowanie klejonych drzwi do piwnicy 3 razy oleyną farbą — —		16	—

	Zł	Gr	Den
Za pomalowanie fasowanych drzwi przed piwnicą, albo przed wschody pod dach — — —	—	16	—
Za podwoyne drzwi do stayni — —	—	16	—
Za drzwiczki przed kominem — —	—	8	—
Za pomalowanie wielkiego angielskiego okna w wyzalicie — —	1.	12	—
Za pomalowanie dobrą oleyną farbą 3 razy okna angielskiego ze szprosami z frontu — — —	1.	—	—
Za pomalowanie okna o dwóch kwaterach ze sprosami — — —	—	16	—
Za pomalowanie ordynaryynego okna z 4 kwaterami z tyłu domu — —	—	16	—
Za okno o 2. kwaterach od tyłu — —	—	8	—
Za okno w dymniku z oprawą — —	—	20	—
Za okno w piwnicy — — —	—	8	—
Za pomalowanie drzwiczek na dachu — — —	—	16	—
Za pomalowanie rynny w domu o trzech piętrach — — —	1.	12	—
20/ Tokarska robota.			
Za 4 podstawki pod piec po Gr. 2. —	—	8	—
21 Ludwisarska robota			
Za odlanie dzwonu od cetnara	5		

	Rt	Sol	Ks
Za drzewo, węgle, wosk i toy, od cetnara po	1.	—	—
Jeżeli dzwon tylko 1½ cetnara waży oprocz pomienioney ceny 6 tal. dopłaca się Jr: 1 do każdego funta.			
Za cetnar nowego metalu na dzwon	33.	—	—
Jeżeli Dzwon waży 1. albo 1½ cetnara płaci się za cetnar	60	—	—
Za stary metal od dzwona płaci się za funt	—	5	—
Uwaga. Przy laniu dzwonow na każdym cetnarze metalu ubywa 10 funtow.			
22 Probola Powroźnika.			
Lina 1½ cala gruba 300 stop długa waży 150 do 200 funtow rachuie się za tem na klaftrę 3 do 4 funtow. Jedna klaftra liny tejże grubości kosztuie	—	6	—
Ceny naprawy uszkodzoney liny oznaczyć nie można, bo ta iest stosowna do długości miejsca uszkodzonego.			

	Rt	Gr	Pf
Za kopę postronków do rusztowania	1	16	—
Za szuflę — —		3	
Za okutą szuflę — — —	—	9	—
Za funt pakuł konopnych —	—	2	—
Za funt pakuł lnianych —	—	2	—
Za beczkę smoły — —	4	8	—
Za kamień żywicy — —	—	22	—

23. Sikawkarza Robota.

Dla tym większey dokładności, wszystkie rzemieślnicze artykuły, potrzebne do zrobienia sikawki, razem są wyrażone, pod powyższym roboty nazwiskiem, tak dalece że to opisanie służyć może za Arkusz kosztów na sprawienie sikawki potrzebnych

1.) Kufowa sikawka która za pomocą dwoch Ludzi może będzie kierowaną.

a) Robota stolarska i bednarska.

Za kufę z dębowego sosnowego drzewa, 2 stopy długą, 1 stopę 6 cali szeroką i podobnież głęboką	2	8	—
Latus	2	8	—

	Rt	Gr	F
Transport	2	8	—
2 bale do których machina iest przymocowana, incl: wpuszczenie tegże	1	16	—
Wozek z 4 kołkami — —	2	4	—
b) Robota slosarska:			
4 Sruby, iden pręt, iden stępel iden pręt do przycisbania, iedna podpora z 3 srubami, tudzież, okowie wozka, kołek i kufy —	10	—	—
c) Stolarska robota.			
Za naczynie z 2 rurami 1 stopę 4 cale głębokie 6½ cali szerokie —	8	—	—
Za rurę do kania —	1	8	—
2 kratki do kanałow po 8 Gr: —	—	16	—
d) Mosiężna robota.			
2 wentile 1 para srubow do skrzanych wężow, 2 sruby do rur i otwor — — —	10	20	—
Naczynie 1 stopę 5 cali głębokie 3⅙ cala szerokie — — —	7		
Latus	44	—	—

	zł	so	d
Transport	44.	—	—
e/ Szewska robota			
4 stopy skórzanych węzów po 10 gr.	1.	16	—
f/ Stolna sikawkarza robota z pomalowaniem			
Całą machinę złożyć, kolbę zrobić 2 razy wyprobować i wszystko 2 razy dobrą oleyną farbą pomalować	1.	20	—
na tę sikawkę suma kosztów	47.	12	—
Sikawka która 10 do 12 ludzi kręcić, będzie kosztować			
Robota stelmacha			
Za woz o 4 kołach z których przednie 2 stopy a tylne 2 stopy 6 cali są wysokie, za sosnowy bal na przystawkę i za 16 stóp długi balans z rękoiściami	14	—	—
b/ Stolarska robota			
Za skrzynię do wody w świetle 3 stopy 10 cali długą, 2 stopy 4 cale szeroką 1 stopę 9 cali głęboką z stupkami gzemsem i leszterami	4	—	—
Latus	18	—	—

	zł	sol	d
Transport	18	—	—
Dwa dębowe bale podług przyzwoitey wielkości pasować, hobłować i machinę wpuścić — —	2	12	—
Za małą szkrzynkę do chowania przetyczek, śrubow, kluczy smarowidła i t. d. — —	—	12	—
c) Slosarska i kowalska robota			
Wozdobrym i mocnemu żelaznemu okuć i wszystkie do tego potrzebne sprzęty — —	12		
8 śrubow 2 sztyce, 2 szczki, 2 pręty do hołby, 2 trzpienie, 4 krzyżowe śruby, 2 drukiery i wszystkie do spoienia machiny potrzebne śruby, szyny, pręty, gwoździe i t. d.	10	—	—
Za okow do małey skrzyni —	—	12	—
d) Miedzianka robota			
Skrzynię do wody miedzianą wybić incl. cyna do lutowania —	22	—	—
Naczynie 1 stopę 5 cali głębokie			
Latus	65	12	—

	tł	so	d
Transport	63	12.	—
9½ cali szerokie z 4 rurami incl: cyna do lutowania —	18	—	—
6 kwatek do kanałów za sztukę 8 Gr:	2.	—	—
Rura do lania — — —	3.	—	—
e/ Masiężna robota.			
Dwa dobrze ulane wygrązone i polerowane naczynia 1 stopę 9 cali głębokie, 4½ cali szerokie, za sztukę 16 talerów — — —	32	—	—
Za dwa wielkie z klapami wentile, dwa małe, 2 bałki, 1 śrubę do skrzyni. 2 śruby do rur, 2 otwory rożnego kalibru 1 kruczek —	20.	—	—
f/ Szewska robota.			
Za 54 stóp skórzanych wężów z dobrey wołowey skóry po 10 Gr: od stopy	22	12.	—
g/ Malarska robota			
Całą machinę dwa razy dobrą oleyną farbą pomalować — — —	11	—	—
Latus	167		

	Rt	Sro	Fr
Transport	167	—	—
b/ Wlasciwa Sikawżurza Robota			
Dwie metalowe lane i toczone kolby za sztukę 4 tal. — —	8	—	—
Za złożenie całey machiny i dla pomocnikow użytych przy probie —	10	—	—
Summa ogolnego kosztu na powyższą Sikawkę	185	—	—
3 Sikawka która za pomocą 12 do 14 ludzi iest kierowana; kosztuie			
a. Robota Stolmacha			
Za woz o 4 kołach z kłonych przednie 2 stopy, tylne zaś 2 stopy 6 cali są wysokie, za bale, za belam 16 stop długi przyzwoicie wyciąty z dwaci i kębłowanie — —	14	12	—
b. Stolarska robota			
Za skrzynie do wody w swiette			
Talus	17	12	—

	zł	gro	fen
Transport	17.	12	—
4 stopy długą 2 stopy 6 cali szerokę 1 stopę 9 cali głęboką, z słupikami, gzemsem i listwami —	4	16	—
Za dwa dębowe bale przyzwoitej długości, pasowane i heblowane tudzież w puszczenie machiny	3.	4.	—
Za małą skrzynkę do chowania szrubów, kluczy, przytyczek i smarowidła —		14.	—
C. Ślusarska i Kowalska robota.			
Wóz mocnym i dobrym żelazem okuć, z potrzebnemi do tego szrubami, łańcuchami prętami i gwoździami —	16	—	—
Za 8 szrubów 2 sztyce 2 rozwory 2 swornie kołbowe, 4 krzyżowe śruby 2 dwubiery, i wszystkie potrzebne śruby swornie, szyny i t. d. —	17.	—	—
Balans 3 mocnemi szynami i 6 szrubami związać —	6.	—	—
Latus	59	—	—

	dt	gr	h
Transport	59	22	—
Za ołów do małey skrzynki —	—	12	—
d/ Miedziana robota.			
Za wybicie miedzią skrzyni incl. cyna do lutowania — —	24	—	—
Za naczynie 1 stopę 5 cali głębokie 11 cali diametru z 4 rurami incl. cyna do lutowania — —	22		
Za 6 kwatek nad kamatami po 10 gr.	2	—	—
Za rurę do lania — —	3	—	—
e/ Mosiężna robota.			
Za dwa lane naczynia 1 stopę 9 cali głębokie 5 cali dyametru, które wewnątrz podług linii centralney wydrążone i polerowane będz. powinny z wypukłościami i otworami po 24 talery — —	48	—	—
Za dwa wielkie wentile, 2 małe, 2 otwory, 1 szrubę, 3 pary szrubów do węzow, 2 szruby do rury 3 mund. sztuki, rozmaitego kalibru 1. funt	31		
Latus	190	22	—

	Rtl	Sgr	Pf
Transport	190	22	—
f. Szewska robota			
Za 64 stopy wężow z wołowey skóry po 12 Gr. — — —	32	—	—
g. robota malarska			
Za pomalowanie dwa razy całey Machiny dobrą oleyną farbą z napisem — — —	4	12	—
h. Właściwa Szpiegmaystrza robota			
Za dwie metalowe łaże wytoczone kolby z szrubą do ustanowienia dokładnie przystaiącą za sztukę 5 tal: 12 Gr. — —	11	—	—
Całą machinę złożyć, wszystkie sztuki dokładnie połączyć, i ludzi do dwoiakiey proby dostawić —	12	—	—
Summa kosztow powyższey sikawki	250	10	—
24. Zwozka na osi, i wodą			
Za przywiezienie kamieni kopalnych, od stopy kubicznej. — — —			10.

	tt	gro	fen
Za Prain kamieni wapiennych zwozka	2.	16	—
Za zwiezienie prawnu ordynaryenych kamieni	2.	—	—
Za przywiezienie 1000 wielkich, nawet z Rhatenau cegieł incl: dozor	—	14.	
Za przywiezienie 1000 ordynaryych cegieł i za ustawienie	—	9	—
Od tysiąca dachowych	—	12	—
Za przywiezienie 100 gzemsowki	—	4	—
Za 100 gąsiorow albo flizow	—	14	—
Za przywiezienie wenepla wapna	—	2.	—
Za kopy trzciny	—	—	6.
Za beczki gypsu	—	14.	—
Od sprawienia sztuki extra drzewa i od zwiezienia	—	14.	
Od sztuki ordynaryne grubego	—	12	—
Od sztuki średniego budaku	—	10	—
Od sztuki małego budaku	—	8	—
Od zwiezienia z magazynu kloca	2.	12.	—
Od kopy słupow do wiązowania	2.	—	—
Od kopy bałow	1.	8	—

	zł	gr	d
Za zwiezienie kopy półszpuntowych desek	2	—	—
Od kopy stolarskich desek	1.	12.	—
Od kopy desek do rusztowania	1	8.	
Od kopy Łat	—	4.	—
Za zwiezienie fury dębowych bali albo desek z Magazynu	—	12.	—
Za 1 kumm kamieni	—	4	—
Za wywiezienie gruzów podług bliższy lub dalszey odległości miysca płaci się od miary Kumm zwaney 4, 4½, 5, 5½, do 6 Groszy			

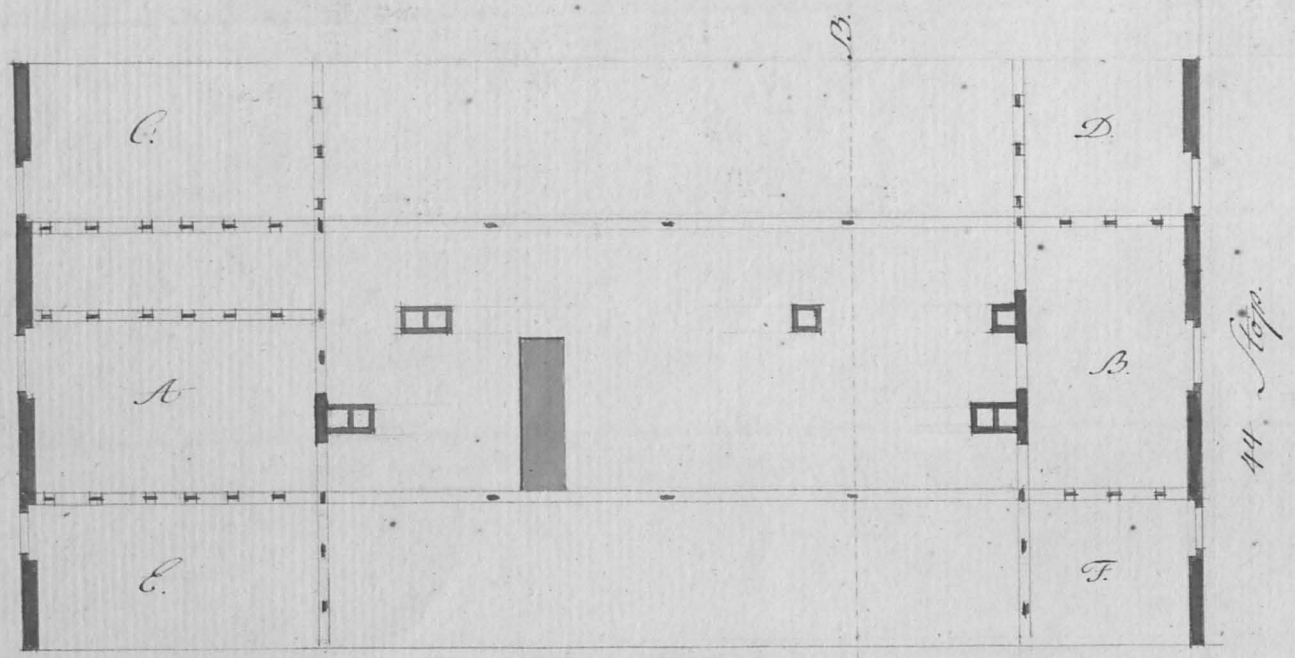

Plamta Poddasza

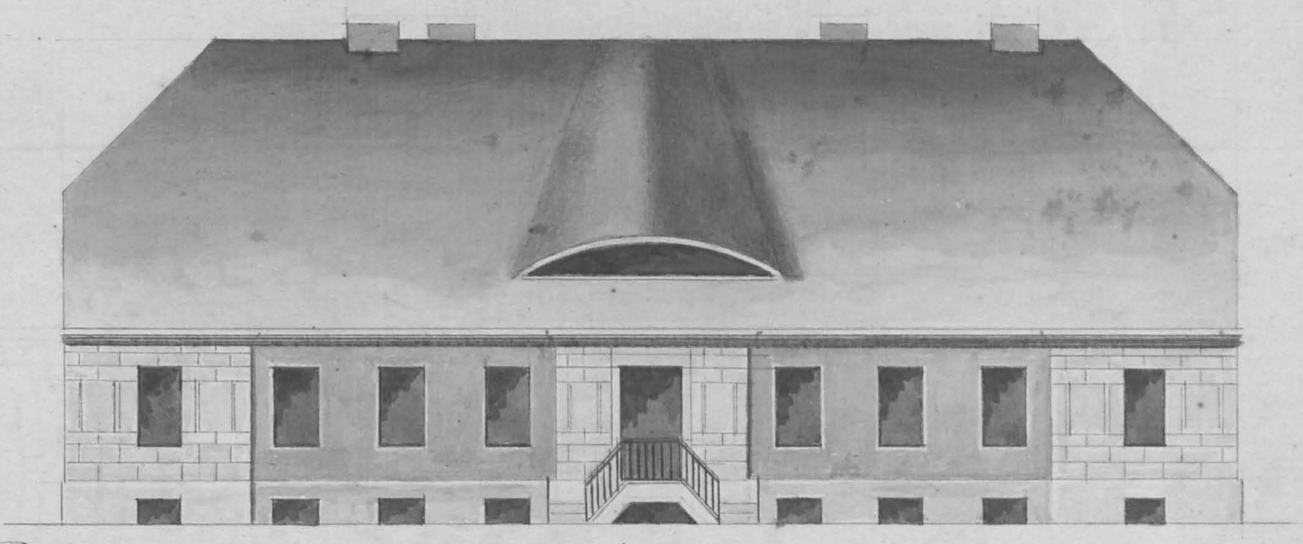

Rysunek domu Amtowego 90 stop długiego 44 szerokiego

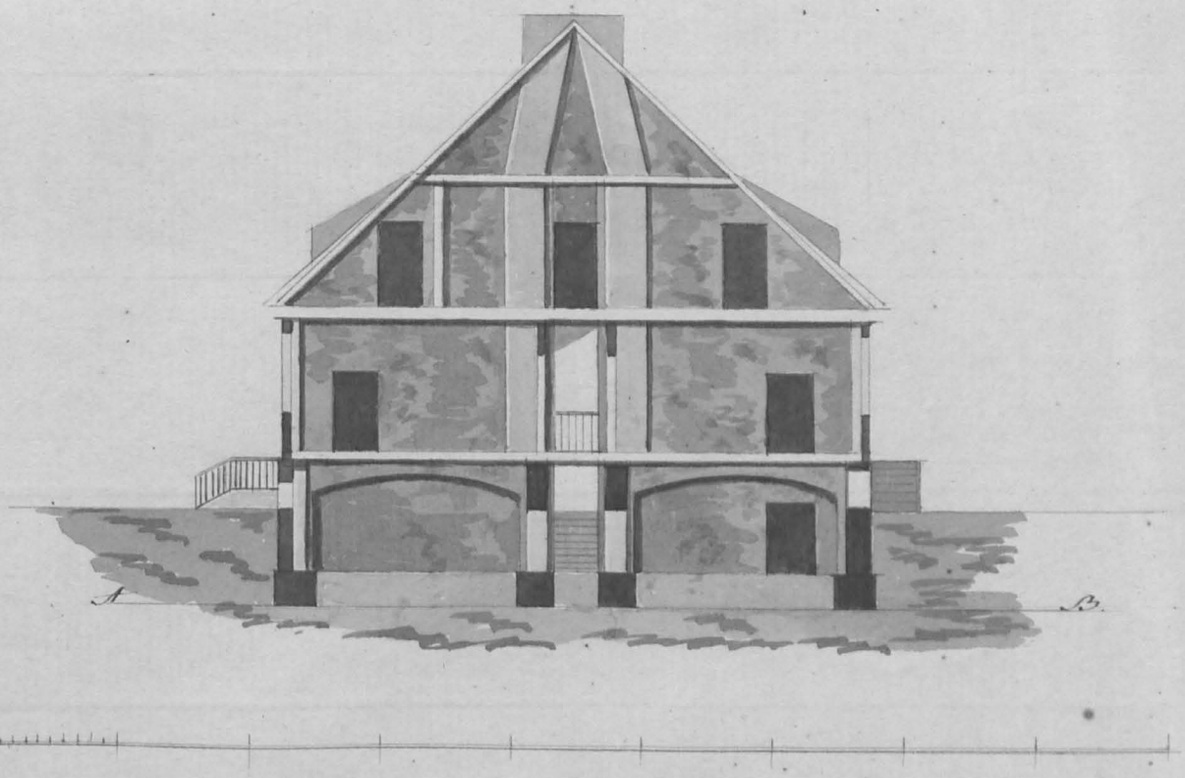

ad Nm 35.

Planta Piętra

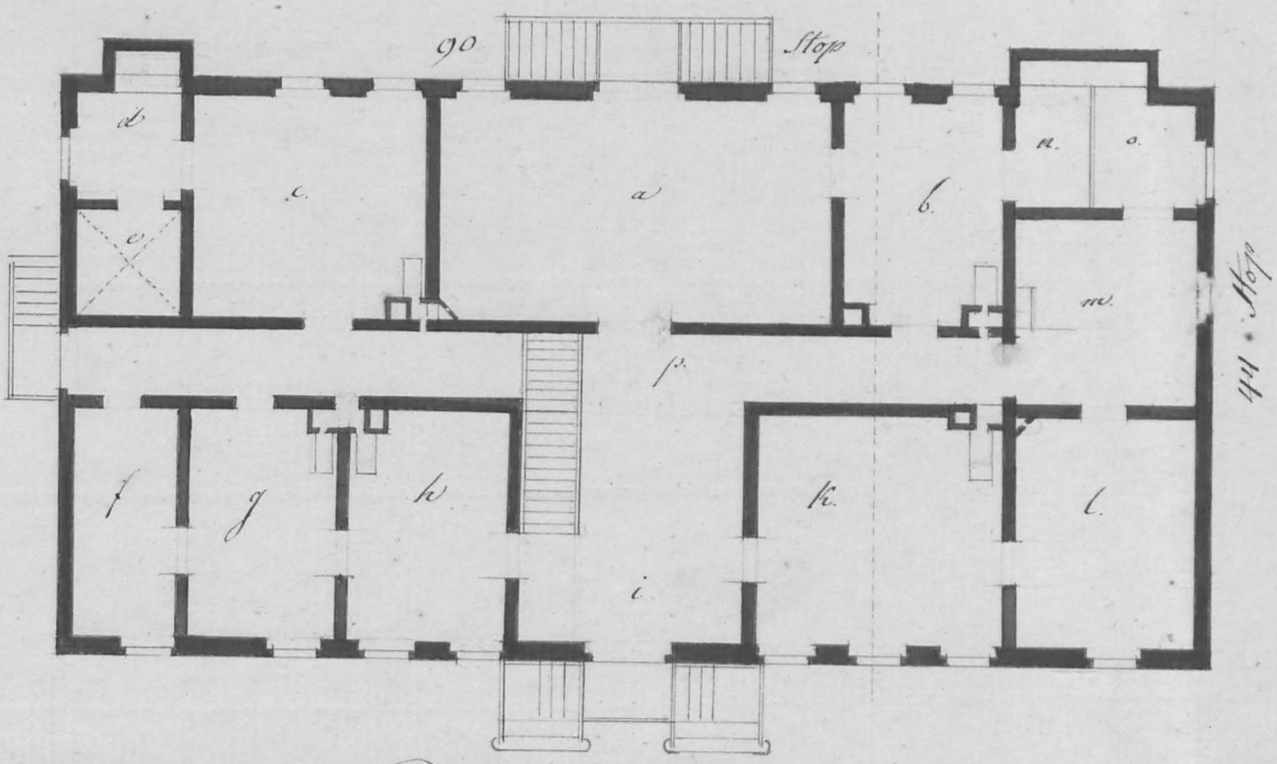

Planta Suterynow

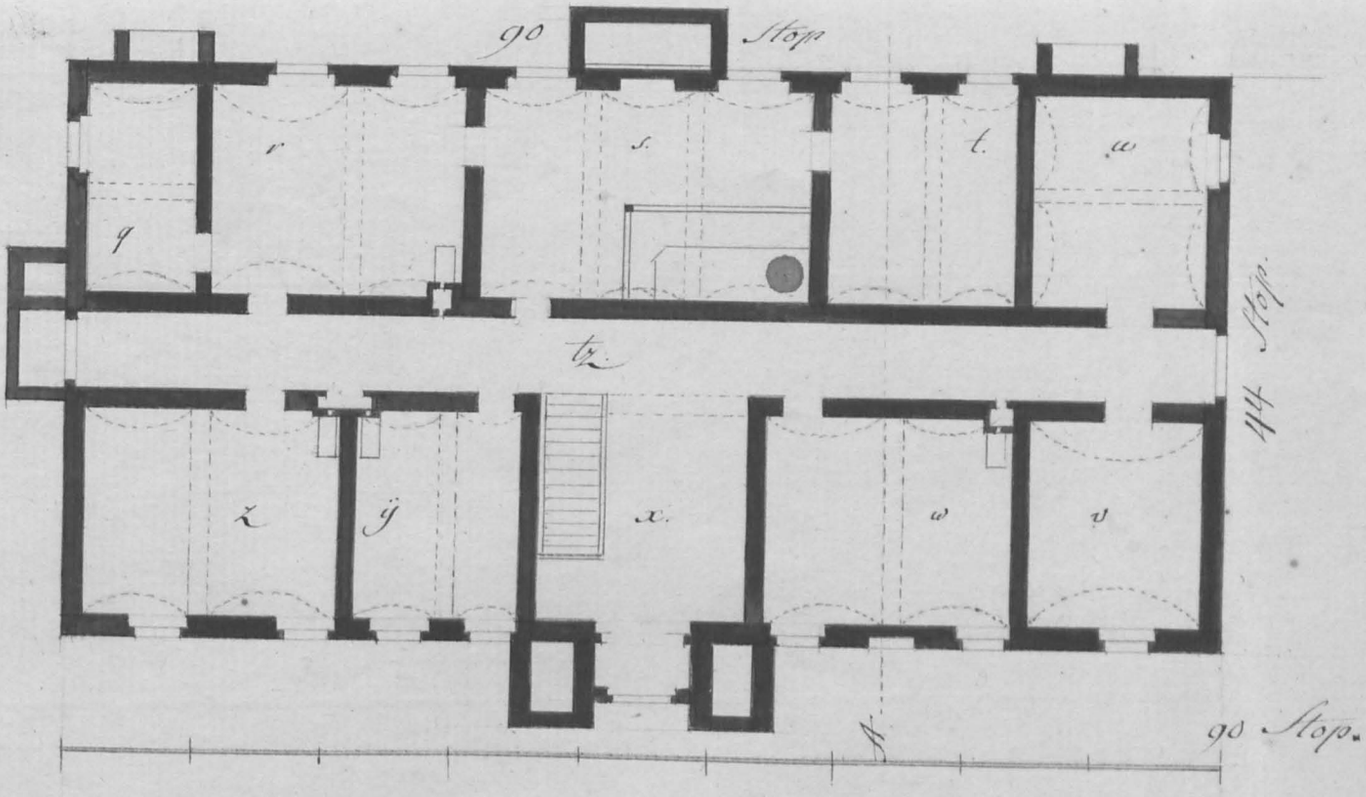

Ad N° 35.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82